

PEDAGÓGIAI PROGRAM

ÚJSZENTMARGITAI HÉTSZÍN VIRÁG ÓVODA ÉS BÖLCSŐDE

A PROGRAMOT KÉSZÍTETTE:

**Az Újszentmargitai Hétszínvirág Óvoda és Bölcsőde nevelőtestülete és
Tóth Zsuzsánna intézményvezető**

2022. szeptember 01.

Az intézmény adatai

Az óvoda neve:	Újszentmargitai Hétszínvirág Óvoda és Bölcsőde
Az óvoda címe:	4065 Újszentmargita, Rákóczi u. 134. Telefonszám: 06 – 52/ 214- 021
E-mail cím:	hetszinvirag.margita@gmail.com
Alapító okirat száma:	26-2/2019
Alapítás éve:	2004.
OM azonosítója:	200451
Fenntartó:	Újszentmargita Község Önkormányzata
Szakágazati rend szerinti Besorolás:	8510 20
Intézménybe felvehető maximális gyermeklétszám:	50 fő
Az óvoda vezetője:	Tóth Zsuzsánna 06/30 535 9242

TARTALOMJEGYZÉK

1. Bevezető	7
1.1 Az óvodai nevelésről vallott nézeteink.....	7
2. Helyzetkép az intézményről.....	8
2.1 Az intézmény környezete	8
2.2 A gyermekek szociokulturális háttere	9
3. Óvodai nevelésünk alapelvei.....	10
4. Gyermekképünk, óvodaképünk.....	13
5. Az óvodai nevelés feladatai.....	15
5.1 Egészséges életmód alakítása	15
5.2 Érzelmi, erkölcsi, és az értékorientált közösségi nevelés.....	22
5.3 Az anyanyelvi – az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása	16
6. Az óvodai élet megszervezésének elvei	28
6.1 Személyi feltétel	28
6.2 Tárgyi feltételek	28
6.3 Az óvodai csoportok kialakítása.....	29
6.4 A tevékenységek időkereteinek tervezése	30
6.5 Az óvodai nevelés tervezése.....	31
7. Az óvodai élet tevékenységi formái és az óvodapedagógus feladatai	36
7.1 Játék.....	36
7.2 A tevékenységekben megvalósuló tanulás.....	39
7.3 Verselés, mesélés.....	41
7.4 Ének, zene, énekes játék, gyermektánc.....	46
7.5 Rajzolás, mintázás, kézi munka	51

7.6 Mozgás.....	55
7.7 Külső világ tevékeny megismerése	63
7.8 Munka jellegű tevékenységek.....	71
8. Az óvoda kapcsolatai	73
8.1 Óvodán belüli együttműködési formák	73
8.2 Óvodán kívüli kapcsolatok.....	76
9. A gyermekek esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések	78
9.1 A különleges bánásmódot igénylő gyermekek.....	78
9.2 Szociális hátrányok enyhítése.....	86
10. Gyermekvédelemmel összefüggő pedagógiai tevékenységek	87
11. A Bölcsőde Szakmai Programja.....	91
Melléklet	
1. Nemzetiségi Roma Program.....	120
Záradékok, hatályba lépés.....	
Legitimációs záradék.....	

Pedagógiai Programunkat a 2011. évi CXCV. törvény a nemzeti köznevelésről, a 20/2012.(VIII.31.) EMMI Rendelet, a 363/2012. (XII. 17.) Korm. rendelet – az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramjáról – a Bölcsődei nevelés- gondozás országos alapprogramja alapján felülvizsgáltuk.

A 137/2018. (VII.25.) Korm. rendelet Az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról szóló 363/2012. (XII.17.) Korm. rendelet módosításáról szükségessé tette a Pedagógiai Programunk módosítását. A program módosítása során az óvodai fejlesztő program és az **Esélyteremtő Óvoda pályázat** során kiemelt szakmai elemeket is beépítettük.

Programunkban az eddigi gyakorlatunk eredményeit őrizzük. Nevelőtestületünk azonosul az Alapprogramban megfogalmazott alapelvekkel. Pedagógiai Programunk, illetve annak részét képező Bölcsődei Szakmai Program biztosítja az óvodapedagógusok és a kisgyermeknevelők pedagógiai nézeteinek és módszertani szabadságának érvényesülését. Tiszteletben tartja a gyermekek érdekeinek védelmét. A gyermekek harmonikus fejlődése érdekében óvodai nevelésünk a sokszínűsége és a szakmai megújulásra törekszik. Pedagógiai Programunk készítésekor figyelembe vettük a sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének elveit is.

Jelen Pedagógiai Program egységes szerkezetű, mint azt jogszabály a többcélú közös igazgatású intézmények esetében előírja.

Jelen Pedagógiai Programunk 2022.. szeptember 01. napjától hatályos.

Az Óvodai Pedagógiai Program (ÓPP) a következő törvényi, jogszabályi előírások alapján, azok figyelembevételével készült:

- 2011. évi CXCV. törvény Nemzeti Köznevelésről
- 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és névhasználatáról
- 229/2012. (VIII.28.) kormányrendelet a nemzeti köznevelésről szóló törvény végrehajtásáról
- 137/2018. (VII. 25.) Korm. rendelet Az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról szóló 363/2012. (XII. 17.) Korm. rendelet módosításáról
- 32/2012. (X.8.) EMMI rendelet a sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve

A Bölcsőde Szakmai Programja:

- 15/1998. (IV. 30.) NM rendelet a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről 10. sz melléklete,
- a Bölcsődei nevelés- gondozás országos alapprogramja alapján készült.

Nemzetiségi Roma Programja:

- 137/2018. (VII. 25.) Korm. rendelet Az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról szóló 363/2012. (XII. 17.) Korm. rendelet módosításáról
- A nemzetiség óvodai nevelésének és a nemzetiség iskolai nevelés-oktatásának irányelve

Intézményünk alaptevékenysége:

- **Bölcsődei ellátás**
- **Óvodai nevelés**
- **Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelése, ellátása**
- **Nemzetiségi nevelés**

Újszentmargita, 2022. szeptember. 01

Tóth Zsuzsanna
intézményvezető

1. BEVEZETŐ

1.1. Az óvodai nevelésről vallott nézeteink

Az óvodát nyitott intézménynek tartjuk, ahol sokféle tevékenységgel, gazdag programokkal, és a szülőket is formáló rendezvényekkel szolgáltató mintát az értelmes szabadidő eltöltéséhez, a sokoldalú művelődéshez, az önkiterjesztő játékhoz, az értelmes és érdekes munkához és a tartalmas közösségi létehez, hiszen az óvodáskorú gyermek nevelésének elsődleges színtere a család. Az óvoda, mint a köznevelési rendszer szakmailag önálló intézménye a **családi nevelés** kiegészítője.

Hisszük, hogy a mi óvodánkban a gyermek, szülő, pedagógus egyaránt jól érzi magát. A gyermeki személyiséget tiszteletben tartjuk, az elfogadás, szeretet, megbecsülés és bizalom jellemzi a gyerekekhez való viszonyunkat. Sokszínű óvodai nevelés biztosítja a gyermek sokoldalú személyiségfejlődését és egyéni képességeinek és készségeinek kibontakoztatását. Valljuk, hogy az **óvoda a családdal együtt**, a családi nevelés kiegészítőjeként, s korrekciójaként segíti a gyerekek személyiségének sokoldalú fejlődését. Felfogásunk szerint a gyermek személyisége elsősorban a mással nem helyettesíthető játéktevékenységben fejlődik. A **gyermek testi-lelki szükségleteinek** kielégítése érdekében biztosítjuk az optimális személyi, tárgyi feltételeket. Óvodánk tevékenységrendszere és tárgyi környezete segíti a gyermekek környezettudatos magatartásának kialakítását. Biztosítjuk a multikulturális nevelésen alapuló integráció lehetőségét. Az óvodai neveléssel elősegítjük az iskolai közösségbe történő beilleszkedéshez szükséges szociális érettség elérését, és segítjük az iskolai közösségbe történő beilleszkedéshez szükséges személyiségvonások fejlődését.

Elvünk a **harmonikus személyiségfejlesztés**, amihez minden gyermek számára - legyen az sajátos nevelésű igényű, halmozottan hátrányos helyzetű, vagy ép szociokulturális környezetből érkező – szükség van, hogy a számára fontos személyektől figyelmet, támogatást kapjon, és megfelelő elvárást támasszanak vele szemben. Ezen keresztül tanulják meg, hogy bízzanak másokban, legyenek elfogadóak, toleránsak.

2. HELYZETKÉP AZ INTÉZMÉNYRŐL

2.1. Az intézmény környezete

Az intézmény településünk központjában helyezkedik el. A falu gyermekein kívül a folyási gyermekeket is óvodai ellátásban részesítjük a két település önkormányzatai között létrejött közoktatási megállapodás alapján. Az óvoda 1962-ben épült, amelyet a 2005/2006-os tanévben felújítottak, így alapfunkcióinak jól megfelel. Ezt követően folyamatos felújításoknak köszönhetően mára **korszerű, esztétikus, tágas** épület szolgálja a gyerekek igényeit. Óvodánk - a fenntartónak és a lelkes dolgozóknak köszönhetően- folyamatosan megújult, felszereltségünk magas színvonalú, esztétikus eszközökben gazdag. Van internet elérhetőségünk, megfelelő számítógépes rendszerünk, és egyéb műszaki eszközeink.

A három óvodai csoport számára biztosított a hely az óvodás gyerekek számára. Jogszabályban előírt óvodapedagógus szám fenntartó által biztosított, a szakmai munkát, a kisegítő személyzettel magas színvonalon biztosítják. Óvónőink, dajkáink **gyermekszeretők**, az új dolgok iránt fogékonyak, sokéves szakmai gyakorlattal rendelkeznek. Az udvar tágas, **mozgásfejlesztő játékokkal jól felszerelt**.

A tágas, világos csoportszobákhoz fedett terasz tartozik, amely lehetővé teszi a játéktér bővítését, illetve rossz idő esetén a szabadban tartózkodást. A **tornaterem, a só szoba** a speciális igényeket szolgálják ki.

Az intézményhez saját négyszáz adagos, viszonylag korszerű eszközökkel felszerelt főzőkonyha tartozik.

Tapasztalataink szerint a szülők az óvoda munkájáról többségben elégedetten nyilatkoznak.

2.2. A gyerekek szociokulturális helyzete

A gyermekek családi hátterét tekintve az összes gyermeklétszámhoz viszonyítva halmozottan hátrányos helyzetű a gyerekek 11%-a, míg hátrányos helyzetű a gyerekek 33%-a.

Ez az adat így kezelhető mértéket mutat. A pedagógiai szakszolgálat által fejlesztett gyerekek százalékos kimutatása azt jelzi, hogy sok a logopédiai és a fejlesztő foglalkozáson részt vevő gyerekek száma.

Az óvoda gyerekeire jellemzőbb a stabil családi, és a viszonylag biztos anyagi helyzet. Az óvoda a község külső területéből is, illetve **Folyás településről is** fogadja a gyerekeket, amely a családok szociokulturális helyzetét tekintve heterogenitást eredményez. Sajátos a Folyásról érkező gyermekek családi háttere, körülménye, mely sok esetben a szülők megváltozott életfeltételéből adódik. Egyre több azon családok száma, ahol a gyermekek mélyszegénységben élnek. Számukra a jobb élet, a fejlődés kulcsa az óvoda.

3. ÓVODAI NEVELÉSÜNK ALAPELVEI

Nevelőtestületünk alapelveinek meghatározásánál abból indulunk ki, hogy

- az óvodai nevelésnek a gyermeki személyiség teljes kibontakoztatására, a gyermeki **jogok és alapvető szabadságjogok tiszteletben** tartásának megerősítésére kell irányulnia, az egyenlő hozzáférés biztosításával;
- a gyermeket - mint fejlődő személyiséget- **elfogadás, tisztelet, megbecsülés** és bizalom övezi,
- a gyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége, és ebben az **óvodának kiegészítő szerepe van.**
- a gyermekeket megismerve **egyéni képességeikhez**, érdeklődésükhöz igazítjuk nevelőmunkánkat;

Mіндеzek alapján ezek alkotják **egyéni hitvallásunkat** is:

„a gyermekekért dolgozom, minden gyermeket elfogadok olyannak, amilyen;”

Nevelési alapvetéseink:

1. A gyermekhez forduló nevelői attitűd;

A jól működő társadalom csak a másság elfogadása, a tolerancia révén működhet. Erre orientálható a gyermek, ha a nevelőnél is hasonló attitűdöt tapasztal.

2. A gyermekek sokoldalú megismerése.

A gyermek megismerésének alapja a megfigyelés. Fejlesztéséhez alapvető a differenciáló nevelés. A megismerés a pszichológiai, pedagógiai és életkori sajátosságok ismeretét jelenti, de az egész egyediségét, a képességeinek, a szükségleteinek a megismerését, a sajátos nevelési igény és a hátrányos helyzet tényének ismeretét is.

3. A sajátos nevelési igényű gyermekek integrálása.

Az óvodánknak olyan óvodai környezetet kell kialakítani, ahol a másság felé fordulás mindenki számára természetessé válik. Az óvodapedagógusok a szükséges szakemberekkel együttműködve segítik a gyermekek fejlődését.

4. Integráció, inklúzió

A nevelőmunkánk során gyermekeink tapasztalati úton megértik és tisztelik a másságot, különbözőséget, már gyermekként felkészülnek a társadalmi gyakorlatra. Nevelésünk során olyan érzelmileg érett gyermekeket nevelünk, akik felkészültek a mássággal való találkozásra.

5. Játék, érzelmi, erkölcsi nevelés

A nevelés során mintát adunk a gyermekek és a családok számára a következetes, megalapozott, ám rugalmas szokásrendszer kialakításában. Segítséget nyújtunk abban, hogy a szűkebb és tágabb környezetben az emberi érintkezés alapvető szabályait elsajátíthassák. A szokásrendszeren és az együttélésből fakadó interakciókon keresztül fejlődik a gyerekek normarendszere, amely a további fejlődési szakasznak, az iskoláskornak az alapja és egyben a felnőtté válás alapja is.

6. Egyéni fejlesztési tervek.

Az egyéni fejlesztési tervekhez meghatározó a gyermekek mérése során megismert képességszint, pedagógiai diagnózisok. A fejlesztési terv elengedhetetlen, hiszen az, egy tudatos, rendszeres eljárásokat leíró fejlesztési tervezet.

7. Egyéni képességekhez igazodó foglalkozások, szervezési formák

Szervezeti kereteink a cselekvéses, differenciáló és együttműködésre épülő tanulásszervezés, az egyéni, páros és csoportos munka.

8. Tehetséggondozás

A kiemelkedő képességű, kreatív gyermekek felfedezése, személyiségük optimális fejlesztése feladatunk. A tehetségígéretes gyermekek további gondozása gazdagító program keretében történik.

9. Környezettudatos nevelés

Célunk a környezettel való együttélésre nevelés, amely magában foglalja a környezet tényleges védelmét, beleértve a természetes (élő és élettelen) és mesterséges, ember által létrehozott környezetet is. Olyan szokások, szokásrendszerek, viselkedési formák megalapozása a feladatunk, valamint azon képességek tudatos fejlesztése, amelyek szükségesek a környezettel való harmonikus kapcsolat, a környezeti problémák iránti érzékenység, a helyes értékrendszer és a környezettudatos életvitel kialakításához.

10. Egészséges életmód kialakítása

Az óvodai nevelés egyik legfontosabb feladata az óvodás korú gyermek testi és lelki szükségleteinek kielégítése, fejlődésének elősegítése. Ennek keretében kiemelt figyelmet fordítunk a gyermek gondozására, testi szükségleteinek, mozgásigényének kielégítésére, a harmonikus, összerendezett mozgásfejlődés elősegítésére, baleset-megelőzésre, a testápolás, az egészségmegőrzés szokásainak alakítására, az egészséges környezet biztosítására, illetve a prevenció- korrekcióra.

11. Nyitottság és együttműködések,

Az együttnevelő intézményként elől kell járnunk abban, hogy elfogadhassa a halmozottan hátrányos helyzetű és a sajátos nevelési igényű gyerekeket, eloszlasson tévhitet és félelmeket. Az intézményünk nyitottsága, a segítő kapcsolatok építése fontos az eredményes munka és működés érdekében. Biztosítjuk az esélyegyenlőséget a különböző szociális helyzetű és képességű gyermekeink számára.

4. GYERMEKKÉPÜNK, ÓVODAKÉPÜNK

4.1. Gyermekkép

A gyermek fejlődő személyiség, ezért a gyermek sajátos életkorokén és életkori szakaszonként változó testi és lelki szükségletei vannak. A szükségletek kielégítésében, a gyermeki személyiség alakulásában a gyermeket körülvevő személyi, tárgyi környezetnek meghatározó szerepe van. Óvodai nevelésünk központjában a GYERMEK áll. A gyermek *mással nem helyettesíthető*, szellemi, erkölcsi és biológiai értelemben is *egyedi* személyiség és szociális lény egyszerre.

Minden gyermek:

- egy adott személyiség, egy individuum
- eltérő adottságokkal jött a világra
- eltérő környezetben nevelkedik
- eltérő az érdeklődése
- eltérő fejlettségi szinttel rendelkezik
- eltérő a fejlődési üteme, ill.
- eltérőek lehetnek a testi és lelki szükségletei

Azt szeretnénk, hogy neveltjeink az óvodáskor végére testileg, lelkileg, szociálisan egészségesen fejlődő nyitott, önálló kreatív, az iskolát érdeklődéssel váró gyerekké váljanak.

4.2. Óvodakép

Otthonos környezetben a gyermeki személyiség kibontakoztatására, nevelésére, tudatos fejlesztésére törekszünk. Pedagógiai tevékenységrendszerünk és tárgyi környezetünk biztosítja az óvodáskorú gyermek fejlődésének és nevelésének legmegfelelőbb feltételeit. Az óvoda funkcióin túl elősegítjük a következő életszakaszba való átlépés belső pszichikus feltételeinek kialakulását. Különös gondot fordítunk új óvodásaink beszoktatására, segítjük az elszakadás átélését, támaszt nyújtva a gyerekeknek érezze megértjük és segíteni szeretnénk. A gyermek szociális életképességét minden későbbi fejlődés alapjaként tekintjük. Valljuk, hogy a hátrányok jelentős része egyéni fejlesztéssel leküzdhető. A tevékenységeket úgy szervezzük,

hogy a gyermekeink azt érezzék a siker valószínűbb, mint a kudarc. Semmit sem teszünk meg a gyermek helyett, amire képes, hogy önbizalmát erősítsük. Ennek megfelelően elmondhatjuk, hogy óvodánk:

- *Befogadó*
- *Gyermek-személyközpontú*
- *Egyéni szükségleteket kielégítő*
- *Szeretetteljesen nevelő*
- *Esélyteremtő*
- *Előítélet mentes*
- *Óvó, védő*
- *Érzelmi biztonságot nyújtó*
- *Tevékenységekben gazdag*
- *Játékközpontú*
- *Nyitott*
- *Sokszínű nevelési gyakorlat*

5. AZ ÓVODAI NEVELÉS FELADATAI

5.1. Egészségfejlesztési program

Az egészséges életmód alakítása

A kisgyermek egészségügyi szempontból is különbözőek, ezért az egészségvédő, egészségfejlesztő nevelésünknek is egyedi jellegűnek kell lennie minden gyermekkel kapcsolatosan.

- Helyi egészségfejlesztési program jogszabály előírása szerint bővült a következő elemekkel:

a) egészségfejlesztési kritériumoknak megfelelő mindennapos testnevelés és az azt kiegészítő egyéb testmozgás;

b) a lelki egészséget fejlesztő pedagógiai módszerek és a művészetek alkalmazásával a tanulási eredményesség és a társas kapcsolati készségek fejlesztése, a lemorzsolódás csökkentése;

c) egészséget támogató ismeretek és készségek fejlesztéseAz óvodai neveléssel elősegítjük az egészséges életvitel iránti igény kifejlődését, az egészséges életmód választását, az egészséget károsító magatartások visszaszorítását, ezzel a betegségek megelőzésére, kivédésére törekszünk.

Az egészségnevelés az óvoda megalapozó jellegű, minden nevelési mozzanatban jelenlévő feladata. Mindenkor az életkori sajátosságokra és a gyermek egyéni képességeire építünk. Az egészségre való nevelés, az egészségi állapot kérdése az a nevelési terület, amibe a szülők közvetlenül is bekapcsolódnak. Ezért nagy súlyt fektetünk az óvoda és a család egészségnevelő feladatainak összehangolására is. A megalapozott, következetes, rugalmasan kezelt szokásrendszer figyelembe veszi: -a gyermek egyéni szükségleteit, -az életkori sajátosságokat, -a rendszeres életritmust, és -a megfelelő napirend kialakítását.

Az egészségnevelés az óvoda megalapozó jellegű, immanens, minden nevelési mozzanatban jelenlévő feladata. Az egészség a testi, fizikai, a szellemi, pszichikus, és a társas-társadalmi, szociális jólét állapota.

A **testi szükségletek** késleltetés, agyonszabályozás nélküli kielégítése elsődleges. Vízet inni, WC-re menni, szabadon mozogni mindig lehet. Enni és pihenni az egyéni igények, és a legszükségesebb csoportnormák figyelembevételével kell és lehet.

- A gyermek kedve, igénye szerinti szabad mozgást (lehetőség szerint az udvaron) a gyermek alapvető mentálhigiénés szükségletének tartjuk. Fontos a feltételek tudatos megteremtése, amelyek a mozgás belső motiváltságát erősítik, legfőképpen az egyensúlyérzék, a belső ritmus kialakításában.
- Az egészséges életmód, az egészségmegőrzés szokásainak megalapozása, a belsővé válás elősegítése.
- A testi fejlődéshez szükséges egészséges és biztonságos környezet kialakítása. A gyermekek testi épségének, egészségének megóvása, az ehhez szükséges – életkornak megfelelő – ismeretek átadása, szabályok betartatása.

Az ép testben ép lélek elve alapján fontosnak tartjuk a mentális egészség védelmét is.

Feladatunk:

a) Testi nevelés:

Higiénés nevelés: A személyi higiénia és az intimitás igényét alakítjuk, fejlesztjük. Figyelemmel kísérjük a gyermek egészségi állapotát, külsejét, személyi tisztaságát, zsebkeendő meglétét, használatát. Odafigyelünk az eszközök személyes használatára (fésű, fogkefe stb.). Felfigyelünk az érzékszervi mozgásos rendellenességekre. Egészséges ruházkodás terén odafigyelünk, hogy: mindenkor feleljen meg a gyermek méretének, a hőmérsékletnek, a gyermek mozgásos tevékenységének. Óvja őt a sérülésektől. A réteges öltözködés fontosságára is felhívjuk a szülők és a gyermekek figyelmét.

Étkezés: A kulturált étkezési szokások kialakítását kiscsoporttól kezdődően mindig magasabb szinten valósítjuk meg. Óvodánk az egészséges táplálkozás alapelveire - a kiegészítő táplálék fogyasztására nagy hangsúlyt fektet.

Egészséges táplálkozás: A növekedés és a fejlődés egyik legfontosabb előfeltétele az egészséges táplálkozás. Az egészséges táplálkozáshoz a gyermekeknek az 5 alapélelmiszer-csoport mindegyik tagjából kell naponta fogyasztani.

Az alapélelmiszerek csoportjai: 1. kenyér, pékáru, tésztaféle, rizs 2. zöldség, gyümölcs 3. hal, hús, tojás, 4. tej és tejtermék 5. olaj, margarin, vaj, zsír

Boltos, piacos és családjátékokban ismertetjük meg a gyermekeket az alapélelmiszerekkel. Folyamatos tízóraiztatás esetén is szükség van az étkezések közötti két és fél, háromórás időközre, hogy a gyermek gyomra a következő étkezés időpontjáig kiürülhessen. Az ebédeltetés közösen kezdődik minden csoportban. Megismertetjük a gyerekeket a zöldségek, gyümölcsök ízével. Beszélgetünk a tejtermékek jelentőségéről, miért is fontos az emberi szervezet számára, kiemelve a csontok, és a fogak egészségét. Megtanítjuk a

helyes fogápolást. A kiválasztó szervek megfelelő működése érdekében a gyermekeknek folyadékot állandóan biztosítunk a csoportszobában és az udvaron egyaránt.

b) Környezethigiéniára való nevelés:

Óvodánk csoportszobai és udvari játécai is az egészségnevelést szolgálják, mint környezeti, tárgyi miliőben. Külön szerephez jut az óvoda tisztaságának, rendjének megteremtése, a feltételek biztosítása, amikor csak lehetséges a gyermekek aktív közreműködésével. A szabadban való tartózkodást: az egészségvédelem alapvető elvének és gyakorlatának tekintjük, ahol a környezetbarát eszközök alkalmazásával elősegítjük a pozitív érzelmi viszonyok kialakítását a környezethez, természethez.

Szépítés, higiénia: szoros kapcsolatban áll egymással, nevelő hatásukat kölcsönösen erősítik. Odafigyelünk a berendezés, a dekoráció, színben, formában harmonizáló, nyugalmat biztosító hatására.

c) Betegségek megelőzése Fertőző betegségek megelőzése:

Az egyéni higiénés felszereléssel való tisztálkodást jelenti. Különösen a szezonális megbetegedések idején tartjuk fontosnak a fertőtlenítő eljárás betartására figyelmeztetni a gyermeket. Csak egészséges gyermek látogathatja az óvodát. A prevencióval a gyermekek

szervezetének edzését, ellenálló képességük növelését, a stresszhatások feldolgozására felkészítésüket, - egészségben való megtartásukat célozzuk meg.

Egyszerűbb rendellenességek megelőzése ill. korrekciója: Az egyszerűbb rendellenességek felderítésére, majd korrekciójukra a testnevelési foglalkozások és más tevékenységek során nyílik alkalom. Felismerőjük lehet az óvodapedagógus, de jelezheti szülő is.

Kondicionálás, testnevelés, testedzés, sportolás: A gyermekek testi képességének fejlesztését, - életkornak megfelelő terheléssel – segíti a nagycsoportos torna, a vízhez szoktatás, amely kialakítja a gyermekekben a kondicionális és koordinációs képességeket. A felnőtt élet számára biztosítja az egészséget alapozó szokásrend kialakítását is. Ahhoz hogy a kisgyermek szervezete el tudja viselni a környezeti stresszhatásokat, hogy alkalmazkodó képes legyen, szervezetét az időjáráshoz, a fizikai megterheléshez kondicionálni, edzeni kell, a szabad levegőn mozgásos tevékenységek végzésével, sétákkal, kirándulásokkal. Eddzük a gyermek bőrét a vízhez, levegőhöz, napfűrdőzéshez, a nyári pancsolással. A szülőknek is ajánljuk a gyermekek hideg-melegvizes váltakozó zuhanyozását, mert valóságos "értorna" és a gyermeket ellenállóbbá, edzettebbé teszi. Ugyanakkor a gyermek központi idegrendszerét megnyugtatja, pihenteti, alvását is elősegíti. A nyári hőség enyhítésére csoportszobáinkban mobil ventilátorokat kapcsolunk be. Óvodánk udvarán a sok fából készült tornaszer, mászóka biztosítja a gyermekek testi fejlődését, mozgásuk összerendezettségét. Rendelkezőnk mozgási képességfejlesztő eszközzel, amelyek nagyon jól felhasználhatók terápiás célokra is, mint testtartásjavításra, izomerősítésre és mozgáskoordináció fejlesztésére.

Az egészségfejlesztéssel kapcsolatos tevékenységek köre bővült, elvégzésük kritériumai pontosításra kerültek:

- A mindennapos testnevelést az egészségfejlesztési kritériumok alapján kell folytatni az azt kiegészítő egyéb testmozgásokkal együtt.
- alapvető elv, hogy a mindennapos testmozgásban **minden gyermek részt** vesz,
- Minden alkalmat meg kell történnie a kellő szív- és érrendszeri, valamint légzőszervi terhelésnek (kipirulás, izzadás, lihegés a jele).
- Úgy szervezzük a mozgás tevékenységet, hogy **várakozással, vagyis mozgás nélkül** eltöltött idő a lehető legkevesebbre csökkenjen.

- Minden alkalommal **gimnasztikát** is végezni kell, melynek része a **speciális tartásjavító torna**, a lábtorna, és a **helyes légzéstechnika** kialakítása is.
- A mozgás során **figyelembe kell venni a gerinc- és ízületvédelem** szabályait.
- Minden mozgás során kiemelten kell figyelni a **gerinc és az ízületek életkori terhelhetőségére**.
- Minden mozgás tevékenységet **relaxációval zárunk**
- A mindennapos testmozgás részét **képezheti a tánctanítás** is

Baleset megelőzésre nevelés: Nem elég az egészséget edzeni, a váratlan balesetek megelőzésével védeni is kell. Éppen ezért felhívjuk óvodásaink figyelmét a balesetveszélyes helyekre, alkalmakra, de rávezetjük őket az ezt megelőző helyes magatartásra, viselkedésre. Ezt szolgálja a helyes közlekedésre való nevelésünk is.

Lelki egészségvédelem A higiénés nevelés speciális területe a lelki egészségvédelem. A gyermek szempontjából alapvető jelentőségű: - a gyermek biztonságérzetének megteremtése - a személyiség szabad kibontakozásának lehetősége - és a harmonikus társkapcsolat alakítás lehetősége Az óvónő oldaláról pedig: - az óvónő empátiás készsége - a feszültségek felismerésének képessége - a lelki vezetési készsége és - az egyszerűbb korrekcióra való felkészültség.

Egészséges életvezetés, érzelmi nevelés: Hibás viselkedési szokások megelőzését, idegrendszeri feszültségek, agresszivitás, nevelési hibák kiküszöbölését, javítását tartalmazza. A szokásbeli rendellenességek (ujjszopás, körömrágás stb.) pótcselekvések. Azt tapasztaltuk, hogy a szeretetteljes figyelmeztetés, lágy hangszín, simogatás hatására elmaradnak. A pszichomotoros rendellenességeknél (beszédzavarok, kapkodó cselekvések és túl mozgékonyok különféle fajtái) az okok feltárását orvossal, logopédussal végezzük. Valamennyi esetben a problémát a szülővel is megbeszéljük.

Feszültség elhárítás: - A feszültséget keltő jelenségek kiküszöbölése és kompenzációja: Záloga a nyugodt miliő, az óvoda otthonosságának biztosítása. A gyermeki szervezet

alkalmazkodó képességét megtámadó okokat mindenképpen igyekszünk kiküszöbölni. (zaj, hideg, meleg, párateltség egyhangúsága, változatlansága). Az óvodában dolgozó felnőttek a gyermekkel nem csak szeretettel beszélnek, de szeretettel simogatnak is (testbeszéd-metakommunikáció jelentősége). Az óvodában tartózkodó valamennyi felnőtt

és gyermek érzelmi kötődésének alapja: - az együttjátszás, egymás segítése, egymás érzelmeinek tiszteletben tartása, együttes élményszerzés, élményfeldolgozás, a gyermek szeretete, barátságos, kellemes hangulatú, kiegyensúlyozott pszichés klíma, amely nagyon kedvezően befolyásolja a gyermek teljes személyiségének fejlesztését, így egészségnevelését is.

Szociálhigiénés nevelés: Sok éve tapasztaljuk, hogy derűs légkörben a gyermek kreatívvá válik, nyitottá a feléje irányuló ismeretek iránt, az estenkénti feszültségeket könnyebben elviseli. Sok beszélgető játékhelyzetet biztosítunk, hogy a kommunikációs zavarokkal küszködő gyermekeknek segítsünk, beszédhibáikat korrigáljuk, úgyszintén a viselkedési rendellenességeket is. A szituációs játékokat, szerepjátékokat, a bábozást, dramatizálást, különféle beszélgetéseket, az óvó nénit, mint partnert a játékban, a feszültségoldás széleskörű lehetőségeinek tekintjük.

Az óvónő első számú segítője az egészségvédelmi megvalósításban az óvoda orvosa és a védőnő. A vizsgálatok az egészségnevelés jelentős alkalmai, itt tanulja meg a gyermek, hogy az orvostól nem kell félni. A szülők körében végzendő egészségnevelő munkánk célja a gyermekek egészséges fejlődésének biztosítása családon belül, a szülők korszerű egészségügyi ismereteinek bővítése és az óvoda, valamint a családi háznevelési módszereinek összehangolása. A szülői értekezleteink témái is pl. a gyermekek helyes öltöztetése, levegőztetése, otthoni kiegészítő étkeztetés, korszerűbb, egészségesebb táplálkozás. A gondozás az óvodai nevelésben nagyon fontos szerepet tölt be. A kisgyermek alapvető szükségleteinek kielégítését jelenti, hozzájárul egészségünk megőrzéséhez, jó közérzetünk kialakításához. A testápolási szokások megalapozásához, a testápolási szerek rendeltetésszerű használatának elsajátításához szükség van az óvónő és a gyermek közötti bensőséges kapcsolatra. Különösen védjük a gyermekek érzékszerveit. Ápolásukhoz tiszta eszközöket, nyugodt feltételeket teremtünk. Különös gondot fordítunk arra, hogy a gyermek ruházata megfelelő legyen a különböző tevékenységek során. Az

udvari levegőzésnél, a csoportszobában, a mindennapos testnevelés során és pihenéskor. A pihenéshez megfelelő feltételeket biztosítunk. Legfontosabb a nyugodt légkör biztosítása. A csoportszobát kiszellőztetjük. A gyermekek pihenését segíti, ha maguk

mellé vehetik kedvenc játékukat, személyes tárgyukat. Balesetvédelmi okokból ügyelünk arra, hogy az ágyba vitt játék puha és kellő méretű legyen. Ne szúrja meg a gyereket pihenés közben, véletlenül se kerülhessen a gyermek fülébe, orrába és ne akadjon meg a torkán.

Higiénés szabályok kialakítása, betartatása:

- WC papír megfelelő használata
 - WC -n egy gyermek legyen egyszerre
 - folyékony szappannal való kézmosás
 - körömkefe igénybevétele szennyező tevékenység után
 - saját fésű, fogmosó felszerelés használata
 - megfelelő orrfúvási technika elsajátíttatása
 - a szülő ösztönzése tiszta, megfelelő méretű ruházat biztosítására
 - váltóruha biztosítása
 - a haj rendszeres gondozása
 - megfelelő tisztaságú ivóvíz biztosítása
 - a textíliák szükség szerinti cseréje
 - fertőzések, egyszerűbb rendellenességek megelőzése
 - a szezonális fertőző betegségekre való felkészülés: szellőztetés, fertőtlenítés
 - zsebkendő beszerzése
-
- egyéni eszközök biztosítása
 - beteg gyermek elkülönítése

Pszicho-higiénés egészségvédelem: Nagyon fontos feladat, hiszen a lelki eredetű problémák negatívan hatnak a fizikai állapotra.

Mit tehetünk ennek érdekében?

- tartózkodunk a megszegyenyítéstől / pl.: bepisilés /
- lehetőség szerint alvásidőben, WC használatakor, megteremtjük a nyugalmat, csendet, az intimitást
- nem siettetjük a gyermeket alapvető tevékenységeiben
- nem terheljük túl gyermekeinket
- meghallgatjuk a problémákat
- biztosítjuk a rendszerességet, e mellett a rugalmasságot
- igyekszünk csökkenteni a konfliktusokat
- nem tűrjük el a gyermekek közötti megkülönböztetést, erőszakot.

A gondozás és az egészséges életmódra nevelés feladatai:

- A gyermekek élettani szükségleteinek megfelelő napirend kialakítása
- Folyamatos tízórázás
- A nap azonos időpontjában változatos, egészséges táplálkozás biztosítása kulturált körülmények között
- Testápolási szokások kialakítása /kéz-, fogmosás, fésülködés, orrtörlés/
- Az óvoda és a család egészségnevelő feladatainak összehangolása
- Testi szükségletek kielégítése /WC-zés, ivás bármikor/

- Célszerű, réteges ruházat, zárt benti cipő előtérbe helyezése
- Az ebéd utáni pihenés nyugodt körülményeinek biztosítása

Különösen nagy gondot fordítunk a hátrányos helyzetű és az etnikai kisebbséghez tartozó gyerekek személyi higiéniájára.

Fejlettségi mutatók:

- Önállóan használja a WC-t
- Vigyáz a mosdó rendjére
- Önállóan mos kezet, használja a körömkéfért
- Ismeri a fogápolás rendjét
- Szükség szerint használ zsebkendőt
- Ügyel az étkezőasztal esztétikumára
- Ismeri az evőeszközök funkcióját
- Mozgása harmonikus, összerendezett
- Szokásává vált a rendszeres, gondos tisztálkodás
- Ismeri az öltözködés sorrendjét

5.2. Az érzelmi, az erkölcsi, és az értékorientált közösségi nevelés

A szocializáció elsődleges színtere a család, amely bővül az óvodai neveléssel. Itt a kortárs csoportban kialakul az önismerete, a társak egyenrangú kommunikációs kapcsolat jelennek meg, és képes összehasonlítani önmagát másokkal. A szocializáció a gyermekkorban a legintenzívebb, ugyanis megtanulja a gyermek megismerni önmagát, megtanulja az együttélés szabályait, az elvárt viselkedésmódot. A gyermek nyitottságára építünk, segítjük, hogy megismerje szűkebb és tágabb környezetét, amely a nemzeti identitástudat, a keresztény kulturális értékek, a hazaszeretet, a szülőföldhöz és családjához való kötődés alapja. Sokszínű módszerrel, eszközzel, élménnyel biztosítjuk, hogy rá tudjon csodálkozni a természetben, az emberi környezetben megmutatkozó jóra és szépre, mindazok megbecsülésére.

Feladataink:

Olyan érzelmi- társas képességekkel rendelkező egyéniségek nevelése, akik képesek az őket körülvevő világhoz pozitív érzelmi beállítódással viszonyulni. Ismerik a viselkedési és udvariassági szabályokat, tudnak kooperálni.

Érzelmi biztonság kialakítására törekszünk az óvodába lépés kezdetétől, s ehhez a következőket tesszük:

- Az óvodáskor megkezdése előtt nyílt napokon ismerkedhetnek leendő óvodásaink és szüleik intézményünkkel.
- Óvodába lépéskor vagy szükség esetén, családlátogatást kezdeményezünk, amennyiben ezzel a szülők is egyet értenek.
- Lehetőséget biztosítunk arra, hogy a gyermekek egyéni igényeihez igazodva, kezdetben a szülővel közösen ismerkedhessenek az óvoda környezetével és az ott dolgozó felnőttekkel.
- Fontosnak tartjuk, hogy fokozatosan váljon el a gyermek a szüleitől, miután közösen szereztek tapasztalatokat az óvodai életről.
- Fokozatos beilleszkedési folyamatot biztosítunk (lehetőleg maximum 2 hét, de egyedi megítélés alapján ez lehet akár hosszabb, akár rövidebb is).
- A gyermekek magukkal hozhatják otthoni kedvenc játékaikat, tárgyaikat.
- Biztosítjuk minden gyermek számára, hogy saját munkáinak, „kincseinek” külön helye legyen.
- Megteremtjük annak a lehetőségét, hogy a gyermek élményeit, gondolatait megoszthassa társaival a mindennapi beszélgetések során.
- Tevékenykedtetés közben kiemelten figyelünk arra, hogy a gyermekek segítsék egymást.
- Olyan közösségi szokásokat alakítunk, amely lehetővé teszi, hogy a játszócsoportok ne zavarják egymást, legyen joguk a gyerekeknek szemlélődni, magányosan tevékenykedni, elkülönülni, legyen lehetőségük vitára, az érdekek ütköztetésére, a konfliktusok megoldására, a konszenzusra.
- Minden évben színházi előadásokat szervezünk a gyermekek számára.

- Lehetőséget teremtünk a gyermekeknek és a családoknak a közös sportolásra: futóversenyek, kerékpározások, futball, akadályversenyek, téli örömök.
- Közös kirándulásokat szervezünk (családdal, csoporttal).
- Megünnepeljük az óvodai, a csoport és az egyéni jeles napokat.

Fontos a nyugodt, szeretetteljes óvodai légkör kialakítása, melyben az óvodapedagógus-gyermek, pedagógiai asszisztens-gyermek, dajka-gyermek, gyermek-gyermek és az alkalmazottak közötti kapcsolatot a pozitív érzelmi töltés jellemzi. Az óvodapedagógus és a nevelést segítő szakemberek olyan minták a gyerek számára, akik harmóniát, derűt, nyugalmat, jóindulatot árasztanak, odafigyelnek, támogatnak, biztatnak, elfogadnak. A felnőttek demokratikus szeretetteljes irányítása, együttléte vezet a gyerek önállóságához, tenni akarásához, az önérvényesítési és döntési képességének kibontakoztatásához, önbizalmuk erősödéséhez.

- Az óvodapedagógus és **az óvoda valamennyi alkalmazottja** közérthető, választékos, a szép magyar nyelv közvetítésére alkalmas, **modell szerepet tölt be**.
- Közös élmények kapcsán fejlesztjük az erkölcsi tulajdonságokat, az akaratot, az önállóságot, az önfegyelmet, a kitartást, a feladattudatot, szabálytudatot.
- Arra neveljük a gyermekeket, hogy elfogadják, megértsék, hogy az emberek különböznek egymástól.
- Társaik és a felnőttek megbecsülésére, egymás munkáinak megóvására, megértésre, toleranciára, mások véleményének, gondolatainak meghallgatására, tiszteletben tartására, és a **különbözőségek elfogadására neveljük őket**.
- A közösségi érzés és magatartás formálása az együvé tartozás érzésének erősítése, közös értékrend, viselkedési kultúra kialakítása minden csoportban feladatunk.
- A magyarság, **a magyar nép kultúrájával**, és hagyományaival ismerkedünk.
- Gondoskodunk arról, **hogy nemzeti és népi ünnepeink szerves részei legyenek a csoportok életének**.
- Elengedhetetlennek tartjuk **településünk megismerését**, felfedezését, a rendezvényekbe való aktív bekapcsolódást, és az élmények tevékenységekben való feldolgozását.

- A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek számára biztosítjuk az egyéni érésüknek és fejlődésüknek megfelelő szakmai, **pedagógiai segítséget** a speciális felkészültséggel rendelkező szakemberekkel együttműködve.
- Az integrált nevelésből adódóan mintát adunk a különbözőség elfogadására, tolerálására, a segítségre szorulókat támogatására.
 - A kiemelkedően **tehetséges gyermekeknek** lehetőséget biztosítunk a képességeiknek megfelelő fejlődésre és speciális képességeik érvényesítésére.

Fejlettségi mutatók

- Képesek az őket körülvevő világhoz pozitív érzelmi beállítódással viszonyulni,
- Képesek rácsodálkozni a természetben és az emberi környezetben megmutatkozó értékekre.
- Az erkölcsi normák birtokában képesek a társakkal együttműködni a saját elképzeléseik megvalósításában.
- Konfliktusos helyzetben önálló egyezkedésre, megegyezésre törekednek.
- Képesek a pozitív és negatív érzelmi megnyilvánulásaikat különböző tevékenységekben kulturáltan kifejezni.
- Megbecsülik társaikat és a felnőtteket, egymás munkáját megóvják, mások véleményét, gondolatait meghallgatják, és tiszteletben tartják.
- Kialakul felelősségérzetük, kötelességtudatuk, toleranciájuk, önfegyelmük.

5.3. Az anyanyelvi – az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

Az anyanyelvi nevelés megvalósítása áthatja az egész óvodai nevelést, valamennyi tevékenységformában megjelenik.

Az óvodapedagógus mintaadásával, és olyan környezet megteremtésével segít, amely a gyermek:

- kíváncsiságát ébren tartja,
- kérdéseire megfelelő választ ad,
- megerősíti aktivitását, lelkesedését, kezdeményezését, felfedező- kutató érdeklődését,
- egyéni tempóját figyelemmel kíséri,
- hozzásegíti, hogy az őt körülvevő világ egészével ismerkedjen.

Az anyanyelv ismeretére, szeretetére, megbecsülésére neveljük. Arra ösztönözzük őket, hogy a természetes beszéd és kommunikációs kedvet fenntartsuk az óvodai nevelés

egészeiben. A gyermekek természetes kíváncsiságát a tevékenykedtetésben biztosítjuk azzal, hogy vonzóvá tesszük azokat. Az önkéntességgel, a szabad választással a gyermekek élményeire, ismereteire építve biztosítjuk számukra, hogy tapasztalatokat szerezzenek az őket körülvevő természeti és társadalmi környezetről. Óvodáskorban a cselekvés, a mozgás, a beszéd és a gondolkodás egymástól elválaszthatatlanul fejlődik. A változatos tapasztalatszerzés és a sokoldalú érzékszervi megtapasztalás teszi lehetővé, amelyben hangsúlyt kap az érzékelés, a cselekvés, a tevékenység. Az **értelmi nevelés feladata**, egyrészt a gyermek spontán szerzett tapasztalatainak, ismereteinek rendszerezése, bővítése, másrészt az értelmi képességek (érezkelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás és a kreativitás) fejlesztése.

A hatékony fejlesztés érdekében figyelembe veszi az óvodapedagógus a csoport dinamikáját, szükségletét, a csoportot alkotó gyerekek személyiségét, érdeklődését.

Az óvodapedagógus a tevékenykedtetés során hangsúlyt fektet az egyéni élettapasztalatokra, a cselekvés a beszéd a szemléltetés kapcsolatára, a problémahelyzet teremtésével az összefüggések láttatására, a gondolkodás fejlesztésére.

Az óvodapedagógus feladata:

- A tevékenykedtetés vonzóvá tétele, amelynek végcélja a sikerélmény.
- A tevékenykedtetésben az önkéntesség és a választás szabadságának megteremtése.
- A felfedezés örömeinek „ahá” élménynek a biztosítása, amely során olyan képesség fejlődik ki, amely más hasonló helyzetben is felgyorsítja a megértést.
- Egyéni és kooperatív kölcsönös egymásrataltságot teremtő társas helyzetek létrehozása (a rugalmasság a produktív interakciók fejlesztése érdekében).
- A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek számára megfelelő tevékenységek biztosítása.

A fejlettség mutatói:

A gyermek

- Tapasztalatszerzés során képes ismereteit a változatos tevékenykedtetésben felidézni.
- Egyéni-és mikrocsoportos tevékenykedtetésekben ok-okozati összefüggésekre, jelenségek összehasonlítására műveleti gondolkodás szintjén képes.
- Feladathelyzetben egyéni fejlettségének megfelelően képes figyelmét összpontosítani.
- Bármilyen feladathelyzetben törekszik önálló elképzelések megvalósítására. (önállóság, kreativitás kiteljesedése.)
- Pozitív „én”- kép birtokában saját képességeinek megfelelően alakítja társas kapcsolatait, vagy megbízatást teljesít, a tanulási helyzetben aktivizálja magát.
- A gyermekek a tapasztalataik során megismert fogalmakat, kialakult szókinccsüket aktívan használják.
- Törekednek beszédükben a folyamatosságra, a mondatok fajtáinak sokféle használatára. (kijelentő, kérdő, felkiáltó, felszólító, óhajtó).
- Párbeszédekben megfelelő beszédfordulatokkal és viselkedésformákkal tartják fenn a kapcsolatot.
- Tudják alkalmazni minden helyzetben önállóan a helyes viselkedési formákat, szabályokat.
- Tudnak történeteket kitalálni, elmondani és megjeleníteni.
- Figyelmesen tudják végighallgatni a felnőtteket és társaikat.
- Helyesen használják a névmásokat, a névutókat és a különféle igeidőket, igemódokat.
- Tudnak leírást készíteni személyekről, állatokról, növényekről, tárgyakról.
- Különböző beszédhelyzetekben tudnak a szabályokhoz illeszkedni, hangerővel és beszédtempóval gondolataikat kifejezni.
- Drámajátékban és beszédben személyiségüknek és az aktuális helyzet által kiváltott érzelmeknek megfelelő természetes gesztusokat és mimikát használnak.

6. AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSÉNEK ELVEI

6.1. Személyi feltételek

Az Óvoda óvodapedagógusai folyamatosan törekednek pedagógiai ismereteik megújítására. Fontos számunkra az állandó megújulás. Minden pedagógusunk felsőfokú óvodapedagógusi végzettséggel rendelkezik. Jellemző a testület tagjaira, hogy követik a társadalmi változásokat (benne a családot), keresik a megoldásokat, a nevelési módszereket, melyek egy-egy gyermek megértéséhez, fejlesztéséhez, elfogadásához vezetnek.

Az óvoda nevelőtestületében a generációváltásba vagyunk. A pedagógus életpályamodell bevezetése motiváló hatással van az óvodapedagógusokra.

Pedagógiai asszisztensünk főként a sajátos nevelési igényű gyermekek csoporthoz illesztését segítik, ugyanakkor lelkesen vesznek részt programjainkban is. Segítik az óvodapedagógust a párhuzamosan végezhető tevékenységek megszervezésében és lebonyolításában. A lassabban haladó, egyéni segítséget igénylő gyermekekkel kiemelten törődnek, példát mutatnak mindenki számára, hogyan kell a gyermekek közötti különbséget elfogadni.

Az óvodapedagógusok nevelőmunkáját szakképzett dajkák segítik, amely a gyermekek napirendjéhez igazodik, segíti az eredményességet, az összehangolt közösen értelmezett munkavégzést. A dajka nemcsak technikai személyzet a gyermek életében, hanem nevelésének egyik segítője is, aki mintául is szolgál számára. A gyermekek gondozási, nevelési igényei, képességei eltérőek, ezért az óvodapedagógus útmutatásai alapján a gyakorlatban érvényesítik az egyéni bánásmód elvét. Differenciálnak. Segítő jelenlétükkel annyi segítséget nyújtanak a gyermekek számára, amennyi feltétlenül szükséges feladataik önálló elvégzéséhez. Minden kisgyermek más, ezért más a segítség iránya és foka.

6.2. Tárgyi feltételek

A csoportszobák **berendezése, bútorzata esztétikus, dekoratív, jól szolgálja** a gyermeki tevékenységeket.

A 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet 2. sz. melléklete által előírt kötelező (minimális) eszközeiről és felszereléseiről tekintetében **a neveléshez szükséges eszközökkel rendelkezünk.**

Mindent megteszünk, hogy az eltérő szociokulturális helyzetű családok gyermekeit megfelelő külső és belső környezetben fogadjuk.

Az udvarunk korszerű, biztonságos, szép.

Intézményi szinten rendelkezünk: fénymásolókkal, videokamerákkal, projektorokkal, digitális fényképezőgépekkel, erősítővel, számítógépekkel, televízióval, DVD lejátszóval. Szakkönyvtárunk feltöltése folyamatosan történik. A beszerzéshez a költségvetési kereteinken túl maximálisan kihasználjuk a pályázati és egyéb saját bevételi lehetőségeket.

6.3. Az óvodai csoportok kialakítása

A csoportba sorolás alapja általában a biológiai életkor. Óvodánkban vegyes csoportok várják a gyerekeket. Az vezető a csoportok alakításánál figyelembe veszi, hogy arányosan kerüljenek be a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek és a különleges bánásmódot igénylők. Az **óvodába azok a gyermekek kerülhetnek, akik betöltik 3. életévüket**, mivel a fiatalabb korú gyerekek számára a bölcsődei ellátás biztosított.

6.4. A tevékenységek időkereteinek tervezése

A gyermek egészséges, a tevékenységekben megnyilvánuló fejlődéséhez, fejlesztéséhez, a **napirend** és a **hetirend** biztosítja a feltételeket, melyek a megfelelő időtartamú, párhuzamosan is végezhető, differenciált tevékenységek, valamint a gyermek együttműködő képességét, feladattudatát fejlesztő, növekvő időtartamú (5-35 perces) tevékenységek tervezésével, szervezésével valósulnak meg.

31

Napirend

Napirendünk a gyermekek életrendjét szolgálja, és hozzájárul az egészséges fejlődéshez szükséges biológiai és pszichológiai feltételek megteremtéséhez. Fontosnak tartjuk az egész nap folyamán a gyermekek testi-lelki szükségleteinek kielégítését. Az óvodapedagógus a feladatokat körültekintően, együttműködve, a gyermekek igényeire figyelve, együtt végzi a pedagógiai asszisztenssel és a dajkával. Biztosítjuk a viszonylagos állandóságot és a rendszeresen egymást követő, vagy párhuzamosan végezhető, de rugalmas tevékenységeket.

Ezáltal érzelmi biztonságot, a védettség érzését teremtjük meg. Figyelünk a tevékenységek közötti harmonikus arányok kialakítására. A játék, - mint az óvodás gyermekek legfőbb élményforrása - a napirendünkben a legtöbb időt foglalja magába. Az óvoda teljes nyitvatartási idejében, a tevékenységeket óvodapedagógus irányítja, illetve a mindenkori jogszabályi előírásnak megfelelő végzettségű szakember.

A napirend igazodik a különböző tevékenységekhez és a gyermek egyéni szükségleteihez, valamint tekintettel van a helyi szokásokra, igényekre. A rendszeresség és az ismétlődések érzelmi biztonságok teremtenek a gyermeknek. A jó napirendet folyamatosság és rugalmasság jellemzi. Fontos a tevékenységek közötti harmonikus arányok kialakítása, szem előtt tartva a játék kitüntetett szerepét. A napi- és heti rendet a gyermekcsoport óvodapedagógusai alakítják ki.

IDŐ	TEVÉKENYSÉG
7-11 ⁵⁰	Gyermekek fogadása, szabadjáték, Irányított és szabadon választott tevékenységek, Testápolási tevékenységek, munkajellegű tevékenységek Folyamatos tízórai Mindennapos testmozgás Levegőzés, szabadtéri játékok, séta
11 ⁵⁰ -13	Készülődés az ebédhez, Testápolási tevékenységek, Ebéd,
13-14 ³⁰	Mese, Délutáni pihenő
14 ³⁰ -17	Folyamatos ébredés, Testápolási tevékenységek, Folyamatos uzsonna, Szabadon választott tevékenységek, Szabadjáték, Folyamatos távozás az óvodából

6.5. Az óvodai nevelés tervezése

- ❖ Projekttervek készítése (2-3-4 hetenként a gyermeki érdeklődéstől függő időintervallumban)
- ❖ Napi felkészülés feljegyzései (vázlat vagy emlékeztető)
- ❖ Csoportnapló folyamatos vezetése (tartalma megegyezik a törvényi előírással)
- ❖ Fejlődés nyomon követése minden gyermekről évente kétszer, az óvodai fejlesztő programban résztvevő, kiemelt figyelmet igénylő gyermekekről (HHH, SNI, BTM) 3 havonta feljegyzés rögzítése. A megfigyelésekről, fejlődésről a szülők tájékoztatása évente 2 alkalommal, a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek esetében 3 havonta.
- ❖ Megfigyelés és mérés alapján (ez korosztálytól függően lehet DIFER) egyéni fejlesztési
- ❖ terv készítése és az eredmény rögzítése.
- ❖ Anamnézis felvétele az új gyerekekről.
- ❖ A befogadás tapasztalatainak feljegyzése.
- ❖ Családlátogatásról feljegyzés készítése.
- ❖ Felvételi mulasztási naplóban pontos adatrögzítés és folyamatos napi szintű vezetés.
- ❖ Tervezésünket a projektrendszer alkalmazása határozza meg.

Azt valljuk, hogy a projekt sajátos tanulási egység, amelynek középpontjában egy probléma áll. Tudatos tervezés, amely a tevékenységeket helyezi előtérbe. Hatékony módszer, mert nem verbális, hanem konkrét és tapasztalati úton képesek a gyermekek megfigyelni, felfedezni.

A projekt módszerről

„A projektmódszer a gyermek érdeklődésére, a pedagógus és a gyermek közös **tevékenységére épülő módszer**. A megismerési folyamatok a projektek tevékenységeinek sorozatában valósul meg.” (Körmöci Katalin, 2012. 16. o.)

A projekt módszer, egy olyan oktatási és nevelési eljárás, amely az oktatás menetét gyakorlati problémák köré csoportosítja.

Az óvodás kisgyermek esetében lehetőséget teremt egy problémakör, egy téma, komplex, több szempontú, játékos tevékenységekbe történő feldolgozására. Biztosítja a választási lehetőséget, a sok mozgást, cselekvést. A gyermek használhatja fantáziáját, kreativitását, saját tapasztalatira támaszkodhat. Elősegíti a szociális- és kommunikációs kompetenciák fejlődését: együttműködés, kezdeményezőkézség, kapcsolatteremtés, feladattudat, beszédkezdés, párbeszéd, alkalmazkodás, elfogadás. Alakítja önértékelését és önellenőrzési formákat biztosít. Az egyéni fejlődés, az egyéni érdeklődés, a szabad önkifejezés természetessé válik.

A projekt **módszer jellemzői** óvodában:

- A tanulás folyamata, személyes tapasztalatszerzésen keresztül valósul meg.
- A gyermek aktív alakítója a tanulási folyamatnak.
- Az óvodapedagógus és a gyermek közös tevékenysége.
- A projekt komplex feladatok során valósul meg.
- A tevékenységek érvényesülhetnek szabad játékban és a felnőtt által felajánlott tevékenységben. A kettő általában elkülönül egymástól. A szabad játékban a projekthez gyűjtött, bevitt, készített tárgyak, információk kötetlen felhasználása történik, a gyermekek egyéni ötletei alapján. A tevékenységrepertoárt a pedagógus állítja össze úgy, hogy a különböző fejlettségű gyermekek bekapcsolódása lehetővé váljon.
- A projekt tartalma egy nagy tematikus játék, amelynek során gyakorlati természetű problémák megoldása, esztétikai élmények megélése, gyakorlati feladatok kivitelezése, valamilyen tudás, tevékenység elsajátítása, ismeretszerzés valósulhat meg.

- A projekt több nap, vagy hét, folyamán teljesedik ki, s közben is változik a gyermekek újabb elképzeléseivel.
- A megvalósuláshoz a család, a szülők támogatása, közreműködése is hozzájárulhat.
- A játék, a munka, a tanulás ötvöződik a gyermek tevékenységében, nem elkülöníthető módon érvényesül.
- A projekt szelleme, gondolatisága a környezet külső megjelenésében is tükröződik. Így az új projekttel a csoport képe is megváltozik.
- A gyermekek és a pedagógus egyaránt tevékeny résztvevői a folyamatnak.

A projekt tervezése:

1. A megfelelő témakör kiválasztása.
2. Gyermekek felfedező vágya, szülők bevonása, óvodapedagógus elképzelése.

- Mit tudnak a gyermekek a témáról?
- Mit szeretnének megtudni?
- Mit tudtak meg a gyermekek?

A kiválasztás szempontjai:

Hozzáférhető anyagok, egyéni és közös élményszerzés biztosítása, sokféle készséget fejlesszen, érzelmeket gazdagítson, személyiségformáló legyen.

A téma valós legyen, igazodjon a gyermekek tapasztalataihoz, életkorához.

A téma legyen vonzó, érdeklődésfelkeltő.

A témakör feldolgozásának menete:

- Élmények meghallgatása
- Témakör felbontása tartalomra, tevékenységekre, gyűjtőmunkára
- Közös élmények biztosítása
- Témához kapcsolódó könyvek gyűjtése
- Gyermekek élményeinek megjelenítése (fotókon, ablaküvegeken, ajtón, táblán)
- A témához kapcsolódó anyagok begyűjtése

- A tevékenységek tervének elkészítése
- Többszintű tevékenységből történő választás
- Különböző eszközök, anyagok, technikai megoldások biztosítása
- Szervezeti keret és munkaforma
- Döntés a bekapcsolódás mélységéről, az aktivitásról

A differenciálás a gyermek oldaláról nézve a döntés és választás lehetőségét jelenti.

A projekt felépítésének folyamata:

1. Témaválasztás: a pedagógus logikusan elgondolt tervezése, a pedagógus, a gyermek, akár a szülő ötlete alapján. 2. Szándékterv / tevékenységterv készítése, amit a pedagógus készít el, de mindig figyelembe veszi a gyermekek ötleteit, így rugalmasan alakítja a projekt feldolgozásának folyamatát. 3. Szervezés: a témával kapcsolatos tudás, ismeretanyag, tapasztalatok összegyűjtése, a témához kapcsolható tevékenységek végiggondolása, az eszközök számbavétele. 4. Gyűjtőmunka, élményszerzés. 5. A téma feldolgozása: itt nyílik lehetőség a konkrét tevékenységek elvégzésére, és itt van lehetőség a differenciált fejlesztésre, a párhuzamos tevékenységek biztosítására. Itt mutatkozik meg a gyermekek önállósága, eltérő képességeik. 6. A termék, produktum, záró esemény bemutatása, mások számára megtekinthetővé tétele. Fontosak a visszajelzések, az átélt sikerélmény. 7. A projekt értékelése. Az egyéni és közösségi teljesítmény végiggondolása, megbeszélése után fontos a kiértékelés, az előremutató következtetések levonása, amelyeket újabb projektek esetén érdemes figyelembe venni. 8. A projekt lezárását követő tevékenység: érdemes időt hagyni arra, hogy a gyermekek feldolgozhassák, kijátszhatják magukból a közösen átélt élményt. /Tatai Bartók Béla Óvoda pedagógiai programja – „A csodák útján” /

Az óvodapedagógus feladata projekt módszer esetén

- A gyermeki kezdeményezés figyelembe vétele, támogatása. Ahhoz, hogy ez érvényesülhessen, átértékelődik az óvodapedagógus szerepe. Hosszú és rövid távú tervek elkészítése a gyermekekkel együtt és lehetőség szerint ennek megjelenítése ábrával, hogy számukra is olvasható legyen.
- Hangolja rá a témára a gyermekeket, keltse fel érdeklődésüket.
- Lehetőség szerint vonja be a szülőket a projekt feldolgozásának folyamatába (élmények, gyűjtőmunka), építse az óvoda és a család kapcsolatát.
- Biztosítsa – lehetőség szerint - a tematikus játék kialakulásának feltételeit (eszköz, tér, idő, ötlet).
- Részletesen kidolgozott szándéktervet/tevékenységtervet kell készíteni, amely a lehetséges megvalósítást tartalmazza. Fontos a projektbe beépíthető tevékenységek végiggondolása. Meg kell keresni a tevékenységekben rejlő fejlesztési lehetőségeket, a képességek alakításának lehetőségét és az ahhoz kapcsolódó műveltségterületet.
- A folyamatos értékelés, amely egyrészt magában foglalja az egyéni teljesítmények nyomon követését – sok biztatással, pozitív megerősítéssel –, valamint figyelemmel kíséri a csoport együttműködését, együttgondolkodását, társas hatékonyságát. Ennek nagyon jó színtere a délelőtti lezáró közös beszélgetés, amely a következő napot előrevetítő ötletelések és megbeszélések színtere is egyben.

7. AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGI FORMÁI ÉS AZ ÓVODAPEDAGÓGUS FELADATAI

7.1. Játék

A játék a kisgyermek elemi pszichikus szükséglete, melynek mindennap, visszatérő módon, hosszantartóan, és lehetőleg zavartalanul ki kell elégülnie. Programunk játékértelmezése szerint, a játék a gyermekek olyan sajátos tevékenysége, amely szabadon választható, minden külső kényszer nélküli, magáért az élményt adó tevékenységért van. Utat enged a szabad **önkifejezésnek, örömmérés kísérni**, a gyermek kreativitását fejleszti, erősíti.

Óvodás életkorban a játék a gyermek legegységesebb pszichikus szükséglete, legfőbb élményforrása, személyiségfejlesztésének színtere, a tanulás, a készség- és képességfejlesztés leghatékonyabb módja.

A játék semmi mással nem helyettesíthető, magáért a tevékenység örömeért végzett, választott tevékenység. A gyermek a játékon keresztül tapasztalja meg a körülötte lévő világ sokszínűségét, szerzi ismereteit, tanul, örömköz, **sikerélményhez jut**. Ugyanakkor módokat kaphat bizonyos élethelyzetekben való viselkedésre, megnyugodhat, kiélheti szorongásait, problémáit és újraélheti kellemes élményeit.

A gyermek a külvilágból és saját belső világából származó tagolatlan benyomásait játékában tagolja. Így válik a játék kiemelt jelentőségű, tájékozódó, a pszichikumot, a kreativitást fejlesztő és erősítő, élményt adó tevékenységgé.

A játék olyan komplex tevékenységforrás, melyet tudatosan felhasználunk a nevelés folyamatában céljaink eléréséhez. A játék folyamatában az óvodapedagógus tudatos jelenléte biztosítja az indirekt irányítás felelősségét.

Fontos a szabad játék túlsúlyának érvényesülése, melyet az óvodai napirend folyamán biztosítunk. A játéktevékenység magába foglalja a tárgyi, manuális, vagy mozgáshoz kapcsolt tevékenységeket, valamint a „szellemi alkotást”, amely során a gyermek gondolatban

megalkotja, kitalálja a játék szereplőit és bármilyen eszközzel vagy tárggyal helyettesíti azokat.

Az élménynek jelentős szerepe van a gyermek játékában. Az élmény rendkívüli jelentőséggel bír az életre való felkészítés folyamatában. A spontán szerzett élmények mellett fontos az óvónő által nyújtott tudatos, átgondolt élmény. Különös gondot fordítunk a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek élményhez juttatására, mivel ők sajátos szociokulturális környezetből érkeznek, valamint a sajátos nevelési igényű gyerekekre is: olyan feltételeket kell teremteni a játékban, ahol a másság felé fordulás mindenki számára természetessé válik. A gyermek természetes támaszra találjon játék során is az óvónőben, az óvodákban dolgozóknak és egészséges társaiban. Minden alkalmat megragad, hogy a gyermeki játékvágyakat, a játékszükségeket cselekvésbe fordítsa. Ehhez játékorientált környezet kialakítására törekszünk minden csoportban. A játékkörnyezetet és magát a játékot fenntartó-működtető szabályrendszer a felnőttek-gyermekek közös, kölcsönös együttműködéséből ered.

A játéktevékenységben:

- Az óvodapedagógus biztosítja a szabad játék túlsúlyát a játéktevékenységben.
- A pedagógus, mint valódi társ vesz részt a játékban, ezáltal utánozható mintát ad.
- A pedagógus a már kialakult játékfolyamatba bevonható társ, segítő, kezdeményező, ha szükséges.
- Az óvodapedagógus jelenléte teszi lehetővé a gyerekek közötti játékkapcsolatok kialakulását is.
- Az óvodapedagógus épít a gyermek utánzási vágyára, játékos természetére, érdeklődésére, kreativitására, új iránti fogékonyságára, és fokozott mozgásigényére.
- Az óvodapedagógus közreműködése a játékban a helyzet adta igényeknek megfelelően történik (szükség és igény szerint játszótársként, támogató, serkentő magatartásával, a feltételek megteremtésében, eszközkészítésben, szereposztás során).
- A játék folyamatában a pedagógus tudatos jelenléte biztosítja az élményszerű, elmélyült gyermeki játék kibontakozását, szem előtt tartva az indirekt irányítást, illetve saját reakcióinak felelősségét.

- Az óvodapedagógus jelenléte a játékban jelenti a gyermek játékának tiszteletét, a gyermeki játék védelmét, az öntevékenység szabad megnyilvánulását.
- A gyakorló,- a szimbolikus (szerep), - a szabály, - a konstrukciós játékok fejlesztik a közösségi aktivitást, az önismeretet, a döntésképeséget, az alkotóképességet, a térbeli biztonságot, időérzéklet, a mozgás - és a beszéd tisztaságát.

Az óvodapedagógus feladatai:

1. Nyugodt, derűs légkör kialakítása:

A derűs légkör meghatározó feltétele az óvodapedagógus megértő segítő gondolkodása, védő szeretete, mely közvetetten alakítja a gyerekek egymáshoz való viszonyát. Az óvodapedagógus képes a játszás lehetőségeinek biztosítására, a zavaró körülmény kiiktatására. Az óvodapedagógus feltételteremtő tevékenysége során a gyermek igényét és szükségletét kíséri figyelemmel. A játék kibontakoztatásához a gyermek szabadságának és önállóságának ad teret.

2. Hely – idő biztosítása

Célszerű arra törekedni, hogy nagy mozgástér legyen az eszközök rakogatásához, a mozgásigény kielégítéséhez. A nagyobb gyerekek a játékukhoz már önállóan rendezik a teret. Ezért kisméretű, mobil, variálható bútorokkal célszerű berendezni a csoportszobát (paraván, polc). Az állandó játszóhelyek számára fenntartott teret az érdeklődésnek megfelelően lehet bővíteni, szűkíteni. A játékeszközöknek állandó helyük van. Azt valljuk, hogy a félkész, gyermekek által készített eszközök sokkal jobban inspirálják a gyermekeket a játékra, ezért gyűjtünk mindent a csoportokban. A nap folyamán a legtöbb időt a gyerekek önálló, szabad kezdeményezésén alapuló játékra biztosítunk.

3. Élményszerzés lehetőségének biztosítása

A különböző játékformákhoz a (gyakorlójátékok, szimbolikus játékok, konstruáló játékok, szabályjátékok) az óvodapedagógus élményszerzési lehetőséget biztosít.

4. Megfelelő segítségadás

Az óvodapedagógus a gyermekek játékát figyelemmel kísérve szem előtt tartja, hogy a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek alapvető joga, hogy megkapják a sajátos szükségleteiknek, állapotuknak megfelelő segítséget, hogy készségeik, képességeik fejlődhessenek. A gyermeket körülvevő változatos és igényes környezettel, a speciális feltételek kialakításával, a szükségletekre érzékenyen reagáló óvodapedagógus jelenlétével, megfelelő játékeszközökkel és szükség szerinti segítségadással támogatjuk a kiemelt figyelmet igénylő gyermekeket.

Fejlettségi mutató:

- A játékuhoz a teret szükség szerint átrendezik.
- Képesek közös tervezésre, szerepek kiválasztására, új játékok, eszközök készítésére
- Önállóan, vagy társ és felnőtt segítségével elképzeléseiket képesek megvalósítani.

(ötletek, elképzelések egyeztetése, eszközök elkészítése, feltételek biztosítása.)

- A szerepeket képesek élményeiknek megfelelően megosztani.
- Képesek komplex játékokra, amelyben a szabályokat a játék tartalmának megfelelően alkalmazzák.
- A szerepek kívánta viselkedési szokásokat betartják és gyakorolják.
- Kisebb társaikkal is együtt tudnak működni a játéktevékenységekben.
- Együttműködnek a sajátos nevelési igényű társaikkal.

7.2. A tevékenységekben megvalósuló tanulás

Az óvodai tanulás feltétele a gyermek cselekvő aktivitása, a közvetlen, sok érzékszervet foglalkoztató tapasztalás, felfedezés lehetőségének biztosítása, kreativitásának erősítése.

Megvizsgáltuk a hozzánk járó gyermekek helyzetét, az őket körülvevő társadalmi környezetet, s úgy döntöttünk, hogy a halmozottan hátrányos helyzetű és sajátos nevelési igényű gyermekek magas száma miatt, valamint a XXI. század kihívásaira adott válaszként a projekt módszert alkalmazzuk.

Tevékenységben mozgósítjuk a gyermekek érzelmeit, problémahelyzetet teremtünk, biztosítjuk a felfedezés örömét. Lényeges az élmény, tapasztalás, cselekvés, mozgás, önkifejezés és a kommunikáció összhangjának a megteremtése. Az élményre épített tapasztalatszerzés során felszínre kerülnek a gyermekek ismeretei, problémahelyzet elé kerülnek, ezáltal fejlődik a döntési és az összefüggések felfedezésének képessége. Úgy gondoljuk, hogy a projektmódszer alkalmazása az, amely épít a gyerekek érdekeinek figyelembevételével mellett kreativitásukra, ötleteikre, élményeikre.

A gyermekek a projektmódszer alkalmazása során:

- Maguk építik fel a világról alkotott elképzelésüket
- Megtapasztalják, átélik az eseményeket.
- A felnőttnek segítő és nem irányító szerepe van
- Egyéni eltéréseiket megélhetik.
- Érdeklődéseit, tapasztalatait, szükségleteit megélhetik.
- Differenciálást kapnak egyéni képességüknek megfelelően
- Életre, élethelyzetekre készülnek fel
- Saját logikájukon keresztül fedezik fel a világot.
- Saját élményű tanulás öröme épít.

Programunkban a tanulás a gyermekek természetes kíváncsiságára épített, utánzásos, spontán tevékenység, amely során megvalósul a teljes személyiség fejlesztése. A gyermek cselekvő aktivitása a sokszínű tapasztalatszerzés lehetőségének megteremtésével a felfedező, kísérletező kedv mozgósításával valósul meg. Az ismeretszerzés a gyakorlati tevékenységeken, élményeken a gyermek meglévő ismeretein, tapasztaláson, felfedezéseken alapul, jelentős részben utánzásos, spontán és játékos tevékenység. A felfedezést, kísérletezést megengedő tanulási folyamatban az óvodapedagógus arra ösztönzi a gyerekeket, hogy a már meglévő ismereteik, megfigyeléseik, tapasztalataik felszínre kerüljenek.

A szemléltetés útján szerzett tapasztalatok több érzékszervre hatnak, maradandóbbak, ezért a séták, kirándulások, hangsúlyt kapnak az ismeretszerzés folyamatában.

A tevékenykedtetés és a cselekedtetés során fejlesztjük az ismeretek alkalmazásához szükséges készségeket és képességeket.

A témakörök közötti kapcsolat több oldalról történő megközelítés lehetőségét adják, s az egységes világkép formálásában döntő a jelentőségük.

Az óvodai tanulás elsődleges célja az óvodás gyermek kompetenciáinak fejlesztése. A bizalom az elfogadó légkör a pozitív megerősítés minden gyermek számára biztosított.

Az óvodapedagógus feladata:

- Az idő megfelelő megválasztása.
- A folyamatban lévő játék tiszteletben tartása.
- Anyagok, eszközök, tevékenykedtetési lehetőségek biztosítása.
- Folyamatos motiváció.
- Differenciált feladatadás
- A gyerek egyéni képességeit figyelembe véve.
- Szociális kompetenciák fejlesztése,(a társakra figyelés, egyezkedés, a közös munka örömeinek megéreztetése, a kooperatív technikák alkalmazásával)
- Sajátos nevelési igényű gyermekek számára a gyermek szükségleteinek figyelemmel kísérése, próbálkozásainak segítése.

A tanulás szervezeti formái:

- Utánzásos tanulás.
- Spontán játékos tapasztalatszerzés.
- Óvodapedagógus által irányított tapasztalatszerzés kötetlen illetve kötött foglalkoztatási formában.
- Komplex tevékenység, amelyben a teljes körű személyiség fejlődik.
- Óvodapedagógus által teremtett játékos tanulási helyzet
- Gyermeki kérdésekre- válaszokra épül az ismeretszerzés

7.3. Verselés, mesélés

A mese életkorilag megfelel az óvodás gyermek szemléletmódjának és világvilágának. Visszaigazolja a kisgyermek szorongásait, s egyben feloldást és megoldást kínál.

A verselés, mesélés, mondókázás a kisgyermek mentális higiéniájának elmaradhatatlan eleme, és segíti a belső képi világ megjelenítésében. Segíti a gyermek saját vers- és mesealkotását, az önkifejezés egyik módját. Az **irodalmi élményszerzés** az óvodában nagymértékben fejleszti a gyermekek beszédét, kommunikációját, esztétikai, erkölcsi, közösségi érzelmeit. Segíti értelmi képességeik és gyermeki világviláguk kibontakoztatását.

A mese, vers, dramatizálás, bábozás tevékenységeit az óvodáskorú gyermekek alapvető szükségletének, az anyanyelvi nevelés mással nem pótolható lehetőségének tartjuk.

Az érzelmi biztonság megadásának, s az anyanyelvi nevelésnek egyaránt fontos eszközei a többnyire játékos mozgásokkal is összekapcsolt mondókák, dúdolók, versek. Ezek ritmusukkal, a mozdulatok és szavak egységével a gyermeknek érzéki-érzelmi élményeket adnak. A népmesék, népi hagyományokat felelevenítő mondókák, rigmusok, a magyarság történelmét feldolgozó mondavilág elemei, meséi, a klasszikus és a kortárs irodalmi műveknek megjelennek az irodalmi nevelésben. A magyar gyermekköltészet, a népi, dajkai hagyományok, gazdag és jó alkalmat, erős alapot kínálnak a mindennapos mondókázásra, verselésre. A mese a gyermek érzelmi, értelmi, erkölcsi fejlődésének és fejlesztésének egyik legfőbb segítője. A mese – képi és konkrét formában, esetlegesen a bábozás és dramatizálás eszközeivel – feltárja a gyermek előtt a külvilág és az emberi belső világ legfőbb érzelmi viszonyait, a lehetséges és megfelelő viselkedésformákat.

Az anyaggyűjtésünkben az alábbi műfajok szerepelnek:

Mondókák:

A mondókák ritmikus, dallamos rövid versikék, amelyek alkalomhoz, szándékhoz kötöttek.

- Kisded mondókák /sétáltatók, altatók, lovagoltatók, cirógatók./
- Természeti, - társadalmi, környezethez fűződő mondókák /hívogatók, köszöntők, csúfolók, kiszámoló, nyelvtörők... stb./
- Játékmondókák /csendjátékok, párválasztók, labdajátékok, hidas játékok, felelgetős játékok... stb./

A mondókák fejlesztő hatásai:

- Ismételtetésük alkalmat teremt a beszédtempó, a ritmus, a hangsúly gyakorlása,
- Segíti a beszédészlelés és beszédértés fejlődését.

Gyermekversek:

A vers különböző gondolatok, érzelmek, történesek művészi formában való megjelenítése.

Fajtái:

- Jeles szerzők ritmikus, zenei hatású, népi ihletésű játékos versei,
- Vidám, groteszk, humoros, érdekes hangzású versek,
- Elvontabb, több költői kifejezőeszközt tartalmazó, de a gyermekkor élményvilágára épülő versek.

A gyermekversek fejlesztő hatásai:

- Lehetőséget teremtenek a szófajok legkülönbözőbb változatainak megismerésére,
- Érdekes szavakat, kifejezéseket tanul meg belőlük a gyermek,
- Mozgásba hozza a gyermekek képzeletét,
- Fejleszti humorérzéküket,
- Érzelemre nevel.

Mesék

A mese kitalált történetek, csodás elbeszélés, amelyben az élet alapkategóriái jelennek meg /élet-halál, igazság-hazugság, szeretet-gyűlölet.....stb/ szimbolikus formában.

Fajtái

Állatmesék, Láncmesék Tréfás mesék, Verses mesék, Tündérmesék, Folytatásos mesék, Meseregények.

A mesék fejlesztő hatásai:

- Gazdagítja a gyermekek szókincsét,
- Megismerteti a gyermekekkel a különböző népi szólások, közmondások, népmesei sztereotip mondatok, hasonlatok kifejezéseivel.
- Fejleszti a gyermekek empátiáját, értelmi képességeit (emlékezetét, képzeletét...)
- Megoldási, viszonyulási lehetőséget kínál,

- Erkölcsi normákra, szabatoságra nevel, magatartást formál,
- Pozitívan hat az érzelmek fejlődésére
-

Az óvodai irodalmi anyag összeállítására jellemző:

3-4 éves korban: elsősorban népi ölbeli játékok, hívogatók, altatók, ringatók, lovagoltatók, simogatók, ritmikus zenei hatású rövid, állatokról, természetéről szóló versek alkotják az irodalmi anyagot. Fokozatosan szoktatjuk a gyermeket a mese figyelmes meghallgatására. A mesék közül az egyszerű, érthető cselekményű láncmeséket, állatmeséket választunk.

4-5 éves korban: egyszerűbb, de már több versszakos, vidám ismétlésekkel tagolt, ritmusélményt nyújtó, lépegető, táncos lüktetésű versek közül választunk, amelyek az évszakváltásról, a gyermek és a felnőtt világról is szólnak. A bemutatásra kerülő mesék hosszabb terjedelmű állatmesék, népi, -és műmesék.

5-6-7 éves korban: a mondókák köréből a kiolvasók, mulattatók, tréfás beugratók, csúfolók is helyet kapnak. A versek már több versszakos, lírai, érzelmi töltésű alkotásokkal bővülnek. Előtérbe kerülnek a cselekményekben, fordulatokban gazdag népi tréfás, - állat, és tündérmesék, a klasszikus mesék, folytatásos mesék, meseregények.

Az óvodás gyermekek a különböző irodalmi alkotásokat (népi, klasszikus, kortárs irodalmi művek) empátiájuk, képzeletük segítségével szívesen és örömmel befogadják, a későbbiekben elmondják, illetve eljátsszák. Mindez alapul szolgál **a gyermeki önkifejezés alternatív lehetőségeire**, a saját vers- és mesealkotására, annak mozgással és/vagy ábrázolással történő kombinálására, így válik az önkifejezés egyik módjává.

Bábozás, dramatizálás

A hátránykompenzálás és tehetséggondozás hatékony módszere, mivel jól harmonizál a 3-7 éves korosztály pszichés sajátosságaival.

A bábozás, dramatizálás sikerességét biztosítják:

- A mese többszöri, ismételt hallgatása,
- A gyermekek életkorának megfelelő mesék,
- Bábok, kellékek, díszletek közös elkészítése,
- Drámajáték folyamatos, tervszerű alkalmazása,
- Óvodapedagógus bábjátéka,
- Mindennapi bábozás lehetősége.

A bábozás, dramatizálás fejlesztő hatásai:

- Feloldja a gyermekek gátlásait, szorongásait,
- Utánzásra késztet, beszédre ösztönöz,
- Fejlődik a gyermek beszédértése,
- Kreativitásra ösztönöz,
- Gazdagabbá válik a gyermekek verbális és nonverbális eszköztára,
- Megtanulják az együttműködést, az egymásra figyelmet, az egymáshoz való alkalmazkodást.

Az óvodapedagógus feladatai:

- Meséljen minden nap/kezdeményezés, elalvás előtti mese, könyvből való mesélés/
- Az irodalmi anyag kiválasztásánál vegye figyelembe a gyerekek érdeklődését, fejlettségi szintjét,
- A kezdeményezett mesehallgatás hetente legyen jelen a gyerekek tevékenységeiben,
- Biztosítson nyugodt feltételeket/hely, idő/ a meséléshez, bábozáshoz, dramatizáláshoz,
- Tegye lehetővé a gyermekek számára a bábozást.
- Évente 2-3 mesét dolgozzon fel, dramatizáljon,
- Az irodalmi művek bemutatásában adjon példaértékű mintát,
- Adjon lehetőséget bábozás, dramatizálás során a szerepvállalásra, de tartsa tiszteletben az önkéntességet,
- A bábjátékok minél gyakrabban és sokoldalúbban alkalmazza,
- Az irodalmi élmények befogadásának, mondásának hagyományait, szokásait alakítsa ki,
- Teremtse lehetőséget az önálló mesemondásra, mesebefejezésre, illetve mesék kitalálására,

- Használja ki a bábozás, dramatizálás módszerének alkalmazását a hátrányos helyzetű gyermekek felzárkóztatásában illetve a tehetséges gyermekek gondozásában egyaránt,
- Gazdagítsa szókincsüket, nyelvi kifejezőképességeiket, képzeletüket, emlékezetüket, empátiájukat, kreativitásukat,
- Más népek irodalmából is válasszon meséket, verseket, mondókákat a gyermekek életkorának megfelelően

Fejlettségi mutatói:

- Ismernek magyar és más népek kultúrájából származó verseket, meséket és egyéb irodalmi műveket
- Türelmesen, csendben végig hallgatják a mesét,
- Képesek önálló mesemondásra, mesebefejezésre, mese kitalálására,
- A dramatizálás során képesek a szerepek, cselekmények változatos megjelenítésére,
- Képesek egyéni verselésre, mondókázásra,
- Nyelvi kifejezőképességük gazdag,
- Tudnak önállóan bábozni, dramatizálni,
- A dramatizálás folyamataiban képesek az empátiára, az együttműködésre,
- A könyveket rendeltetésszerűen használják, értéként kezelik.
- Örömmel hallgatnak verset, mesét, irodalmi alkotásokat,
- Várják, igénylik a mesehallgatást,
- Szívesen hallgatják más népek irodalmi anyagait,
- Dramatizáláskor, bábozáskor segítik egymást,
- Bátran vállalnak szerepeket,
- Ügyelnek a bábokra, jelmezekre,
- Örömmel nézegetik a verses, mesés könyveket.

7.4. Ének, zene, énekes játék, gyermektánc

A zene komplex módon fejleszti a gyermek személyiségét. Hatékonyan alkalmazható a sérült készségek kompenzálására, a fejlődésükben elmaradt készségek fejlesztésére.

A zene közvetlenül hat az érzelmekre, segít a gátlások feloldásában. A különböző zenei élmények hatására a gyermek belső kényszertől hajtva alkot, improvizál. Ezek a spontán énekes, ritmikus megnyilvánulások segítik újra átélni a pozitív és negatív élményeket. A zene elemei: a ritmus, a dallam, a dinamika, a tempó, a forma mind nonverbálisan fejtik ki fejlesztő

hatásukat. A környezet hangjainak megfigyelése, az ölbeli játékok, a népi gyermekjátékok, az éneklés, az énekes játékok, a zenélés örömet nyújtanak a gyermekeknek.

Az énekes népi játékok és az igényesen válogatott kortárs művészeti alkotások fontos eszközként szolgálnak a gyermekek zenei képességeinek és zenei kreativitásának alakításában.

A népdalok éneklése, a gyermek néptáncok és népi játékok a hagyományok megismerését, továbbélését segítik.

Az egyszerű táncos mozdulatok és térformák kényszer nélkül fejlesztik a ritmus- és térérzékelést. A hangszeres zene hallgatása motivációt jelent a mozgásos és művészeti tevékenységekhez.

A zene az érzelmeken keresztül hat a gyermekekre. Az értékes zene fogékonnyá teszi a gyermeket a szép befogadására, formálja zenei ízlését, esztétikai fogékonyságát, emberi magatartását.

A zenei nevelés nem korlátozódhat csupán a szervezett tevékenységekre. A gyerekek a nap folyamán bármikor kaphatnak zenei élményeket. Az óvónő gyakran énekelgessen a gyerekek között a különböző tevékenységi formákból adódó lehetőségek kihasználásával.

Az óvodai zenei nevelés során a zenei alapkészségek fejlesztésének területei:

1. Éneklési készség fejlesztése
2. Zenei hallásfejlesztés
3. Ritmusérzék fejlesztése
4. Zenehallgatás képességének fejlesztése

1. Éneklési készség

A hangterjedelemre jellemző, hogy a kisebbeknek 3-5 hang, míg a nagyobbaknak 3-6,7 hang hangterjedelmű dalokat kínálunk. Az éneklés a kisebbeknél az óvónő segítségével, a nagyobbaknál az óvónő indításával, kis segítséggel, avagy önállóan, helyes tempóban zajlik

Hallásfejlesztés

50

	3-4 évesek	4-5 évesek	5-6 évesek
Magas-mély relációk	Térben mutatják, kezdőhang magasságának váltását átveszik.	Térben mutatják, a kezdőhang váltását átveszik, az egyszerű dallamokat térben mutatják.	Térben mutatják az ismert dallamok dallamvonalát.
Halk-hangos relációk	Felismerik, beszéden, éneken, zörejen gyakorolják.	Felismerik, énekelnek, beszélnek, tapsolnak halkan-hangosan.	Halk-hangos, gyors-lassú fogalompárokat együttesen is alkalmazzák.
Dallamfelismerés és zenei emlékezet fejlesztése	----- -----	Jól ismert dalokat felismernek dúdolásról, hangszerről.	Jól ismert dalokat felismernek kezdő vagy belső motívumról.
Motívum-visszhang	Egyszerű dallamfordulatokat visszaénekelnek	Motívumokat visszaénekelnek.	Motívumokat visszaénekelnek kitalált szöveggel, csoportosan és egyenként.
Dallambújtatás Belső hallás fejlesztése	----- -----	Váltakozó éneklés halkan-hangosan.	Dallambújtatás rövidebb, hosszabb egységekkel, belső éneklés tempó tartással.
Hangszínek megfigyelése, megkülönböztetése	Élesen eltérő zöreje, emberi hang, hangszer hangszínének megkülönböztetése.	Finomabb zörejek, a természet és környezet hangjainak megkülönböztetése.	Sokféle zöreje, zenei hang megkülönböztetése, zaj iránya (irányhallás) távolsága.
Zenehallgatás	Az óvónő énekét érdeklődve hallgatják.	Tudnak figyelni az éneklésre, hangszeres előadásra.	Hosszabb ének hangszeres előadás kitarító, figyelmes hallgatása

2. Ritmusérzék fejlesztése

	3-4 évesek	4-5 évesek	5-6-7 évesek
Egyenletes lüktetés	Érzékeltetése játékos mozdulatokkal, tapssal.	Érzékeltetése tapssal, járással	Egyenletes lüktetés és ritmus különbsége, összekapcsolása
Ritmus	----- ---	Dalok, mondókák ritmusának kiemelése	Dalok, mondókák ritmusának különbsége, kapcsolása
Tempókülönbségek gyors-lassú	Egyszerű mozgással tempóváltás követése.	Gyors-lassú beszéd, ének, mozgás	Gyors és lassú tempó különbsége tempótartása önállóan is.
Mozgás,térforma	Játékos mozdulatok óvónővel együtt.	Egyöntetű mozgás, esztétikus játékmozdulatok	Esztétikus egyöntetű mozgás, változatos térforma játékos táncmozdulatok.
Hangszerhasználat	Dob használata.	Dob, cintányér, zenei háromszög.	Dob, cintányér zenei háromszög egyéni változatos használata a dalokhoz alkalmazva.
Zenei formaérzék ritmusvisszhang motívumhangsúly	----- ---	Beszélt és énekelt ritmusmotívumok visszatapsolása.	Ritmusvisszhang, motívumhangsúly kiemelése tapssal, járással, játékos mozdulatokkal.
Zenei alkotókedv	----- ----	Dallamfordulatok kitalálása (név, köszönés) improvizáció	Zenei kérdés – felelet Mondókára dallam kitalálása, saját szöveg, mese énekelve.

Az óvodapedagógus feladata:

- A zenei és ritmushangszerek használatával felkeltjük az érdeklődést a zenei hangok, ritmus és mozgáskifejezés iránt.
- A különböző zörejhangok megkülönböztetése, egymás hangjának felismerése által finomodik, hangdifferenciáló képességük, ami a tiszta beszéd, artikuláció alapja.
- A közös éneklés és mozgás – tánc során formáljuk a zenei ízlésüket, megismertetjük hagyományainkat, felfedeztetjük a közös tevékenység örömét.
- A népi hagyományok felelevenítése és ápolása, az ünnepi szokások megismertetése nemzeti identitásunk megőrzését is jelentik.

- A népi mondókákban, gyermekdaljátékokban előforduló kifejezések megértése és használata elősegíti a megfelelő magatartásminták megalapozását.
- A zenei párbeszédess szerepekben is jelentősége van a tekintettartásnak, testtartásnak, a gesztusnak, a különböző metakommunikációs eszközöknek.
- A helyes hangerő, hangszín, hangsúly megválasztását nemcsak a beszéden keresztül, hanem éneklés által is alakíthatjuk.
- A különbségek felismerése, megnevezése, és alkalmazása a zenei készségfejlesztés gyakori mozzanata.
- A jó légzéstechnika, a levegő takarékos beosztása egyaránt jelenti az ének vagy a beszédhanggal való gazdálkodást.
- A zenei fogalompárok felismerésével bővül szókincsük
- Táncsal, mozgással, pantomimmal kísérve kifejezhetik a dalok, mondókák hangulatát, cselekményét, tartalmát, a szereplők karakterét.
- Az érzelmek átélését, felismerését, kifejezését elősegítik a zenehallgatás során álélt élmények.

Fejlettségi mutató:

- Felismeri és megkülönbözteti a környezet hangjait.
- Ismeri a népi gyermekdalokat, ölbéli játékokat, az énekes játékokat, melyek örömforrást jelentenek számára.
- Felfedezi a dallam, a ritmus, a mozgás szépségét, az együttléklés örömet.
- Örömmel hallgatja az óvodapedagógus által előadott dalokat.
- A felnőtt minta spontán utánzásával az éneklés, zenélés részévé válik a gyermek mindennapi tevékenységének.
- Ismernek ritmus- és dallamjátszó hangszereket (dob-zenei háromszög, cintányér, furulya).
- Ismernek magyar népi dalokat, illetve más népek dalait
- Helyesen tapsolják az egyenletes lüktetést és a ritmust.

- Képesek a tempó tartására.
- Megkülönböztetnek zenei fogalompárokat és azokat térben mutatják..
- Ismert dalokat, dalos játékokat dallammotívumairól felismernek.
- Képesen az egyszerűbb dallam- és ritmusmotívumokat visszaénekelni, visszatapsolni.
- Tudnak társaikkal térformát alakítani (hullámvonal, csigavonal, sorgyarapodó, kapus játékok)
- Képesen az egyszerűbb táncmozdulatokat társaikkal összhangban végezni.
- Képesek különböző hangszínek megkülönböztetésére (zörejek, tárgyak, emberi hangok).
- Képesek ritmusjátékos hangszerek használatára (dob-, zenei háromszög, cintányér).
- Örömmel énekelnek, mondókáznak, hallgatnak zeneműveket, végeznek egyszerűbb tánclépéseket.
- Nyitottak más nemzetiségek zenei kultúrája iránt
- Nyitottak a zenei improvizálásra, a zene mozgás általi kifejezésére

7.5. Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka

A programunkban az ismeretszerzés élményeken, élményszerűségeken alapul. Az élményszerzés vizuális ingereket jelent a gyermek számára, amelyet a rajzolás, festés, mintázás során újraalkothatnak. A vizuális ingerek felkeltik a gyermek beszédkedvét, tevékenységi vágyát. Az egyéni és a közös élmények, megbeszélése hozzásegíti a gyermeket az önkifejezés formáinak kibontakozásához. Az élmények megjelenítéséhez az egyéni önkifejezés megvalósításához sokféle anyagot és eszközt biztosítunk a gyerekek számára, megismertetjük a változatos technikákat és munkaformákat. Az ábrázolás eszközeit mindenki által elérhető, nyitott polcokon tároljuk, így a gyermekek igény szerint elővehetik, vagy az előző nap elkezdett munkáikat folytatják.

A rajzolás, festés, mintázás, építés, képalakítás, a kézi munka, mint az ábrázolás különböző fajtái, továbbá a műalkotásokkal, a népművészeti elemekkel, szokásokkal, hagyományokkal,

nemzeti szimbólumokkal, az esztétikus tárgyi környezettel való ismerkedés is fontos eszköze a gyermeki személyiség fejlesztésének. A gyermeki alkotás a belső képek gazdagítására épül. Törekszünk a gyermeki alkotások közösségi rendezvényen való bemutatására és a tehetségek bátorítására. A vizuális nevelés célja, hogy képessé tegye a gyerekeket a szép érzékelésre, valamint létrehozására. A megfigyelés és alkotás által formálódnak a gyerekek képzetei, gazdagodik élmény- és fantáziaviláguk, tartalmasabbá válnak fogalmaik. 59 A tevékenységek megszervezéséhez kitűnő pedagógiai alapot adnak az évszakok változásai, a természet szépségei, a gyermek által megérthető világ tárgyai és eseményei. Ugyancsak kitűnően hasznosíthatók az ünnepek, melyek érzelmileg is közel állnak a gyerekekhez és megmozgatják a fantáziájukat. Ahhoz, hogy kibontakozhasson alkotókedvük önállóság szükséges. Az ötlettől a megvalósításig főként bátorítást, útmutatást és dicséretet várnak. A vizuális tevékenységek az önkifejezés módjai. Lehetőséget adnak a gyerekeknek arra, hogy gondolataikat, érzelmeiket, problémáikat kifejezzék, feldolgozzák. Ehhez eszközöket biztosítunk, és lehetőséget teremtünk, hogy a gyerekek szabadon fantáziálva megvalósítsák, kifejezzék önmagukat.

Az óvodába lépés pillanatától lehetőséget adunk a gyerekeknek a különféle anyagok megismerésére, az egyes technikák elsajátítására, gyakorlására.

A gyerekek alkotásait az év folyamán néhány alkalommal kiállítjuk az óvodában, hogy a szülők is láthassák, milyen vizuális tevékenységi formákkal segítjük gyerekeik személyiségének fejlődését.

Óvodánkban a következő vizuális tevékenységi formák megismerésére és gyakorlására adunk lehetőséget:

I. Építés

- a) rakosgatás, térbeli alakzatok építése különböző anyagokból /vár, torony, alagút, stb./
- b) térbeli alakzatok létrehozása körben állással, mozgással, összefogódzással /nyitott-zárt körök, egyenes, kanyargó sor, stb./
- c) nagy makettek, térrészek berendezése /orvosi rendelő, könyvesbolt/
- d) manipulatív tevékenységek közbeni tapasztalás

II. Plasztikai munkák

- a) mintázás, makett, báb, játékkészítés sokféle anyagból
- b) papírmunkák /gyűrés, tépés, nyírás, ragasztás, hajtogatás/
- c) konstruálás
- d) szövés, fonás, varrás, gyöngyfűzés

III. Képalakítás

- a) rajzolás különféle eszközökkel / ceruza, zsírkréta, színes ceruza, filctoll, tus, homokba pálcikával, táblára- aszfaltra színes krétával/
- b) festés: vízfestékekkel, temperával
- c) festés ujjal, tenyérrel, ecsettel
- d) különböző anyaggal festéknyom
- e) festés szárazlapra, nedves lapra
- f) zsírkréta+festék, gyertya+festék
- g) grafikai eljárások
- h) karcolás agyagba, sógyurmába, gipszbe- festés temperával, vízfestékekkel
- i) viaszkarca
- j) kollázs, montázs, applikálás

IV. Környezetalakítás

- a) gyűjtött anyagok rendezése, felhasználása
- b) udvarrendezés

V. Találkozás műalkotásokkal kép, dísz tárgy, foto, festmény, grafika, népművészeti tárgy
képnézegetés, képolvasás, képválogatás, gyönyörködés

Az óvodapedagógus feladatai:

- Biztosítson egész nap folyamán teret, lehetőséget az ábrázoló tevékenységekre (megfelelő hely, idő, eszköz, nyugodt légkör)
- Ismertesse meg a gyermekeket változatos anyagokkal, eszközökkel, népi mesterségekkel a rajzolás, mintázás és kézimunka különböző technikai alapelemeivel és eljárásaival.
- Ismertesse meg a gyermekekkel az eszközök helyes használatát, valamint a hozzájuk kapcsolódó balesetvédelmi előírásokat.
- Alakítsa ki a gyermekekben az alkotás, az önkifejezés, a környezet esztétikai alakítása és az esztétikai élmények befogadása iránti igényt.
- A gyermekek valamennyi alkotását értéként kezelje!
- Adjon alkalmat a társak alkotásának megnézésére, a produktumok egymás közötti megbeszélésére,
- Az értékelésnél vegye figyelembe az egyéni fejlődési különbségeket. Megállapításai legyenek pozitívak, de reálisak, azok szolgálják a gyermek fejlődését.
- Az eszközhasználatban, egyéni segítségadásban vegye figyelembe a gyerekek egyéni képességét, különös tekintettel a az eltérő szociokulturális környezetből érkező, illetve SNI gyermekeknél

A fejlettség mutatói:

1. Örömmel, saját kezdeményezésére ábrázol
2. Képzalkotásban kifejezi gondolatait, élményeit
3. Elképzelés után meseszereplőket stb. hangulatot is kifejez, jellegzetes színekkel, formákkal, mozgással ábrázol
4. Ismeri az olló használatát és a papírhajtogatást
5. Önállóan és csoportosan is készít játékot, kelléket ajándékot
6. Téralakításban építésben másokkal együttműködik
7. Ismeri a színeket és azok árnyalatait

8. Emlékezet utáni témákban a részleteket is ábrázolja
9. Örömmel készít díszítő, tervező feladatot változatos színekkel, rajzolással, festéssel, papírmunkával stb.
10. Ismer különféle technikákat, amelyekkel képet alkot

7.6. Mozgás

Az óvodás gyermekek szeretnek ugrándozni, futkározni, csúszni-mászni, vagyis mozogni.

Az óvodáskor a természetes mozgáskészségek / alapkészségek/ tanulásának, fejlődésének, formálódásának időszaka, melynek eredményessége az iskoláskorban befolyásolja a különböző sportmozgások tanulását. Az óvodában a gyermek a szomatikus fejlődéssel párhuzamosan egyre szélesebb mozgásrepertoárt ismer meg. Ezt a folyamatosan felépülő mozgásrepertoárt a természetes hely- és helyzetváltoztató, valamint finommotoros mozgások a mindennapokban állandóan jelen lévő felfedezése, megtapasztalása, próbálkozásokon keresztüli gyakorlása jelenti. A természetes mozgások változó körülményekhez igazításával fokozatosan fejlődik a gyermekek mozgáskoordinációja.

A mozgásfejlesztés két területen valósul meg:

- Szabadtéri játékokban, a gyermekek spontán, természetes mozgása közben.
- Szervezett mozgásos játékokban és egészségfejlesztő testmozgásban

Az egészségfejlesztő testmozgásnak, játékos mozgásoknak az egészséges életmódot erősítő egyéb tevékenységeknek teremben és szabad levegőn, eszközökkel és eszközök nélkül, az óvodai nevelés minden napján – az egyéni szükségleteket és képességeket figyelembe véve – minden gyermek számára lehetőséget biztosítunk.

1. Szabadtéri játék:

A szabadtéri szabad játék rendkívül fontos színtere a gyermekek nagymozgásai fejlődésének. A gyermek számára az udvari szabad játék a nap fénypontját jelenti. A szabad játékban a gyermekek társas közegben játszanak, érzelmeket élnek át, megismerik önmagukat és a fizikai határaikat, önálló döntéseket hoznak, problémákat oldanak meg, amely tényezők akaratlanul a

teljes személyiség fejlődését támogatják. A szabadtér lehetőséget kínál olyan mozgásokra, amelyek a csoportszobában, tornaszobában korlátozottak, mint a nagy sebességű helyváltoztató mozgások, az udvari játékokon végezhető fel – és lemászások, csúszások.

Az udvari szabad játékot állandóan figyelemmel kísérjük, hogy aktívan segíteni tudjunk a "rászoruló" gyermekeknek az eszközökön történő mozgásban. A gyermekek igénye szerint szervezünk az udvari játék során is a már megkedvelt futó-fogó játékokat, versengéseket, labdajátékokat.

A népi játékok elsősorban a kultúra átadásának, a népi hagyományok megőrzésének, átörökítésének eszközei és a mozgásfejlődésen túl jelentős hatást gyakorolnak a személyiség egészére, ezért fontosnak tartjuk a szabad játékban való megjelenítésüket.

2. Szervezett mozgásos játékok és egészségfejlesztő testmozgások.

- A Pedagógiai Programban tervezett óvodai élet tevékenységformái anyagát dolgozzuk fel a mozgással tanulás komplex módszerével. A komplexitással bizonyítottan hatékonyabb és maradandóbb tanulás jön létre,
- Mozgástanulás, pszihomotoros fejlesztés

Az egészségfejlesztő testmozgás során kellő mennyiségű időt, és lehetőséget kínálunk óvodásaink számára, mellyel kiválóan fejlődhetnek mozgáskészségeik, vagyis mozgásügyesebbé válnak. A mozgástanulás során nagyszerű lehetőség áll rendelkezésünkre a természetes mozgásokban mutatkozó lemaradások pótlására

A mozgásfejlesztés lehetőségei:

1./ Mindennapi testmozgás

Óvónő által irányított, **minden gyermek számára kötelező** tevékenység, amely szerves része a csoport napi ritmusának. **Játékban, játékosságban gazdag**, a csoport mindennapi élményeire, a gyerekek érdeklődésére épül. Időtartama kb. 15-20 perc

Az óvodapedagógus feladatai a mindennapi testmozgás megszervezésében:

- Minden nap adjon lehetőséget a gyermekeknek, minél hosszabb időtartamon keresztül szabad levegőn végzett mozgásra.
- Biztosítsa a gyermek szabad mozgásgyakorlásának a feltételeit.
- A mozgásanyag kiválasztásánál vegye figyelembe a gyerekek egyéni fejlettségi szintjét, egyéni szükségleteiket és képességeiket (**differenciálás**).
- Biztosítson változatos eszközöket, elegendő teret a gyermekek mindennapi testmozgásához és kedvezően építse be a gyermekek napi ritmusába.
- Legyen tudatos a motoros képességek fejlesztésében.
- Adjon pozitív mintát arra, hogy a mozgás öröm.
- Biztonságos környezetet alakítson kis az udvaron és a csoportszobában egyaránt.
- Alakítsa, erősítse a gyerekek egészséges versenyszellemét, szabálytudatát, bátorságát, önbizalmát.
- A mozgáskultúra fejlesztésén keresztül erősítse az értelmi és szociális képességeket.
- Alapozza meg az egészséges életmód szokásait, különös figyelemmel a halmozottan hátrányos helyzetű gyerekekre.
- Alakítsa és fejlessze a sajátos nevelési igényű gyermekeknél az alapmozgásokat

2./ Testnevelés foglalkozások

Megszervezésére legalább heti 1 alkalommal kerüljön sor. Időtartama a csoport összetételétől függően 15-45 perc.

Felépítése:

1. MODELL

Sorakozás – **játék** – levezetés, értékelés, köszöntés

2. MODELL

Sorakozás – **játék** – **gimnasztika** – **játék** – levezetés, értékelés, köszöntés

3. MODELL

Sorakozás – **játék** – **főgyakorlat** – **játék** – levezetés, értékelés, köszöntés

4. MODELL

Sorakozás – **játék** – **gimnasztika** – **főgyakorlat** – **játék** – levezetés, értékelés, köszöntés

Az óvodapedagógus feladata:

- A gyermekek természetes mozgáskedvének megőrzése, a mozgás megszerettetése, a mozgásigény kielégítése, a mozgáskultúra, a térbeli tájékozódás kialakítása.
- A rendszeres, kellő ideig tartó és kellő intenzitású testmozgással a helyes testtartáshoz szükséges izomegyensúly kialakítása.
- Élményorientált, sikerközpontú, esélyegyenlőségre törekvő mozgásfejlesztés megteremtése.
- A mozgástapasztalatok bővítése, a mozgáskészség alakítása.
- A testi képességek erősítése: fizikai erőnlét, ügyesség, gyorsaság, állóképesség, társra figyelés.
- Fontos, hogy kialakuljon a gyerekek önálló testképe, érezze teste határait, helyzetét, ezáltal értelmet nyernek a téri relációk,
- Az egyéni fejlődési ütemnek megfelelő értékelés hangsúlya az igyekezetre, a fejlődésre, a sportszerűsége irányul.
- Az óvodai élet mindennapjait átszövő sokszínű, változatos, és örömteli, érzelmi biztonságban zajló gyakorlati formák, játékokat biztosítunk.

Fejlettségi mutatók:

- Ismerik a mozgásokhoz kapcsolódó nyelvi kifejezéseket, vezényszavakat, kéziszereket és tornaeszközöket.
- Mozgásuk harmonikus, összerendezett, megfelelő ritmusú.
- A gyakorlatokat pontosan és fegyelmezetten végzik.
- Feladattudatuk, szabálytudatuk kialakult. Motoros képességeik korcsoportjuknak megfelelő fejlettségűek.
- Örömet jelent számunkra a mozgás.

A következő táblázatban az **Óvodáskorú gyermekek mozgásanyaga** található:

	3-4 éves gyerekek mozgásanyaga	4-5 éves gyerekek mozgásanyaga (A 3-4 éves korban megismertek a következőkkel egészülnek ki.)	5-6-7 éves gyerekek mozgásanyaga:
1.Rendgyakorlatok	<p>Állás: Néhány másodpercig nyugodtan állnak alapállásban.</p> <p>Járás: Természetes járással emelt fejjel ismétlődő egyenletes mozgással, a lábmunkával, ellentétes karlendítéssel járnak.</p> <p>Testfordulatok: arckör, menetirányú</p>	<p>Vigyázzállás, járások különböző irányban. Oszlopból és szétszórt elhelyezkedésből felszólításra kézfogással kört alakítanak.</p>	<p>Harántterpeszállás, testfordulatok (hátraarc), járás irányváltatással, fordulatokkal, járás csukott szemmel.</p>
2.Gimnasztika (kétütemű gyakorlatok)	<p>Szabadgyakorlatok</p> <p>Kéziszer gyakorlatok (babzsák, karika, szalag)</p>	<p>Kargyakorlatok: Mellső középtartás, karlendítés, karfordítások.</p> <p>Törzsgyakorlatok: Törzsdöntés előre.</p> <p>Lábgyakorlatok: Lábemelések, láblendítések, szökdelések, törökülés, sarokülés.</p> <p>A kézi- és tornaszerek kiegészülnek labdákkal, székekkel, paddal</p>	<p>Kargyakorlatok: Rézsútos magas és rézsútos mélytartás, karkörzések, karhúzások, malomkörzés.</p> <p>Törzsgyakorlatok: Törzsdöntés oldalt, oldalfekvés, fekvőtámaszok.</p> <p>Lábgyakorlatok: Lábterpesztések, lábkeresztezesek, lábkörzések, lábcserék (ülés, fekvés, szökdelések egyik illetve másik lábon, galoppszökdelés, sarokülés.</p> <p>Használható kéziszer: az eddig alkalmazottakon kívül bot, egyéb eszközök alkalmazhatók társas gyakorlatok, zenés gimnasztika.</p>
3. Torna vonatkozású főgyakorlatok	<p>Kúszás, csúszás, mászás talajon irányváltatással.</p> <p>Hossztengely körüli gurulás</p>	<p>Kúszások, csúszások, mászások, talajon, padon, rézsútos padon fel, le és eszközhordással, pókjárás.</p> <p>Egyensúlygyakorlatok:</p>	<p>Természetes támaszgyakorlatok</p> <p>Kúszások, csúszások ülésben hason és hanyattfekvésben</p>

<p><i>k</i></p>		<p>Egyensúlyozó járás padon, rézsútos padon, eszközökkel felfelé és lefelé.</p> <p>Gurulófordulás előre guggolótámaszból guggolótámaszba, és terpeszállásból</p> <p>Nyusziugrás: talajon, padon, tovahaladással és zsugorkanyarulati átugrás előkészítése padon.</p>	<p>Mászások: pókjárás, rákjárás változott körülmények között,</p> <p>Talajtorna gyakorlatok:</p> <p>Egyensúlyozó járás megemelt padon, felfordított padon, eszközhordással, Hossztengelykörüli gurulás, párosával is.</p> <p>Gurulóátfordulás előre, ikerbukfenc, Kézállásba előgyakorlatai</p> <p>Tarkóállás és gurulóátfordulás hátra előkészítő gyakorlatai</p> <p>Szerugrások:</p> <p>Ugrószekrényen végezhető gyakorlatok: függőleges repülés (mélyugrás)</p> <p>Nyusziugrás padon, leterpesztéssel, Zsugorkanyarulati átugrás padon (egyik, másik oldalára).</p> <p>Függésgyakorlatok:</p> <p>Függések szeren, lábmozgásokkal, lajhármászás</p>
-----------------	--	--	---

4. Atlétikai vonatkozású főgyakorlatok	Futás: Közepes iramú futás Futás közben megadott jelre irányt változtatnak, személyeket és tárgyakat kerülnek ki és meg. Ugrás: Páros lábú szökdelés helyben, tovahaladással, kisebb tárgyak átugrásával. Dobás: Hajítás távolba babzsákkal, kislabdával	Ugrások: helyből távol és magasugrás, Dobások: hajítás távolba	Futások Belegyorsuló futások, futások tempóváltozással Gyorsfutás állórajtból /10-30m/ és versengéssel Ugrások: nekifutásból távolugrás, magasugrás Dobások: hajítás függőleges és vízszintes célba felsődobással
5. Labdagyakorlatok	Helyes labdafogás elsajátítása, labdagurítás váltott kézzel test körül, járás közben hullámvonalban, társnak ülésben két kézzel.	Labdagurítás 2 kézzel, tovahaladással, Labdadobások: kétkezes alsó- és felsődobás Labdavezetés: két kézzel, tovahaladással	Labdagurítás 1 kézzel, tovahaladással Labdadobások: egykezes felső Labdaelkapás 2 kézzel Labdavezetés: 1 kézzel, tovahaladással

7.7. A külső világ tevékeny megismerése

A természet megszerettetése, megismerése eredményesebbé válik, ha a gyerekeknek alkalma van az élethelyzetben való tapasztalásra, a természetben történő megfigyelésre, ha önmaga létrehozhatja, megfigyelheti a különböző jelenségeket a bekövetkezett változásokat.

Az élményre épített tapasztalatszerzés során a hatékony kommunikáció megindul, felszínre kerülnek a gyermekek ismeretei, problémahelyzet elé kerül, s ezáltal fejlődik a döntési –és összefüggések felfedezésének képessége.

A külső világ megismerése magába foglalja az emberi szükségleteket, értékrendet, attitűdöt, érzelmi viszonyulásokat a természethez, az emberi alkotásokhoz. A természet megismerése, a **környezetvédelem** kiterjed a gyermek közvetlen és tágabb környezetére, az együttműködésekre, a segítő készségre, az emberi kapcsolatokra, az élet védelmére és tiszteletére.

Megismeri a szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi hagyományok és néphagyományok, szokások, a családi és a tárgyi kultúra értékeit. Erősödik szeretetük az élőlények iránt, felfedezik a természet szépségét, megtanulják védeni a természetet. A gyerekek szótáraiba beépül a felelős környezeti magatartás.

Egy-egy téma feldolgozásakor az élményszerzés a sokszínű tapasztalatszerzés a kísérletezés, tevékenykedtetés lehetőségét teremtik meg. Ez hosszabb folyamatot igényel, közben felfedezik, megfigyelik az élővilág, a környezet kapcsolatát. A gyermek, miközben felfedezi környezetét, olyan tapasztalatok birtokába jut, amelyek a környezetben való, életkorának megfelelő biztos eligazodáshoz, tájékozódáshoz szükségesek.

Megismeri a szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi hagyományok és néphagyományok, szokások, a közösséghez való tartozás élményét, a nemzeti, családi és a tárgyi kultúra értékeit, megtanulja ezek szeretetét, védelmét.

A környezet megismerése során lehetőség adódik **matematikai tartalmú** tapasztalatszerzésre. Mennyiségi, alaki, nagyságbeli és téri viszonyok összehasonlítására, ítéletek alkotására, következtetések levonására, tárgyleírás gyakorlására. A matematikai tapasztalatszerzésre, a különbségek, azonosságok felismertetésére, a csoportosításra, a

szétválogatásra alkalmas a csoportszoba berendezése. Az anyagokkal való ismerkedéshez széles teret adnak az élményszerzés során begyűjtött különböző anyagok (súly, nagyság alapján történő mérés, összehasonlítás, mennyiség és forma). A matematikai szabályjátékok alkalmasak a számfogalom megalapozására, játékeszközökkel gyakorolhatják a sorba rendezést.

Javasolt témák- melyek projekteknél kerülnek feldolgozásra

2

Természeti környezet ajánlott témakörei:

1. Évszakok és azok jellemzői, kapcsolata emberrel, növényvel, állattal,
2. Vizeink, vízi, vízparti élőlények, vízszennyezések,
3. Talaj, talajban élő állatok, talajszennyezés, égtájak,
4. Növények /kerti, vad és gyógynövények/
5. Állatok,
6. Ember és természet.

a/ néphagyományok, szokások

b/ zöld jeles napok: Október 4. Állatok világnapja, Március 22. Víz világnapja, Április 22: A Föld napja, Május 10: Madarak, fák napja, Június 5: Környezetvédelmi világnap

Társadalmi környezet ajánlott témakörei:

1. Az óvoda és környéke:
 - tájékozódás az óvodában, felnőtt – gyermek munkája
 - kézműves tevékenységek városunkban (fazekas, kosárfonó, bőrműves, kalapos, gyöngyfüző, kosárfonó, fafaragó, szövő, gyékényfonó)
 - multikulturális tartalmak, cigányművészet
 - iskolások leszünk
 - településünk nevezetességei
2. A család: szülő – gyermek kapcsolat, szeretet
 - a szülő neve, otthona,
 - a szülő munkája, foglalkozása,
 - a gyermek neve és születési ideje.
3. Testünk:
 - testrészek neve, funkciója,
 - érzékszervek, feladatai,
 - testápolás,
 - az orvos gyógyító munkája, természetes gyógymódok,
 - kulturhigiéniai szokások
4. Közlekedés:
 - közlekedési szabályok
 - közlekedési eszközök: vízi, légi, szárazföldi,
5. Színek, színárnyalatok

6. Napszakok, napok, hónapok, évszakok,

7. Földünk, bolygók

Az óvodapedagógus feladatai:

- Teremtsen olyan feltételeket, amelyek lehetővé teszik minél sokoldalúbb cselekvéses tapasztalatszerzést a természetben,
- Törekedjen az óvónő arra, hogy minél több élményt gyűjtsenek a gyerekek saját természeti és társadalmi környezetükből,
- Ismeri a témához szükséges információforrásokat célszerűen használja az óvodában alkalmazható digitális és online eszközöket a gyerekcsoportban
- Hívja fel a figyelmet a természeti értékek, alkotások szépségére, megvalósításának fontosságára,
- Biztosítson minél több lehetőséget kirándulásokra, sétákra, megfigyelések, kísérletek végzésére,
- Legyen felkészült a gyermekek feltett kérdéseire adott szakszerű, érthető válaszaival,
- Tartsa fenn a természetes kíváncsiságukat, bővítse ismereteiket,
- Mélyítse a tapasztalatok és élmények útján megszerzett gyermeki ismereteiket.
- Segítse elő a gyermek önálló véleményalkotását, döntési képességeinek fejlődését a kortárs kapcsolatokban és a környezet alakításában.
- A hiányos ismeretekkel rendelkező gyermekek esetében gondoskodjon a felzárkóztatás lehetőségéről,
- Differenciált módszereket alkalmazzon különös tekintettel a szociálisan hátrányos helyzetű gyerekek esetében

Fejlettségi mutatók:

- Szűkebb és tágabb természeti és társadalmi környezetükről elemi ismeretekkel rendelkezzenek,
- Önmagukról elemi ismeretekkel rendelkeznek /név, lakcím, szülei neve, foglalkozása, saját születési helye, ideje, testrészei neve/. Ismerik érzékszerveiket, testrészeiket, azok funkcióját,
- Ismerik környezetük közlekedésének legfontosabb szabályait, illemszabályait,
- Ismerik a település nevezetességeit, és a fontosabb közintézményeket.
- Megismernek informatikai fogalmakat és ezeket életkoruknak megfelelően használják is kommunikációjukban
- A gyermekek életkori sajátosságainak megfelelően tudnak tájékozódni és eligazodni szűkebb és tágabb természeti és társadalmi környezetükben,
- Képesek az egyszerűbb ok – okozati összefüggéseket, minőségi viszonyokat, matematikai fogalmakat meglátni és megfogalmazni,
- A megismert közlekedési szabályokat alkalmazni tudják.
- A környezet megismerése során szerzett tapasztalatokat, ismereteket tevékenységeikben alkalmazni képesek.
- A gyerekek képesek lesznek használni a digitális és egyéb technikai eszközöket
- Érdeklődéssel, szeretettel fordulnak környezetük felé,
- Kialakulnak azok a szokások, magatartási formák, amelyek a környezettel való harmonikus együttélést biztosítják későbbi életükben,
- Cselekedeteikben megmutatkozik természetvédő szemléletük. Takarékosan bánnak a vízzel, az energiával, az eszközökkel,
- Igényesek testük tisztaságára,
- Felismerik az emberi gondoskodás szerepét, fontosságát az állatok és a növények életében,
- Érdeklődéssel fordulnak a digitális és egyéb technikai eszközök felé

A matematikai tapasztalatszerzésről:

Az óvodai matematikai nevelés célja, a gyermeket körülvevő világ mennyiségi, formai, kiterjedésbeli összefüggéseinek felfedezése, tapasztalása játékos formában a gyermek igényeihez, ötleteihez igazodva. Továbbá fontos a gyermekek matematikai érdeklődésének felkeltése, az elemi ok-okozati összefüggések felismertetése, megtapasztalása, a logikus gondolkodás megalapozása.

Óvodánkban a gyermek életkori sajátosságait figyelembe véve a **matematikai tanulás több formája valósul meg:**

- utánzásos, minta – modellkövető
 - spontán játékos tapasztalatszerzésre épülő
 - általunk irányított megfigyelésre épülő
 - gyakorlati problémafelvetés és feladatmegoldás
 - a gyermeki kérdésekre, válaszokra adott magyarázatok
 - általunk kezdeményezett foglalkozások kötött vagy kötetlen formában

Az óvodáskort jellemző fejlődésbeli egyenetlenség, a korai családi fejlesztés eltérései azt sugallják, hogy a *matematikai nevelés terén két életkori szintet jelöljünk meg:*

Az első szint: bevezetés a matematikába,- általában a gyermek 5. életévéig tart-

Feladata: a matematikai kíváncsiság és érdeklődés kibontakoztatásának segítése, a matematikai beállítódás, szemlélet megalapozása.

A második szint: az intenzív fejlesztés szakasza, - az 5-6-7. életévben.

Feladata: az iskolai alkalmassághoz szükséges tapasztalatok megszerztetése, részképességek, gondolkodási műveletek, szokások elsajátítása. Eligazodás a gyakorlati életben, a tevékeny élet megkedveltetése.

A tevékenységek végzése, a folyamatos cselekedtetés rengeteg olyan szituációt hoz felszínre, ahol természetes környezetben folyhat a matematikai tapasztalatok szerzése. A perceptuális, a motoros, a verbális és a szociális tevékenységek aktív átélése együttesen nyújt lehetőséget a matematikai ismeretek és összefüggések megláttatására. A komplex foglalkozások alkalmat adnak arra, hogy a korábban mozaikszerűen megszerzett benyomásokat rendszerezzük, a megfigyelések, tapasztalatok körét szélesítsük és mélyítsük, a spontán tanultakat rögzítsük. Bármilyen gyakori is a játékban és egyéb tevékenységekben szerzett, belső érdeklődésből fakadó tanulás, a gyermek negyedik életéve után egyre gyakrabban igényli és képes is kisebb-nagyobb csoportokban az általunk irányított formában a mélyebb és sokoldalúbb összefüggések feltárására. A matematikai tevékenységek tervezésében a matematikai tartalom kisebb jelentőségű, a hangsúly a részképességek fejlesztésén, a ráhangoló tárgyi feltételeken, az óvónővel folytatott lényegét észrevetető kölcsönös ráhatáson és kommunikáción van.

A feldolgozásra javasolt témák:

1./ Számfogalom megalapozása (halmazok):

- Összehasonlításuk tulajdonságaik szerint (szín, alak, helyzet stb.).
- Összehasonlításuk becsléssel, párosítással (több, kevesebb, ugyanannyi).
- Számosságuk megállapítása számlálással (tőszámnév).
- Rendezésük számosság szerint (sorszámnév).
- Halmazok képzése.
- Halmazokkal való műveletek (egyesítés, bontás részhalmazokra).
- Tulajdonságaik változtatása (hozzátevés, elvevés, ugyanannyivá tétel).

2./ Kiterjedések – relációk

- Magasság (magasabb, alacsonyabb, ugyanolyan magas)
- Hosszúság (hosszabb, rövidebb, ugyanolyan hosszú)
- Hosszúság – szélesség (szélesebb, keskenyebb, ugyanolyan széles)
- Hosszúságmérés különféle egységekkel.
- Területmérés különböző egységekkel (parkettázás)
- Térfogatmérés különböző egységekkel.
- Súlymérés különböző egységekkel.

3./ Testek, síkmértani formák:

- Testek: gömb, téglatest, kocka
- Síkidomok: kör, téglalap, négyzet, háromszög
- Vonalak, zárt vonalon belül, kívül lévő pontok
- Szimmetrikus alakzatok felismerése, előállítás

4./ Térben és síkban való tájékozódás:

- irányok (jobb-bal)
- névutók (elől-hátul - mögött, között stb.)
- ellentétpárok

A matematikai nevelés tartalmának szoros kapcsolatban kell lennie az életre neveléssel.

Nem választható szét a matematikai nevelés a többi nevelési területtől, bármelyikben felbukkannak elemei. Az élethelyzetek, az élménykörök, a témakörök mindig természetes összefüggésükben kínálják a tennivalókat. A matematikai jelleg abban nyilvánul meg, hogy matematikai – mennyiségi, formai, relációs – vonatkozásokat, jellemzőket állítunk középpontba. Mindig olyan irányba engedjük a témát, amely a gyermekeket jobban érdekli, vagy valami aktualitás indokolja.

Óvodapedagógus feladatai:

- Támazkodjon a gyermekek ötleteire, igényeire, aktuális élményeire, a kötött vagy kötetlen foglalkozások, vagy kezdeményezések szervezésekor.
- Vegye figyelembe a gyermekek életkori és egyéni fejlettségét és egyéni tempójuknak megfelelően juttassa őket az új ismeretekhez, összefüggések meglátásához.
- Biztosítson fokozatos és folyamatos fejlesztést.
- Biztosítson olyan tevékenységeket, ahol a problémahelyzetek megoldására lehetősége van a gyermeknek.
- Teremtsen a gyermek érdeklődésén alapuló életszerű helyzeteket a tapasztalatszerzésben, az élmények gyűjtésében.
- Fejlessze a gyermekek képességeit a tapasztalás, emlékezés, megértés, konstruálás és az ítélőképesség területén.
- A képességek fejlesztését játékosan, játékba építetten valósítsa meg.
- Tudatosan összeválogatott eszközkészlettel rendelkezzen (pl.: meglévők kiegészítése a játék, a munka, a gyakorlati élet eszközeivel stb.).
- Alkalmazza az egyéni bánásmód és differenciált tanulásszervezés módszereit a tehetséggondozás és a hátrányok kompenzálása érdekében.

Fejlettségi mutató:

- Számfogalom biztos ismerete (sor és tőszámolás)
- Ismerik a matematikai kifejezéseket és fogalmakat.
- Ismernek síkmértani formákat \square \square \circ \triangle
- Ismernek mértani testeket (gömb, kocka, téglatest)
- Ismerik és használják a névutókat.
- Ismerik és helyesen használják a mennyiségekkel, halmazokkal kapcsolatos összehasonlítást kifejező szavakat (pl.: hosszabb, rövidebb, több, kisebb stb.).
- Értik és követni tudják az irányokat, illetve a helyeket kifejező névutókat (pl.: alá, fölé, közé, alatt, fölött, között stb.).
- Képesek ítéletet alkotni a matematikai jellegű helyzetekről, problémákról, egymás állításait megbeszélni, illetve a tévedéseiket javítani.
- Képesek a logikus gondolkodásra, ok-okozati összefüggések meglátására, problémamegoldó képességük fejlődésnek indul.
- Legalább 10-ig tudnak számolni.
- Tudnak különféle elemekből különféle elrendezéssel, bontással ugyanannyit, többet, kevesebbet előállítani.
- Képesek jól ismert tulajdonságok szerinti válogatás folytatására, sorba rendezésére, saját szempontú válogatás sorba rendezés végzésére.
- Értik és helyesen használják a mennyiségekkel, halmazokkal kapcsolatban, az összehasonlítást, kifejező szavakat (hosszabb, rövidebb stb.)
- Tudnak mennyiségeket összemérni, értik és használják a térben való tájékozódáshoz szükséges (alá, fölé stb.), névutókat.
- Képesek különféle geometriai tulajdonságok szerint térbeli és síkbeli alakzatokat szétválogatni.
- Helyesen alkalmazzák a jobb és a bal irányt térben és síkban.
- Érdeklődnek a környező világ matematikai tartalma iránt.
- Igényükké válik, hogy a kapott feladatokat sikerrel oldják meg.
- Törekednek a feladatok befejezésére (feladattudat, feladattartás).

7.8. Munka jellegű tevékenységek

A munka önként, örömmel végzett aktív tevékenység. Az óvodai munkatevékenység a későbbi munkához szükséges képességek, készségek, attitűdök alakításának fontos lehetősége. A közösségi kapcsolatok formálásának, a saját és mások teljesítményének értékelésére való nevelés eszköze.

A **munka** a személyiségfejlesztés fontos eszköze, a játékokkal és a cselekvő tanulással sok vonatkozásban azonosságot mutató, azzal egybeeső munka és munkajellegű játékos tevékenység.

Ez az a terület, ahol az **erőfeszítés és az eredmény** kapcsolata **közvetlenül érzékelhető, belátható, átélhető** a gyermek számára. Alapvető követelmény az **önállóság**, az öntevékenység lehetőségeinek megteremtése. A munka az életre való felkészítést éppúgy szolgálja, mint a személyiség fejlesztését. Fontos, hogy már ebben a korban megtapasztalják, hogy a **munka rendszeresen ismétlődő tevékenység**, amit újra és újra el kell végezni.

Munkajellegű tevékenységek területei:

Önkiszolgálás

- Testápolás
- Étkezés
- Öltözködés
- Környezetünk rendben tartása

Közösség érdekében végzett munkajellegű tevékenység

- Naposi munka
- Csoportszobában végzett tevékenységek(ilyen lehet a játékok, babaruhák mosása, csoportszoba díszítése, foglalkozásokhoz szükséges eszközök előkészítése, könyvek ragasztása, ajándék készítése, befőzés stb.)

- Óvoda udvarán végezhető tevékenységek (pl. falevelek seprése, gereblyézése, szelektív hulladékgyűjtés, udvari játékelrakás, madáretetés, virágoskert gondozása... stb.)
- Alkalmankénti megbízatások (üzenetek átadása, gyűjtőmunka, kisebb gyerek segítése bizonyos helyzetekben... stb.)

Az óvodapedagógus feladatai a munkajellegű tevékenységek szervezésében:

Teremtse meg a nyugodt munkafeltételeket (hely, idő, eszköz).

- Biztosítson változatos, élményszerű alkalmakat a munkajellegű tevékenységekhez
- Ismertesse meg a különböző munkaeszközök helyes használatát.
- Alakítsa ki az önkiszolgálás szokás- és szabályrendszerét a csoportban.
- Vegye figyelembe a gyerekek eltérő fejlettségi szintjét.
- Módszerei segítsék a gyerekek aktivitását, örömteli tevékenységeit, kötelességtudatuk, feladattudatuk fejlődését.
- Konkrét, reális, a gyermekeknek önmagához mérten fejlesztő értékelést adjon.
- Mutasson pozitív mintát a munkajellegű tevékenységek során.
- Az eltérő szociokulturális környezetből érkező gyermekeknél a munkafolyamatok megismertetésével, egyéni képességekhez mért feladatok adása
- A munkatevékenységek szervezésénél vegye figyelembe a sajátos nevelési igényű gyermekek terhelhetőségi szintjét.

Fejlettségi mutató:

- Ismerik a munkafolyamatok sorrendiségét.
- Tudják a különböző szerszámok, munkaeszközök nevét.
- Személyes erősségeik és gyengeségeik ismeretében vállalnak feladatokat (önértékelési képesség).
- Önállóak az önkiszolgálás munkafolyamataiban.
- Képesek az önként vállalt munka elvégzésére.
- Képesek a munkafolyamatok megszervezésére.
- Felelősséggel és céltudatossággal végzik el a rájuk bízott munkákat.
- Önként és szívesen „dolgoznak”.
- Szívesen segítik társaikat, a felnőtteket.
- Pozitívan viszonyulnak saját személyük és környezetük rendjéhez.
- Megbecsülik önmaguk és mások munkáját.

8. AZ ÓVODA KAPCSOLATAI

Az óvoda a társadalomban elfoglalt helye szerint kapcsolatban van különböző csoportokkal, szervezetekkel, intézményekkel.

8.1. Az óvodán belüli együttműködési formák

8.1.1. Óvoda-Család

A gyermekek harmonikus fejlődésében a legintenzívebb szerepe az óvoda és a család kapcsolatának van, mivel az óvoda továbbfolytatja, kiegészíti a család nevelő munkáját. Ezért nagy szükség van az együttműködésre, az egyenrangú, jó partnerkapcsolat kialakítására.

- Családlátogatás

A gyermek megismerése közvetlen környezetében, a családlátogatás alkalmával történik. A kapcsolattartás e formája segít megérteni a gyermek viselkedésének hátterében meghúzódó

jelenségeket. Az óvodapedagógus ekkor méri fel a gyermek helyét a családban, tájékozódik a család nevelési elveiről, szokásairól. Minden esetben szükség van a családlátogatások előtt a szülők hozzájárulására. A halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek családjait minden esetben felkeressük.

- Befogadás

A befogadás időszakában a bölcsödéből, a családból vagy más közösségből érkező gyerekek egyéni igényeit vesszük figyelembe. A fokozatosan történő anyás, apás befogadás nagyon fontos, mivel mindez a későbbi közösségi életre is kihat, meghatározhatja azt, ugyanakkor a szülő jelenléte nagymértékben segíti az óvoda, az óvodapedagógus elfogadtatását.

- Nyílt napok

A megfelelő együttműködés érdekében bemutatjuk a szülőknek az óvoda működését. Az új szülők már beiratkozás előtt betekinhetnek gyermekükkel az óvodai csoportokba, megfigyelhetik az itt folyó nevelőmunkát. Nyílt napokon a szülők mintát láthatnak az óvónő-gyermek közötti kommunikációra, a gyermek közösségben megfigyelhető viselkedésére, a társakkal való együttműködésre. Ugyanakkor lehetőséget biztosítunk a szülő-gyermek együttes tevékenykedtetésére.

- Napi személyes találkozás

Fontos a szülővel való napi kapcsolattartás, amely azt szolgálja, hogy a szülő folyamatosan tájékozott legyen gyermeke fejlődéséről, az óvodai élet főbb eseményeiről, történéseiről. A tájékoztatásnak rövidnek, lényegre törőnek kell lenni, nem mehet a gyermekekkel való foglalkozás rovására, sem a reggeli, sem a délutáni időszakban.

- Szülői értekezlet

A "kerekasztal beszélgetés" formájában zajló szülői értekezleten a hangulat oldott, témához igazodó és az óvodapedagógus - szülő közötti partneri kapcsolatra tevődik a hangsúly, miközben az óvodát, a csoportot, a szülőket érintő legfontosabb témákat, feladatokat, programokat, problémákat beszéljük meg. A szervezési formák változatosak a téma jellegéhez alkalmazkodva játékos keretek között vagy irányított beszélgetés formájában, illetve alkalom adtán réteg szülői értekezletek formájában szervezzük.

- Fogadóóra

A szülőket tájékoztatjuk a pedagógusok és az intézményvezető fogadóóráinak időpontjáról. A négy szemközti megbeszélések lehetőséget adnak az őszinte, tényfeltáró tájékoztatásra. Szükséges a szülők kezdeményezése, de szükség esetén a pedagógus ajánlja fel az együttműködés e formáját. Fontos, hogy a szülő a segítő szándékot tapasztalja meg, megoldási és megerősítési módszereket közösen tisztázzák, hatását nyomon követik.

- Közös programok – munkadélután – udvarszépítés – vetélkedők

A közös programok, ünnepek lehetőséget teremtenek a család és az óvoda közötti kapcsolat mélyítésére. Egymás szokásait, értékrendjét jobban megismerjük, nevelési elveinket közös nevezőre hozzuk. Az együtt megszervezett kirándulások, sportprogramok, kulturális események, munkadélutánok, meseelőadások, kerti partik, mind-mind a szülőkkel való kapcsolattartás mélyítését, rendszeresítését segítik.

8.1.2. Pedagógusok közötti kapcsolattartási formák:

- munkaközösségek- megfelelő létszám elérése esetén
- műhelymunka
- szakmai napok
- hospitálás
- értekezletek
- esetmegbeszélés
- kirándulás
- sportolás
- kulturális programok (színház, mozi, szabadidős programok)
- szakmai kirándulás
- pályázatírás
- nevelési év eleji programok megbeszélése, feladatok vállalása

☐ munkatársi értekezlet

8.2. Óvodán kívüli kapcsolatok más intézményekkel

8.2.1. Óvoda - Bölcsőde

A bölcsődéből érkező gyerekekről a kisgyermeknevelők szóbeli tájékoztatással segítik munkánkat. Lehetőséget biztosítunk arra, hogy a bölcsődében már megismert jellel léphessenek a gyerekek az óvodába. Az óvodai csoportok rendszeresen látogatnak a bölcsődés gyermekekhez, rendezvényeken műsort adnak.

8.2.2. Óvoda - Iskola

Az iskolával való kapcsolattartás formái, módszerei nagymértékben alkalmazkodnak a helyi sajátosságokhoz, szokásokhoz, szükségletekhez, feladatokhoz. Az óvoda-iskola átmenet megkönnyítése érdekében különféle közös programokat szervezünk:

- A tanítók nyílt napokon betekinhetnek az óvodai életbe, vetélkedőket szerveznek az iskolások-óvodások között.
- Az óvónő és a csoport iskolai nyílt napokon vesznek részt.
- Szülői értekezlet vendégeként meghívjuk a leendő tanító nénit, hogy az iskola-érettségről nyújtson tájékoztatást.
- Az óvodások iskolai ünnepségeken vendégeskednek.
- Az iskolásokat óvodai programokra invitáljuk.
- Rajzpályázatok, kiállítások, ki mit tud programok hirdetése egymás felé. Az eredményes programok szervezésében mind óvodapedagógusok és tanítók is részt vesznek egyaránt.

8.2.3. Óvoda - Pedagógiai Szakszolgálat

Pszichológiai, fejlesztőpedagógiai és logopédiai segítséget nyújt. Segít megállapítani az iskolaérettséget, mérésekkel, fejlesztési javaslatokkal támogatja a gyermekek nevelését. Külső szakember, logopédus, fejlesztőpedagógus munkájával segíti az óvodapedagógus

fejlesztőmunkáját. Közös konzultáció, tapasztalatok kicserélése fejleszti az elemzőkészséget, a gyermek pedagógiai megfigyelését, teljesebb megismerését, a differenciált fejlesztés eredményességét..

8.2.4. Óvoda – szociális szolgáltató intézmények

A Családsegítő Központ és a Gyermekjóléti Szolgálat különböző formában segít az arra rászoruló gyermekeken. Tájékoztatást ad a hátrányos helyzetben lévő családok támogatásának formájáról, a lehetőségeiről.

8.2.5. Óvoda – egészségügyi intézmények

Az óvoda orvossal együttműködési megállapodásban s közös tervben évente megszervezzük a kötelező szűrővizsgálatok rendjét. A védőnők biztosítják számunkra a gyermekek soron következő egészségügyi és higiéniai vizsgálatait, a fogorvosa évente fogászati szűrést is végez. Minden vizsgálat barátságos környezetben és a személyiségi jogok figyelembe vételével történik.

8.2.6. Együttműködés más intézményekkel

A fenntartóval, az önkormányzattal a vezető és a vezetői funkciókat betöltő kollégákon keresztül tartjuk a kapcsolatot. Az intézmény vezetője folyamatos tájékoztatást nyújt az alkalmazotti közösségnek és a fenntartónak az őket érintő döntésekről, változásokról, az óvodát érintő programokról.

Közművelődési és sportintézmények

A Művelődési Központ által szervezett gyermekszínházak, kiállítások, programok lehetőséget nyújtanak a gyermekek ismereteinek bővítésére, hozzájárulnak az élményszerzéshez, az esztétikai élmények befogadásához.

A Könyvtárba rendszeresen ellátogatunk, ezzel segítjük a gyermekek könyvszeretetének kialakítását.

A kisebbségi szervezetekkel a hozzánk járó roma gyermekek miatt folyamatos kapcsolatot tartunk.

- A helyi egyházzal a szülők igényeinek felmérése után az óvoda felveszi a kapcsolatot, biztosítjuk a feltételeket a hitoktatáshoz.
- A Kárpát-medence magyar nyelvű óvodáival szakmai kapcsolat létesítésére, a lehetőségek felkutatására törekszünk. Figyelembe vesszük a kapcsolat felkutatása során a település testvérvárosi kapcsolatait

9. A GYERMEKEK ESÉLYEGYENLŐSÉGÉT SZOLGÁLÓ INTÉZKEDÉSEK: KIEMELT FIGYELMET IGÉNYLŐ GYERMEKEK NEVELÉSE

*„Lehet, hogy gyenge még a hangunk
Lehet, hogy léptünk még bizonytalan,
De indulunk: a szépet, a jót akarjuk
S érezzük, hogy hitünknek szárnya van!”
/Juhász Gyula/*

9.1. A különleges bánásmódot igénylő gyermekek

9.1.1. A sajátos nevelési igényű gyermekek (SNI), a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek (BTM), és a tehetséges gyermekeket jelenti.

Általános céljaink, alapelveink

Sajátos nevelési igényű gyermekeknél is a nevelés általános célkitűzéseinek megvalósítására törekszünk. A nevelés hatására a sérülés arányában ki kell alakulnia az alkalmazkodó készségnek, az akaraterőnek, önállóságra való törekvésnek, együttműködésnek. Figyelünk arra, hogy a sajátos nevelési igényű gyermeket a nevelés, fejlesztés ne terhelje túl, fejlesztésük a számukra megfelelő területeken valósuljon meg.

A fejlesztés rövid távú céljait minden esetben a fejleszhetőséget tükröző gyógypedagógiai - orvosi - pszichológiai komplex vizsgálat diagnózisára, javaslataira építjük. Az egyes fogyatékosági típusnak megfelelően más - más terület kap nagyobb hangsúlyt. A fejlesztés elemeit, felépítését a gyermekek fejlettségi szintje, fejlődési üteme alapján határozzuk meg a gyógypedagógus iránymutatásának megfelelően.

Az óvodai napirendben törekszünk arra, hogy a fejlesztő foglalkozások mellett a közösségben szervezett tevékenységekben és a szabad játékban minél több lehetőségük legyen kipróbálni önmagukat. Fejlesztő tevékenységünk során nagy figyelmet szentelünk a transzferhatásra és arra, hogy minél több sikerélménnyel, pozitív elfogadással találkozzon a gyermek. Alternatív lehetőségeket biztosítunk a tevékenységek megválasztásában, melyekben személyiségük kiteljesedhet. Mindezeket szem előtt tartva a sokoldalú tapasztalatszerzésre és a többszöri visszatérő gyakorlásra fektetjük a hangsúlyt.

Nevelési feladataink a gyermekek személyiségfejlesztésében:

Az integrált nevelés folyamatában a prevenció (megelőzés), a korrekció (javítás, korrigálás), és a kompenzáció (a kiesett funkciók mással való segítése) nevelési feladatainkat sérülés specifikusan, egyénre szabottan határozzuk meg minden gyermeki tevékenységben.

- A sajátos nevelési igényű gyermekek egyéni szükségleteihez igazodó különleges gondozási feladatok ellátása.
- A kommunikáció és elemi szociális viselkedés kialakítása, a viselkedésproblémák kezelése.
- Fejlődésbeli elmaradások korrekciója, korai elemi készségek és kognitív funkciók kialakítása.

Nevelési gyakorlatunk

Óvodánk inkluzív nevelést folytat. A pedagógiai módszereket, fejlesztési eljárásokat az ő problémájához igazítjuk azzal a céllal, hogy sérülése alapján az óvodáskor végére a sérüléstípusának megfelelő iskolatípusba kerülhessen. Az inkluzív nevelési forma tágabb, mint az integrált nevelés, mert a befogadott gyermekhez igazítja a nevelés – fejlesztés módszerét. Óvodánk tudatosan és felkészülten fogadja be az értelmileg enyhén sérült, tanulásban akadályozott és beszéd fogyatékos gyermeket, valamint a pszichés fejlődés zavarai miatt a tanulási képességek, a beilleszkedés-, valamint a magatartási zavart mutató gyermeket. A sajátos nevelési igényű gyermekeket szakemberek veszik körül (óvodapedagógusok, fejlesztőpedagógus, gyógypedagógus), akik együttműködve az óvodai keretekhez, a sérülés mértékéhez és lehetőségekhez igazodva tervezik és végzik a prevenció és korrekció munkájukat.

A magatartási, beilleszkedési nehézségekkel küzdő gyermekeknél is a szakértői bizottság határozza meg az elmaradás, illetve a zavar fő területeit, melyre az egyéni segítségnyújtás épül. Az elkészült szakvélemények alapján dolgozzuk ki a gyermekek egyéni fejlesztési tervét, melyben a legnagyobb hangsúlyt az alapozó pszichikus funkciókra helyezzük, mellyel előkészítjük a magasabb kérgi funkciók kibontakoztatását. A célzott fejlesztésen kívül a játékot is a fejlesztés fontos színterének tekintjük.

1. A sajátos nevelési igényű gyermekeknek szóló speciális fejlesztő tevékenységek

A fejlesztés főbb területei

- Testséma – énkép: saját test megismerése, a reális önismeret megalapozása
- Mozgáskoordináció: a motoros és egyensúlyi rendszer fejlesztésén keresztül igyekszünk kialakítani a helyes testtartást, a két test koordinációját, helyes egyensúlyi reakciókat, mozgásos ügyességet, harmonikus, összerendezett, koordinált mozgást.
- Térorientáció, forma megélése a térben
- Figyelem: mozgás,- vizuális,- auditív észlelés területén.
- Megfigyelés – tudatosítás - Emlékezet: mozgásos, vizuális, auditív visszaemlékezés. - Finommotorika: formaészlelés és kivitelezés.
- Szociális képességek: szabály,- feladattudat, önkiszolgálás, együtt tevékenykedés, alkalmazkodás, viselkedés.
- Kreativitás – önkifejezés
- Kommunikációs készségek fejlesztése, beszéd – anyanyelv helyes elsajátítása
- Gondolkodási műveletek

Fejlesztő program

A sajátos nevelési igényű gyermekek fejlesztésénél az alábbi képességterületek hangsúlyosak:

1. Enyhe értelmi fogyatékos gyermekek fejlesztése

- Mozgás

A nagymozgás fejlesztése az intézményen kívül mozgásterápiák (Ayres, Alapozó terápia), intézményen belül. Mozgáskotta módszer alkalmazásával mikrocsoportos foglalkozások keretében történik

. A finommotorika és a grafomotorika fejlesztése kiscsoportos és egyéni foglalkozás keretében valósul meg gyurmázás, fűzés, csipeszelés, kézimunka, gyöngyözés, tépés, ragasztás és a Frostig-program segítségével.

- Észlelés, emlékezet, figyelem fejlesztése

	Vizuális	Auditív	Idői	Téri	Olfaktoros	Taktilis
Észlelés	különbségek keresése -mi változott meg Alak-háttér: -egymásra másolt ábrák - labirintusok	-hallasz-e különbséget? (szavak, tárgyak) Alak-háttér: - párhuzamos beszédből, zajból információ kiemelése erősítése	környezet változásainak megfigyelése (évszakok, napszakok)	- -távolságok megfigyeltetése -téri irányok gyakorlása - bal-jobb	jellegzetes illatok ismerete -a négy alapíz megkülönböztetése	-különböző tapintású és súlyú tárgyak tulajdonságainak megfigyeltetése
Emlékezet	-mi tűnt el? - párkeresők	-,papagáj-játék” - szőlánc - különböző hangot adó tárgyak megszólalási sorrendje				
	eseményhez kötött: mi történt a közelmúltban? (naponta, csoportos beszélgetés formájában)					
Figyelem	-figyelem szándékolt irányítása - fontos inger kiemelése, követése tekintettel - szem-kéz koord. pontosítása	súgós játékok -mi zörög az asztal alatt?				-mit rajzolok a bőrödre? -hol érintettek meg? -milyen helyzetben vannak a végtagjaid?

- Beszéd, kommunikáció:

A beszéd, a gondolkodás és a személyiségfejlődés kölcsönhatásának ismeretében munkánkban a beszéd fejlesztése a fejlesztő nevelőmunka minden területén központi jelentőséggel bír. Feladatunk a beszédértés –beszédfigyelem– a közölni kívánt gondolatok szóbeli közlésének kialakítása, fejlesztése. A beszédfejlesztés során célzott szókincs-bővítés

(elsősorban fogalmi), a grammatikai hibák javítása és a kifejezőképesség, mondatalkotás elősegítése (képolvasás, meseszöveg) történik a rendszeres logopédiai foglalkozások mellett. –

- Gondolkodás

Az analízis-szintetizáló képesség fejlesztése puzzle-, barkochba játékokkal és hiányos képek felismerésével történik. Az ok-okozati összefüggések meglátása a mindennapi helyzetek során, az események és azok következményeinek megbeszélésével, valamint célzott kérdésfeltevésekkel (mit gondolsz, miért?) valósul meg.

A szerialitás fejlesztése ritmikus vizuális, auditív és mozgásos sorok gyakoroltatásával zajlik (apró tárgyakkal, papír-ceruza feladatokkal, hangszerekkel, mozgásos utasítások végrehajtásával).

A fogalomalkotás fejlesztése során törekszünk arra, hogy a gyermekek tisztában legyenek az alapvető főfogalmakkal (állatok, gyümölcsök, zöldségek, játékok, szerszámok, ruhák, élelmiszerek, járművek, bútorok), és azok tartalmával.

A gondolkodás fejlesztése során folyamatosan gyakoroljuk a lényeg kiemelési és lényegmegértési funkciót.

2.Beszédfigyeltáros gyermekek fejlesztése

A gyermekek ellátását elsősorban a logopédus végzi, vele konzultálva, a logopédiai foglalkozások kiegészítéseként történik a gyermekek fejlesztése.

- Mozcás

A nagymozgás fejlesztése az ő esetükben is kiemelt feladatunk, mely az intézményen kívül mozgásterápiák (Ayres, Alapozó terápia), intézményen belül mikrocsoportos foglalkozások keretében történik. A finommotorika és a grafomotorium fejlesztése kiscsoportos és egyéni foglalkozás keretében valósul meg gyurmázás, fűzés, csipeszelés, kézimunka, gyöngyözés, tépés, ragasztás és a Frostig - program segítségével.

-Beszéd, kommunikáció

A beszédfejlesztés során célzott szókincs-bővítés, a grammatikai hibák javítása, és a kifejezőképesség, mondatalkotás elősegítése (képolvasás, meseszöveg) történik a rendszeres

logopédiai foglalkozások mellett. Ezen gyermekek esetében kiemelten fontos a nonverbális jelek értelmezésének és használatának fejlesztése. Speciális feladatunk a megkésett beszédfejlődés beindítása és korrigálása.

Módszereink a sajátos nevelési igényű gyermekek fejlesztésében

A környezet adaptálása a gyermek speciális igényeihez

- Strukturált környezet kialakítása térben és időben. A gyermek biztonságérzetének megalapozása, a különböző tevékenységekhez igazodó helyszínek, határvonalak kijelölése.
- A napirendi tevékenységek vizuális megjelenítése, képi segédeszközök alkalmazása.
- Az önálló tevékenységhez szükséges kommunikációs, kognitív készségek tanítása, a kialakult készségek gyakorlása, szinten tartása.
- Szociális készségek fejlesztése, a gyermek beilleszkedésének segítése.
- A játéktevékenység tanítása. A játékeszközök adekvát használatának megtanítása, a gyakorló didaktikus konstrukciós játékok alkalmazása interaktív helyzetekben, sokirányú tapasztalatszerzés biztosítása.
- Az autista gyermekek mozgásfejlesztése az enyhe értelmi sérült gyermekek fejlesztéséhez alkalmazott módszerekkel és eszközökkel történik. A gyermekek fejlődésének nyomon követése a fejlesztési terv alapján történik.

Számszerűsíthető mérésekhez az alábbi eszközöket használjuk:

- gyógypedagógus által alkalmazott – MSSST, SINDELAR, Bender A, Frostig program

A beilleszkedési és magatartási nehézségekkel összefüggő pedagógiai tevékenység

Magatartászavar (figyelemzavar, hiperaktivitás, agresszivitás, szorongás, visszahúzó magatartás) egyre nagyobb számban fordul elő a gyermekek között, és beilleszkedési zavarokhoz, ill. kommunikációs nehézségekhez vezet. A viselkedészavarok többféle tünetet mutatnak, amelyek fokozatosan erősödhetnek. Ezek a tünetek megakadályozzák a gyermek optimális fejlődését, a kudarcok pedig másodlagos tüneteket okozhatnak. Ezért rendkívül fontos a minél korábbi felismerés, pontos diagnózis (orvos - pszichológus által) és a

célirányos, komplex, összehangolt fejlesztés. Magatartászavaros gyermek nevelésében fontos a határozott, meleg attitűd alkalmazása.

A fejlesztő foglalkozások feladata

- Ésszerű és belátható szabályrendszer kialakítása
- A gyermek motivációjának felkeltése – a motivációs szint erősítése.
- A gyermek önértékelésének fejlesztése.
- Figyelem és önkontroll fejlesztése.
- Pszichomotoros fejlesztés.
- Biztonságerzet, belső nyugalom megteremtése.

Szociális, integrációs képességek alakítása

- Kapcsolatteremtő képesség fejlesztése (kontaktus kialakítása utánzó, imitációs, szerep és népi gyermekjátékokkal).
- Önmagukról alkotott kép fejlesztése (testséma ismeret, énkép alakítása tükörjátékokkal, mozgásos játékokkal).
- Baráti kapcsolatok kiépítése és ápolása.
- Szociális magatartásformák gyakorlása (szokások betartása, egymás segítése).
- Kulturált viselkedés elsajátítása (illem).

A kognitív képességek terén mutatkozó egyéni eltérések csökkentése

Első és legfontosabb feladat a gyermekek képességstruktúrájának feltárása. A fejlett funkciókra építve fejleszthetjük az elmaradott területeket. A képességek kibontakoztatása szempontjából az egyéni differenciálás a leghatékonyabb, ezért egyéni fejlesztési tervet dolgozunk ki.

Fejlesztési feladatok:

- Mozgáskoordináció fejlesztése.
- Érzékszervi észlelés, kognitív funkciók fejlesztése.

- vizuomotoros koordináció, grafomotoros ügyesség fejlesztése.
- Orientációs képességek fejlesztése a környezetben való tájékozódás elősegítésére.

Beszédképesség – kommunikáció fejlesztése, egyéni eltérések csökkentése.

- Akadályozott, vagy megkésett beszédfejlődés.
- Beszéd- és nyelvfjlődési zavar (beszédszervek állapota).
- Általános vagy részleges pöszeség.
- Dadogás és hadarás.
- Diszfónia.

A beszédképesség terén elmaradott gyerekek fejlesztését logopédus végzi a nagycsoportosok és a súlyos beszédhibás gyerekek esetében már középső csoportosoknál is.

Lényegesnek tartjuk, a sajátos nevelési igényű, illetve beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek, tanuló esetében a szakértői bizottság szakértői véleményét a tankötelezettség megkezdésekor az óvoda az iskola számára, intézményváltáskor a gyermek, tanuló előző óvodája, iskolája az új óvoda, iskola számára megküldjük.

9.1.2. A tehetséges gyerekek

Óvodába lépéstől az óvodapedagógusok a mindennapokban nagyfokú pedagógiai érzékenységgel, megérzéssel fordulnak a gyermekek személyisége, tevékenységei, megnyilvánulásai felé. Ezen megfigyeléseiket rögzíti is. 5-6 éves korban a tehetséggondozó műhelyeket vezető kollégák és az óvodapedagógusok konzultációi, egyeztetései alapján válogatják be a gyermekeket a műhelyek gazdagító programjába.

Milyen forrásokból szerzünk a tehetségígéretes gyerekekről információkat?

1. Az óvodapedagógusok megfigyelései alapvető információkat hordoznak. A játék, a folyamatos együttes tevékenység lehetővé teszi, hogy az óvodapedagógus teljes képet kapjon a gyermek személyiségét tekintve.
2. Óvodánkban heti rendszerességgel járó fejlesztő pedagógus, szakmai jellemzéssel segíti az azonosítást bizonytalan esetekben.

3. Mielőtt a tehetségígéretes gyermekeket bevonnánk a műhely munkájába a szülőkkel is konzultálunk. Az ők meglátásai, véleményük, gyermekük jellemzése nagyon fontos információ számunkra.

Minél több csatornán érkezik hozzánk az információ a gyermekről, annál megbízhatóbb lesz számunkra az azonosítás.

Megvalósítás a műhelyek munkája során

1. A műhelyvezető pedagógusok számára is a Passow féle négy gazdagítás fajtája szolgál alapul.

- Mélységében történő gazdagítás: a műhelymunka során a sokszínű tevékenységekkel több lehetőséget biztosítunk a gyerekeknek tudásuk és képességeik alkalmazására.

- Tartalmi gazdagítás: olyan tevékenységek közben fejlesztjük a gyermekeket,

melyek azon anyagokat, témákat tartalmazzák, melyek kielégítik a gyermekek érdeklődését, szükségleteiket.

- Feldolgozási képességek gazdagítása: ösztönözzük a gyermekeket, olyan feladatok elé állítjuk őket, melyek során fejlődik kreatív és kritikus gondolkodásuk.

- Tempóban történő gazdagítás: olyan tevékenységeket biztosítunk a gyermekek számára, amely az átlagtól gyorsabb munkatempóra épül.

2. Az óvodánkban dolgozó pedagógusok nem csak a műhelyek munkája során tartják fontosnak a gazdagítást, dúsítást, hanem a csoportok mindennapi munkájában is. Ezen törekvéseinket legfőképpen a projekt módszer szolgálja, melyet már évek óta alkalmazunk az óvodánkban.

9.2 Szociális hátrányok enyhítése: óvodai fejlesztő program

A halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek részére az egyéni fejlődési ütemükhöz igazított megfelelő minőségű és időtartamú óvodai nevelést biztosítunk. Az óvodai nevelés során tudatos pedagógiai támogatással jelentősen csökkentjük a későbbi iskolai kudarcokat. A hátrányos helyzetből származó lemaradásokat sikeresen ellensúlyozzuk a szakszerű, a gyermek társadalmi helyzetére érzékeny pedagógiai szemlélettel, módszerekkel, a szülőket

partnerré téve. A családdal szorosan együttműködve, a szülőkkel egymást kölcsönösen tisztelve valósítjuk meg, melyben nekünk, óvodapedagógusoknak helyzetünknel és képzettségünknel fogva kiemelt szerepünk és felelősségünk van.

A fejlesztő program célja:

A halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek fejlődésének egyéni segítése, esélyegyenlőség biztosítása, az ingerszegény környezet hatásának kompenzálása, közösségben élés segítése, a családok társadalmi beilleszkedésének támogatása.

Fejlesztő program legfőbb jellemzői:

- Gyermekközpontú és családorientált szemlélet,
- Személyiség jogok tisztelete, betartása.
- Interdiszciplináris megközelítés: az óvodáskori fejlődés kérdésében kompetens minden szakmai intézmény, szervezet a szerepét egyenrangúan fontosnak és egymást segítőnek tartja.

A programban résztvevő gyermekek köre: akiket a köznevelési törvény halmozottan hátrányos helyzetűnek minősít.

Az óvodai fejlesztő program biztosítja:

- A gyermek fejlesztésével kapcsolatos pedagógiai feladatokat.
- A szociális hátrányok enyhítését segítő pedagógiai tevékenységet.
- Az együttműködések kialakítását azokkal a szolgálatokkal, amelyek a gyermekek óvodai nevelése során a szülőket támogatják, és a gyermekek számára szolgáltatásokat biztosítják.

10. GYERMEKVÉDELEMMEL ÖSSZEFÜGGŐ PEDAGÓGIAI TEVÉKENYSÉGEK

Gyermekvédelmi munkánk fő célja, a prevenció, melynek során feladatunk a veszélyeztetett helyzet kialakulásának, megakadályozása, a már meglévő veszélyeztetett helyzet megszüntetésének elősegítése, valamint a szociokulturális hátrányokból származó esélyegyenlőtlenségek csökkentése. **A halmozottan hátrányos helyzetű gyerekek fokozott odafigyelést igénylenek.** Szoros együttműködést kíván meg az integrációs óvodai program értelmében a Családsegítő Szolgálattal, a Pedagógiai Szakszolgálattal, illetve a Nemzetiségi Önkormányzattal. Ők koordinálják az óvoda-iskola átmenet és egyéb együttműködések megvalósulását.

A hátrányos helyzet, a halmozottan hátrányos helyzet, és a veszélyeztetett helyzet megállapításakor irányadóak a következő törvényi előírások:

- 2011.évi CXCV. törvény a köznevelésről
- 1997. évi XXXI. Törvény a gyermekek védelméről és gyámügyi igazgatásról 5 §-a.

Hátrányos helyzetű az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek és nagykorúvá vált gyermek, aki esetében az alábbi körülmények közül egy fennáll:

a) a szülő vagy a családbafogadó gyám alacsony iskolai végzettsége, ha a gyermeket együtt nevelő mindkét szülőről, a gyermeket egyedül nevelő szülőről vagy a családbafogadó gyámról - önkéntes nyilatkozata alapján - megállapítható, hogy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésekor legfeljebb alapfokú iskolai végzettséggel rendelkezik,

b) a szülő vagy a családbafogadó gyám alacsony foglalkoztatottsága, ha a gyermeket nevelő szülők bármelyikéről vagy a családbafogadó gyámról megállapítható, hogy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésekor az Szt. 33. §-a szerinti aktív korúak ellátására jogosult vagy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésének időpontját megelőző 16 hónapon belül legalább 12 hónapig álláskeresőként nyilvántartott személy,

c) a gyermek elégtelen lakókörnyezete, illetve lakáskörülményei, ha megállapítható, hogy a gyermek a településre vonatkozó integrált településfejlesztési stratégiában szegregátumnak nyilvánított lakókörnyezetben vagy félkomfortos, komfort nélküli vagy szükséglakásban, illetve olyan lakáskörülmények között él, ahol korlátozottan biztosítottak az egészséges fejlődéséhez szükséges feltételek.

Halmazottan hátrányos helyzetű

a) az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek és nagykorúvá vált gyermek, aki esetében az (1) bekezdés a)-c) pontjaiban meghatározott körülmények közül legalább kettő fennáll,

b) a nevelésbe vett gyermek,

c) az utógondozói ellátásban részesülő és tanulói vagy hallgatói jogviszonyban álló fiatal felnőtt.

Veszélyeztetettség olyan magatartás, mulasztás vagy körülmény következtében kialakult állapot, a mely a gyermek testi-, érzelmi-, értelmi- vagy erkölcsi fejlődését gátolja, vagy akadályozza.

A hátrányos helyzet és veszélyeztetettség kialakulásának okai intézményünknel:

- rossz lakáskörülmények
- szülők alacsony iskolázottsága
- elhanyagoló nevelés
- testi-lelki bántalmazás

A gyermek- és ifjúságvédelemmel kapcsolatos tevékenységért az intézmény vezetője felel.

Az intézményvezető vezető feladatai:

- A hatályos jogszabályok az óvodavezető fő feladatává teszi a gyermekek mindenek felett álló érdekeinek érvényesítését és az érvényesülés ellenőrzését.
- A vezető felelőssége kiterjed a nevelőmunka egészséges-biztonságos feltételeinek megteremtésén túl, a gyermekbalesetek megelőzésére is.

- Egészséges életmód biztosítása – rendszeres egészségügyi vizsgálatok biztosítása.
- Óvodai beíratás során, valamennyi óvodaköteles 3 éves gyermek illetve valamennyi halmozottan hátrányos helyzetű 3 éves gyermek felvételének biztosítása.
- A gyermekekkel kapcsolatos adatvédelem.

Az óvodapedagógus feladatai:

1./ Pedagógiai jellegűek:

- odafigyelés a gyermekre
- gyermekszertetet
- derűs, kiegyensúlyozott légkör megteremtése
- másággal való természetes együttélés
- egyéni bánásmód alkalmazása
- gyermekjogi jogok biztosítása
- integrált nevelés/fejlesztés megvalósítása

2./ Speciális (gyermekvédelmi) jellegűek

- kapcsolattartás a szülővel
- a család- és a gyermek lehetőségeihez képest, minél alaposabb megismerése
- probléma felismerés, a hátrányos helyzetűek tüneteinek feltérképezése
- gyermekvédelmi felelőssel való együttműködés
- rendszeres óvodalátogatás figyelemmel kísérése, hiányzások, igazolások pontos, naprakész dokumentálása
- prevenció valamennyi gyermekre vonatkozóan
- titoktartási kötelezettség valamennyi gyermekre – és családra vonatkozóan.

A gyermekvédelmi munkával kapcsolatos dokumentáció:

- Veszélyeztetett, hátrányos-, és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekekről nyilvántartás vezetése
- Családlátogatásokról feljegyzések készítése.
- Nyilatkozatok begyűjtése a HHH. gyermekekről.
- Gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermekek nyilvántartása.
- Éves munkaterv készítése az elvégzendő feladatokról (minden nevelési évben szeptember 15.-ig).
- Nevelési év végén összegző értékelés készítése az elvégzett munkáról.

A családdal, a pedagógusokkal, és a gyermekvédelemben dolgozó szervezetekkel együttműködve igyekszünk csökkenteni a gyermekekre ható ártalmakat. Arra törekszünk, hogy megvédjük őket a testi - lelki - erkölcsi károsodástól, és ellensúlyozni próbáljuk a veszélyeztető hatásokat

A mi felelősségünkön is múlik, hogy a gyermek a nehéz helyzetekből lelki traumával sérülten kerül-e ki vagy sem. Amennyiben a szülő és a pedagógus értően figyeli a gyermeket és „megértően” mellette áll, a krízishelyzetek várhatóan nyom nélkül elmúlnak, vagy legalábbis kezelhetőkké válnak, a későbbiekben más tünet okozójaként nem kell velük számolnunk.

11 A BÖLCSŐDE SZAKMAI PROGRAMJA.

SZAKMAI PROGRAM

2020.

Tartalomjegyzék

<u>1. Általános információk.....</u>	<u>4.</u>
<u>2. Az intézmény működését és szakmai programját meghatározó jogszabályok, irányelvek.....</u>	<u>5.</u>
<u>3. A bölcsőde alapfeladata</u>	<u>6.</u>
<u>4. Az intézménybe történő felvétel rendje</u>	<u>6.</u>
<u>5. Ellátandó célcsoport és terület jellemzői</u>	<u>6.</u>
<u>5.1. Intézményünk bemutatása.....</u>	<u>7.</u>
<u>5.2. Személyi feltételek.....</u>	<u>8.</u>
<u>5.3. Tárgyi feltételek</u>	<u>8.</u>
<u>6. Bölcsődei nevelés-gondozás célja, alapelvei</u>	<u>8.</u>
<u>6.1. A család rendszerszemléletű megközelítése</u>	<u>9.</u>
<u>6.2. A koragyermekkorai intervenció szemlélet befogadása.....</u>	<u>9.</u>
<u>6.3. A családi nevelés elsődleges tisztelete</u>	<u>9.</u>
<u>6.4. A kisgyermeki személyiség tisztelete.....</u>	<u>9.</u>
<u>6.5. A kisgyermeknevelő személyiségének meghatározó szerepe.....</u>	<u>10.</u>
<u>6.6. A biztonság és a stabilitás megteremtése.....</u>	<u>10.</u>
<u>6.7. Fokozatosság megvalósítása</u>	<u>10.</u>
<u>6.8. Egyéni bánásmód érvényesítése.....</u>	<u>10.</u>
<u>6.9. Gondozási helyzetek kiemelt jelentősége</u>	<u>11.</u>
<u>6.10. A gyermeki kompetenciakésztetés támogatása</u>	<u>11.</u>
<u>7. Feladatellátás részletes szakmai tartalma</u>	<u>11.</u>
<u>7.1. Gyermekkép.....</u>	<u>11.</u>
<u>7.2. A bölcsődei nevelés feladata</u>	<u>12.</u>
<u>7.2.1. A családok támogatása, annak erősségeire építve a szülői kompetencia fejlesztése</u>	<u>12.</u>
<u>7.2.2. Egészségvédelem, az egészséges életmód megalapozása</u>	<u>12.</u>
<u>7.2.3. Az érzelmi és társas kompetenciák fejlesztése</u>	<u>12.</u>

7.2.4. A megismerési folyamatok fejlődésének segítése.....	13.
8. Kiemelt szakmai célkitűzések.....	13.
8.1. Kapcsolattartás a családokkal	13.
8.2. Egészségvédelem	15.
8.3. Érzelmi nevelés	16.
8.4. Környezeti nevelés	17.
8.5. A játék	18.
8.6. A bölcsődei nevelés- gondozás fejlesztendő területei.....	19.
9. Szolgáltatást nyújtók szakmai felkészültségének biztosítása.....	19.
9.1. Képzés, továbbképzés.....	19.
9.2. Önképzés	19.
10. A bölcsőde kapcsolatrendszere	20.
10.1. Bölcsődénk és óvodánk együttműködése	20.
10.2. Bölcsőde kapcsolatai	20.
11. A tájékoztatás helyi módja	20.
12. Jogvédelem	21.
12.1. Az ellátottak általános jogainak védelme	21.
12.2. A szociális szolgáltatást végzők jogainak védelme	21.
12.3. Érdekképviselői Fórum	22.

MELLÉKLET

- Megállapodás

1. Általános információk

Intézmény neve:	Újszentmargitai Hétszínvirág Óvoda és Bölcsőde
Intézmény címe:	4065 Újszentmargita, Rákóczi utca 134.
Működési terület:	Újszentmargita és Folyás közigazgatási területe
Férőhelyek száma:	24 fő
Fenntartó:	Újszentmargita Község Önkormányzata
Nyitva tartása:	hétfőtől- péntekig 07:00 – 17:00 óra között
Telefonszám:	06-52-214-021
E-mail cím:	hetszinvirag.margita@gmail.com
Szakmai program érvényességi ideje:	2020-2025
A programért felelős neve:	Valánszki Zoltánné

2. Az intézmény működését és szakmai programját meghatározó jogszabályok, irányelvek:

- **1997. évi XXXI. törvény:** A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról.
- **1992. évi XXXIII. tv.** a Közalkalmazottak jogállásáról
- **1992. évi XXXIII. tv.** a Közalkalmazottak jogállásáról szóló **257/2000. (XII.26.) Korm. rendelet** a szociális valamint a gyermekjóléti és Gyermekvédelmi ágazatban történő végrehajtásáról
- A szociális gyermekjóléti és gyermekvédelmi szolgáltatók, intézmények és hálózatok hatósági nyilvántartásáról és ellenőrzéséről szóló **369/2013. (X.24.) Korm. rend.**
- **19 és 20/2017.(IX.18.) EMMI rendelete,** a bölcsődei dajka, a bölcsődei szolgáltatást nyújtó személy és a napközbeni gyermekfelügyelet szolgáltatást nyújtó személy képzésének szakmai és vizsgakövetelményeiről.
- 1993. évi III. törvény: a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról.
- **15/1998. (IV.30.) NM rendelet:** a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények valamint személyek szakmai feladatairól és működési feltételeiről.
- Bölcsődei nevelés- gondozás országos Alapprogramja (**15/1998. NM rendelet 10. számú melléklete**)
- **8/2000. (VIII.4.) SzCsM rendelet** a személyes gondoskodást végző személyek adatainak működési nyilvántartásáról.
- **9/2000. (VIII.4.) SzCsM rendelet:** a személyes gondoskodást végző személyek továbbképzéséről és a szociális szakvizsgáról.
- **25/2017.(X.18) EMMI rendelet** a vezetői megbízással rendelkező szociális szolgáltatást nyújtó személyek vezetőképzéséről.
- **369/2013. (X.24.) Korm. rend.** a szociális, gyermekjóléti és gyermekvédelmi szolgáltatók intézmények és hálózatok hatósági nyilvántartásáról és ellenőrzéséről
- **1/2015 (II.12.) önkormányzati rendelet** a személyes gondoskodást nyújtó alapellátásokról, azok igénybevételéről és a fizetendő térítési díjakról.
- **Bölcsődei nevelés-gondozás szakmai szabályai** (Módszertani levél - Nemzeti Rehabilitációs és Szociális Hivatal Budapest, 2012.)

3. A bölcsőde alapfeladata

A bölcsőde alapfeladata a családokban nevelkedő, 20 hetestől 3 éves korú - sajátos nevelésű igényű gyermekek esetében legfeljebb 6 éves korig – kisgyermek napközbeni nevelése és gondozása. Legfontosabb feladata az életkori sajátosságokat figyelembe véve gondoskodik a 3 éven aluli gyermekek neveléséről, gondosáról, valamint elősegítése testi-szellemi fejlődésüket. Ha a gyermek betöltötte a 3. életévét a bölcsődei nevelési-gondozási év végéig (augusztus 31.) maradhat a bölcsődében. Óvodai nevelésre nem érett gyermek továbbgondozható a bölcsődében. A bölcsőde alapellátáson túl nyújtott szolgáltatásokkal segítheti a családokat.

4. Az intézménybe történő felvétel rendje

Bölcsődébe felvehető minden olyan kisgyermek, akiket szülei valamilyen ok miatt nem tudják biztosítani a napközbeni ellátását. A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény, és a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről szóló 15/1998. (IV.30.) NM rendelet szerint a bölcsődébe a gyermek 20 hetes korától 3. életévének, illetve annak az évnek a december 31-ig vehető fel, amelyben a gyermek a 3. életévét betölti. Ha a gyermek a 3. életévét betöltötte, de testi vagy szellemi fejlettségi szintje alapján még nem érett az óvodai nevelésre és óvodai jelentkezését a bölcsőde orvosa nem javasolja, bölcsődében gondozható 4. életévének betöltését követő augusztus 31-ig.

A gyermek bölcsődei felvételét a szülő, illetve a szülő hozzájárulásával a

- körzeti védőnő;
- háziorvos – gyermekorvos;
- szakértői és rehabilitációs bizottság;
- szociális illetve családgondozó;
- gyermekjóléti szolgálat;
- gyámhatóság kezdeményezheti.

5. Ellátandó célcsoport és terület jellemzői

Az Újszentmargitai Hétszínvirág Óvoda és Bölcsőde, Hajdú-Bihar megye megyeszékhelyétől 60 km-re Újszentmargitán található. Lakosainak száma 2017-ban 1486 fő. A településen kevés a munkalehetőség, ezért sokan más településen, ill. külföldön vállalnak munkát. Fokozatosan növekszik intézményünkben a hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű és az etnikai kisebbséghez tartozó gyermekek száma. A hátrányos helyzetűek számának növekedéséhez a törvényi változások is hozzájárultak. A bölcsődéseink 50%-a hátrányos-, halmozottan hátrányos helyzetű, 30%-a etnikai kisebbséghez tartozik. A beíratott gyermekeink nagy egyéni eltérésekkel érkeznek az intézménybe, testileg közepesen fejlettek.

5.1. Intézményünk bemutatása

A bölcsőde jól megközelíthető helyen a község központjában helyezkedik el, az óvodával egy épületben külön bejáratral és udvarral. Az intézmény két bölcsődei csoportszobából és a kiszolgáló helyiségekből áll. A játszóudvart, az életkori sajátosságokat figyelembe véve alakítjuk ki.

2017-ig településünkön két bölcsődei csoport működött. A csökkenő gyereklétszám miatt egy csoport megszűnt, majd 2020-ban a növekvő gyermeklétszámnak köszönhetően ismét két csoporttal kezdtük az évet.

Bölcsődénk pedagógiai hitvallása:

- Biztonságérzetet nyújtó, érzelem-gazdag környezet kialakítása, melyben a gyermek saját képességei szerint fejlődhet, megízlelheti az önfeledt aktív játék örömét, mely képessé teszi a későbbi élet során a kreatív továbbfejlődésre, élmény és fantázia világa gazdagodhat, és kialakulhat az esztétikum iránti érzékenysége.
- A bölcsődei nevelésben nagyon fontos a személyre szóló bánásmód, mely a gyermekek egyéni sajátosságához és igényeihez igazodó gondozást és nevelést jelent. Ebben a folyamatban nincs kiinduló és elérendő fejlettségi szint, hiszen a bölcsődei felvételnek sincsenek tanult fejlettségi kritériumai (pl.: nem kell tudni önállóan enni, szobatisztának lenni, beszélni stb.).

- Arra törekszünk, hogy a gondjainkra bízott gyermekekből a körülölelő világra nyitott, érdeklődő, fogékony, önállóan gondolkodni tudó emberek váljanak. Ezen tulajdonságok megszerzése közben sajátíthatják el a társadalmi együttélés alapvető szabályait, mely a későbbiekben segíti a társadalomba való beilleszkedésüket. Az élet első éveiben ezt csak az egyéni fejlődési ütemükhöz igazodó fejlesztéssel lehet elérni.
- Vidám kiegyensúlyozott gyermekeket neveljünk bölcsődénkben.
- Minden kisgyermeknek lehetőséget adjunk rendszeres testmozgásra, sokoldalú fejlődésre.
- Törekszünk arra, hogy pozitív példákon keresztül gyűjtsenek tapasztalatot, élményt környezetükről.

5.2. Személyi feltételek

- 1 fő intézményvezető.
- 4 fő kisgyermeknevelő: Kisgyermekgondozó, - nevelő, középfokú végzettséggel.
- 1 fő bölcsődei dajka.
- Az étkeztetés szakmai feladatait 1 fő szakács látja el (szakács végzettséggel) és 1 fő ételmezésvezető (ételmezésvezetői végzettséggel).
- 1 fő karbantartó.
- 1 fő bölcsődeorvos megbízási szerződéssel.

5.3. Tárgyi feltételek

Bölcsődénk tárgyi feltételei elősegítik a gyermekek nevelését-gondozását, megfelelnek a biztonságos szakmai munkához szükséges előírásoknak. A bölcsőde tárgyi feltételrendszerét a törvényi előírásoknak megfelelően alakítottuk ki.

A csoportszobák korszerű gyermekbútorokkal, és a bölcsődés korosztály számára alkalmazható játékkészlettel vannak felszerelve. A bútorok megfelelő elhelyezésével alakítjuk ki az elkülönített, nyugodt játszóhelyeket. Elegendő hely van a nagymozgásos tevékenységekhez és a csendes játékhöz is.

Intézményünkön belül só-játszószoba található, amelyet hetente egy-két alkalommal látogatnak meg a bölcsődés gyermekek és a kisgyermeknevelők. A szülőket írásban nyilatkoztatjuk a só-játszószoba használatáról.

A bölcsőde által használt játszóudvar az óvoda udvarától elkülönülő, változatos mozgáslehetőségeket biztosító terület.

6. Bölcsődei nevelés-gondozás célja, alapelvei

A bölcsődei nevelés célja, hogy a kisgyermek elsajátítsa azokat a készségeket, képességeket, amelyek segítik őket abban, hogy hatékonyan és kiegyensúlyozottan viselkedjenek saját kulturális környezetükben, sikeresen alkalmazkodjanak annak változásaihoz. A bölcsődei nevelés mindezt olyan szemlélettel és módszerekkel teszi, amelyek segítik a családi nevelés elsődlegességének tiszteletét.

A bölcsődei nevelés további célja, hogy a koragyermekkorai intervenció szemléletének széles körű értelmezésével összhangban minden kisgyermekre és családjára kiterjedő prevenciós tevékenységet folytasson. A bölcsődei ellátást nyújtó intézmény, szolgáltató családbarát intézményként, szolgáltatásként hozzájárul a családok életminőségének javításához, a szülők munkavállalási esélyeinek növeléséhez.

Legfőbb törekvésünk, hogy kiaknázzuk az egy intézményként működő bölcsőde-óvodában rejlő lehetőségeket, és biztosítsuk a gyerekek 20 hetes kortól 7 éves korig történő folyamatos, egymásra épülő gondozását, nevelését, fejlesztését. Az óvoda mindenkor épít a bölcsődében folyó nevelőmunkára. A gyermekek bölcsődés társaikkal a megszokott közösségben kezdhetik el az óvodai életet.

6.1. A család rendszerszemléletű megközelítése

A család rendszerszemléletű megközelítése értelmében a bölcsődei nevelésben elsődleges szempont a család működésének megismerése, megértése. A rendszerszemlélet lényege, olyan komplex látásmód alkalmazása, amely nem csak a kisgyermeket, hanem a családot is kiindulópontnak tekinti. Az interakciós mintákat a kisgyermek visszatükrözi, ezáltal képet kaphatunk a család erősségeiről és gyengeségeiről. Az erősségek hangsúlyozása által a szakember hozzájárulhat a család életminőségének javításához.

6.2. A koragyermekkorai intervenciós szemlélet befogadása

A koragyermekkorai intervenció magában foglal minden olyan tevékenységet, amely a kisgyermek sajátos szükségleteinek meghatározását és figyelembevételét szolgálja. A bölcsődei ellátást nyújtó intézmény, szolgáltató funkcióját tekintve alkalmas színtér a koragyermekkorai intervenció szemléletének alkalmazására. Ennek értelmében a kisgyermeknevelő feladata az esetlegesen felmerülő fejlődésbeli lemaradások, megtorpanások felismerése és jelzése.

40

6.3. A családi nevelés elsődleges tisztelete

A kisgyermek nevelése a család joga és kötelessége. A bölcsődei ellátást nyújtó intézmény, szolgáltató a családi nevelés értékeit, hagyományait és szokásait tiszteletben tartva és azokat erősítve vesz részt a gyermekek nevelésében. Mindezek értelmében fontos a szülők számára lehetővé tenni a tevékeny, különböző szinteken és módokon megvalósuló bekapcsolódást a bölcsődei ellátást nyújtó intézmény, szolgáltató életébe.

6.4. A kisgyermeki személyiség tisztelete

A kisgyermek egyedi, megismételhetetlen, mással nem helyettesíthető individuum, egyéni szükségletekkel rendelkező, fejlődő személyiség. Különleges védelem, bánásmód illeti meg. A bölcsődei nevelés a gyermeki személyiség teljes kibontakoztatására, a személyes, a szociális és a kognitív kompetenciák fejlődésének segítésére irányul az alapvető gyermeki jogok tiszteletben tartásával. Figyelmet kell fordítani az etnikai, kulturális, vallási, nyelvi, nemi, valamint fizikai és mentális képességbeli különbözőségekre iránti tolerancia kialakítására.

6.5. A kisgyermeknevelő személyiségének meghatározó szerepe

A bölcsődei nevelésben a korosztály életkori sajátosságaiból adódóan meghatározó a kisgyermeknevelő szerepe, aki személyiségén keresztül hat a kisgyermekre és a családra. A feladatok színvonalas megvalósítására megfelelő szakmai kompetenciával és identitással, kellő önismerettel, magas szintű társas készségekkel bíró szakember képes. Ebből adódóan a kisgyermeknevelő felelős a szakmai tudása szinten tartásáért, gyarapításáért, szakmai kompetenciái fejlesztéséért.

6.6. A biztonság és a stabilitás megteremtése

A kisgyermek egyéni igényeitől függő bölcsődei ellátást nyújtó intézménybe, szolgáltatóhoz történő beszoktatásra, adaptációs időszakra úgy tekintünk, mint a kisgyermek elvesztett biztonságának újratehermentésére. A kisgyermek személyi és tárgyi környezetének állandósága („saját kisgyermeknevelő”- rendszer, felmenőrendszer, csoport- és helyállandóság) növeli az érzelmi biztonságot, alapul szolgál a tájékozódáshoz, a jó szokások kialakulásához. A napirend folyamatosságából, az egyes mozzanatok egymásra épüléséből fakadó ismétlődések tájékozódási lehetőséget, stabilitást, kiszámíthatóságot eredményeznek a napi események sorában, növelik a gyermek biztonságérzetét. A biztonság nyújtása természetesen magában foglalja a fizikai és a pszichikai erőszak minden formájától való védelmet is.

6.7. Fokozatosság megvalósítása

A fokozatosságnak a bölcsődei nevelés minden területét érintő bármely változás esetén érvényesülnie kell. A kisgyermek új helyzetekhez való fokozatos hozzászoktatása segíti alkalmazkodását, a változások elfogadását, az új dolgok, helyzetek megismerését, a szokások kialakulását.

6.8. Egyéni bánásmód érvényesítése

A kisgyermek fejlődéséhez alapvető feltétel a kisgyermeknevelő elfogadó, empatikus, hiteles nevelői magatartása. A bölcsődei nevelésben figyelembe kell venni a kisgyermek spontán érzésének, egyéni fejlődésének ütemét, a pillanatnyi fizikai és pszichés állapotát, kompetenciáját, nemzetiségi/etnikai, kulturális és vallási hovatartozását. A fejlődés ütemét mindig magához a gyermekhez viszonyítva kell megítélni. Minden új fejlődési állomásnak kiindulópontja maga a gyermek. Ezért fontos, hogy a bölcsődei ellátást nyújtó intézménybe, szolgáltatóhoz járó kisgyermek mindegyike egyéni szükségleteihez igazodó mértékben részesüljön érzelmi biztonságot nyújtó gondoskodásban és támogatásban.

6.9. Gondozási helyzetek kiemelt jelentősége

A gondozási helyzetek a kisgyermeknevelő és a kisgyermek interakciójának bensőséges, intim helyzetei. A gondozási helyzetek megvalósulása során a nevelésnek és a gondozásnak elválaszthatatlan egységet kell alkotnia. A gondozás minden helyzetében nevelés folyik, a

nevelés helyzetei, lehetőségei nem korlátozódhatnak a gondozási helyzetekre. A fiziológiás szükségletek kielégítése megteremti a magasabb rendű szükségletek kielégítésének feltételeit. A professzionális gondozás, hozzájárul a személyes kapcsolatok pozitív alakulásához és a nevelési feladatok megvalósulásának egyik kiemelt színtere.

6.10. A gyermeki kompetenciakésztetés támogatása

A korai életévekben alapozódnak meg a kognitív, érzelmi és társas kompetenciák, ezért támogatásuk kiemelt jelentőséggel bír a bölcsődei nevelésben. Biztosítani kell annak a lehetőségét, hogy a kisgyermek a játékon, a gondozási helyzeteken és egyéb tevékenységeken keresztül ismeretekhez, élményekhez, tapasztalatokhoz jusson, átélhesse a spontán tanulás örömét, megerősödjön benne a világ megismerésének vágya. Kíváncsiságának fenntartásával, pozitív visszajelzések biztosításával segíteni kell önálló kezdeményezéseit, megteremtve ezáltal az egész életen át tartó tanulás igényének, folyamatának biztos alapjait.

7. Feladatellátás részletes szakmai tartalma

7.1. Gyermekkép

Gyermekképünk a nyugodt, harmonikusan, élményekkel teli gyermek, aki képes saját természetes kíváncsisága által tanulni és fejlődni. Szeretettel fordul az őt körülvevő világhoz (környezetéhez, felnőttekhez, társaihoz), valamint konfliktusait, életében felmerülő problémáit életkorához mértén megfelelően tudjuk kezelni, szükség esetén segítséget kérni a megoldáshoz.

7.2. A bölcsődei nevelés feladata

7.2.1. A családok támogatása, annak erősségeire építve a szülői kompetencia fejlesztése

A bölcsődei ellátást nyújtó intézmény, szolgáltató, mint a kisgyermekes családokkal kapcsolatba kerülő első gyermekintézmény jelentős szerepet tölt be a szülői kompetencia fejlesztésében. A család erősségeinek megismerése, támogatása a pozitívumok kiemelésével valósul meg. A családi és bölcsődei nevelés összhangja, a szülők és a kisgyermeknevelők közötti egyenrangú, konstruktív, kölcsönös bizalmon alapuló partneri kapcsolat elengedhetetlen feltétel a kisgyermek harmonikus fejlődéséhez. A szülő ismeri legjobban

gyermekét, így közvetíteni tudja szokásait, igényeit, szükségleteit, nagymértékben segítve ezzel a kisgyermeknevelőt a gyermek ismeretén alapuló differenciált, egyéni bánásmód kialakításában. A kisgyermeknevelő, mint szakember, szaktudására, tapasztalataira építve, a szülők igényeihez igazodva közvetíti a kora gyermekkori fejlődéssel, neveléssel kapcsolatos ismereteket, módszereket.

7.2.2. Egészségvédelem, az egészséges életmód megalapozása

A szakemberek feladata a kisgyermek fejlődésének nyomon követése, dokumentálása, támogatása, a harmonikus testi és lelki fejlődéséhez szükséges egészséges és biztonságos környezet megteremtése. A primer szükségletek egyéni igények szerinti kielégítése a gondozási helyzetekben valósul meg. A rugalmas, a kisgyermek életkorához, egyéni fejlettségi szintjéhez és az évszakhoz igazodó napirend biztosítja az életkornak megfelelő változatos és egészséges táplálkozást, a játék, a mozgás, a szabad levegőn való aktív tevékenység és pihenés feltételeit. Az egészséges életmód, az egészségnevelés érdekében törekedni kell az alapvető kultúrhigiénés szokások kialakítására. A prevenció feladatok megvalósításába szükség esetén speciális szakemberek is bevonhatók: gyermekorvos, gyógypedagógus, pszichológus, mentálhigiénés szakember, gyermekfogyaszorvos stb.

7.2.3. Az érzelmi és társas kompetenciák fejlesztése

A biztonságot nyújtó nevelői magatartás magában foglalja a szakember érzelmi elérhetőségét és hitelességét, az érzelmek kifejezésére való ösztönzést, a pozitív és biztató üzenetek rendszeres közvetítését, a világos elvárások és határok megfogalmazását. A kisgyermek bölcsődei ellátást nyújtó intézménybe történő kerülése több lehetőséget teremt a társas kapcsolatok megtapasztalására. Az együttlét helyzetei az én-érvényesítés, a tolerancia, az empátia gyakorlásának szinterei, amelyek hozzájárulnak az érzelmi és társas kompetenciák fejlesztéséhez. Törekedni kell az együttélés szabályainak elfogadtatására, a mások iránti nyitottság megőrzésére. A kisgyermeknevelő feladata a kisgyermek beszédkészségének fejlesztése érdekében az ingerekben gazdag, tiszta nyelvi környezet biztosítása, a kommunikációs kedv felkeltése és fenntartása a bölcsődei nevelés-gondozás minden helyzetében, mondókák, énekek, versek, mesék közvetítésével. Különös figyelmet kell fordítani a hátrányos helyzetű gyermekek társas és érzelmi kompetenciáinak fejlesztésére szükség esetén más segítő szakemberek bevonásával is.

7.2.4. A megismerési folyamatok fejlődésének segítése

A kisgyermek érdeklődésének erősítése a játékos felfedezés és a cselekvéses tanulás lehetőségeinek megteremtése a kisgyermeknevelő aktív részvételével és a megfelelő környezet kialakításával történik. A bölcsődei nevelés-gondozás helyzeteiben a szakember ismereteket nyújt, segíti a tájékozódást, a tapasztalatok és élmények feldolgozását. A kisgyermek igényeihez igazodó közös tevékenység során szerepet kap az élmények, viselkedési és helyzetmegoldási minták nyújtása, az önálló próbálkozás és a kreativitás támogatása. Az önálló választás és a döntési képesség kialakulását segíti a bátorító, ösztönző nevelői magatartás.

8. Kiemelt szakmai célkitűzések

8.1. Kapcsolattartás a családokkal

A családokkal való kapcsolattartás során a célunk a családok megismerése. Mivel a szülő ismeri legjobban gyermekét így közvetíteni tudja szokásait, szükségleteit, igényeit nagymértékben segítve ezzel a kisgyermeknevelőt. A családi nevelés tiszteletben tartásával együttműködünk a szülőkkel, folyamatosan tartjuk a kapcsolatot velük.

- **Családlátogatás:** A családlátogatás célja a családdal való kapcsolatfelvétel, a kisgyermek és a szülők otthoni környezetben való megismerése. Lehetőség szerint az első családlátogatásra a beszoktatás megkezdése előtt, a kisgyermek ébrenléti idejében kerüljön sor. A családlátogatás arra is lehetőséget nyújt, hogy a szülő bővebben informálódjon a bölcsődei életéről, jobban megismerje azokat a kisgyermeknevelőket, akikre gyermekét bízta. A családlátogatás fontos színtere a bizalmi kapcsolat megalapozásának, ami feltétele a későbbi jó együttműködésnek.
- **Beszoktatás:** A szülőkkel történő hosszú beszoktatás során a kisgyermek és a kisgyermeknevelő között fokozatosan kialakuló érzelmi kötődés segíti a gyermeket új környezetének elfogadásában. Ez jelentősen megkönnyíti beilleszkedését a közösségbe és

csökkenti az adaptáció során fellépő negatív tüneteket. Ideje kb. 2 hét. A szülővel történő **fokozatos beszoktatás** a családdal való együttműködést helyezi előtérbe. Az anya, az apa vagy más családtag jelenléte biztonságot ad, segíti a kisgyermeknevelő és a gyermek között az érzelmi kötődés kialakulását, ezzel a gyengéd átmenetet, az új környezethez való alkalmazkodást. A szülővel történő fokozatos beszoktatás folyamata során a kisgyermeknevelő tovább építi a bizalmi kapcsolatot, a szülő információt kap a bölcsődei nevelés tartalmáról és a kisgyermekfejlődés sajátosságairól.

A szülővel történő fokozatos beszoktatás lépései:

- Amikor a szülők eldöntik, hogy gyermeküket bölcsődébe szeretnék adni, felkeresik a szakmai vezetőt, és személyes beszélgetés alapján egyeztetik az ideális időpontot a gyermek bölcsődei felvételéről. Ekkor a szülő tájékoztatást kap a felvétel feltételeiről, valamint a bölcsődében folyó napirendről, szakmai munkáról.
- A bölcsődevezető és a kisgyermeknevelő korrekt tájékoztatással teremtse meg az együttműködés feltételeit.
- A szülő részéről a módszer elfogadása, és együttműködő részvétele.
- A beszoktatás időtartama a gyermek alkalmazkodásának segítése érdekében legalább 2 hét legyen.
- Az első héten az anyával (szülővel) együtt van jelen a gyermek. Ebben az esetben a szülő végzi a gondozási műveleteket, és a kisgyermeknevelő fokozatosan veszi át a gyermek gondozását, amit a gyermek elfogad. Fokozatosan emeljük az itt tartózkodás idejét is.
- A második héten már a gyermek a szülő állandó jelenléte nélkül van a bölcsődében. Az alvás jelenti a beszoktatás alatt a legnagyobb nehézséget a gyermeknek, ezért fontos hogy az elaltatás és az ébredés idejében a szülő a bölcsődében tartózkodjon. Egy kisgyermeknevelő egyszerre csak egy gyermek beszoktatását végezheti, és a szakmai elvek figyelembevételével az egyéni, otthoni szokásokat is be tudja építeni.
- Egy kisgyermeknevelőhöz egy időben csak egy gyermek kerüljön beszoktatásra a fokozatos beszoktatás megszervezéséhez célszerű beszoktatási tervet készíteni.

- **Beszélgetés érkezéskor és hazamenetelkor:** Fontosnak tartjuk a kölcsönös tájékoztatást a bölcsődébe érkezéskor és távozáskor egyaránt. Reggel a szülő nyújt információt a gyermekkel kapcsolatos eseményekről, a gyermek egészségi állapotáról, az esetleges változásokról. Hazaadáskor a kisgyermeknevelő tájékoztatja a szülőket a gyermek bölcsődében töltött napjáról.
- **Üzenő füzet:** Használata folyamatosan történik. Ebbe a szülő is bejegyez fontosabb kéréseket, valamint tájékoztatást ad a gyermek távolléti idején történt eseményekről. A kisgyermeknevelő a beszoktatásról készít bejegyzést, valamint a gyermek egy-egy, a fejlődése során elért változásról (pl. szobatisztaság, beszéd, mozgás, játékfejlődésről) és a törzslapon vezetett fontosabb változásról, a negyedévenkénti értékelésről.
- **Szülői értekezlet:** Szülői értekezleten tájékoztatást adunk a családok részére a bölcsődei életéről, a szakmai programokról, a szülők jogairól és kötelezettségükről, a házirendről, a bölcsőde napirendjéről. Tájékoztatást adunk a rászoruló családok térítési díjkedvezmény igénylésének lehetőségéről a szükséges nyomtatványok biztosításával, a bölcsődében folyó korszerű táplálkozásról az életkori szükségletek figyelembe vételével. Megismertetjük a *Panaszkezelési Szabályzatot*, megválasztjuk az *Érdekképviselőt* elnökét és tagját.
- **Nyílt napok:** Előzetes megbeszélés után egy-egy folyamatba betekintést nyerhet a szülő, ezzel is segítve a kisgyermeknevelő és a szülő kapcsolatépítését. A tavasz során leendő bölcsődéseink és szülei számára „Bekukkantó nap”-ot tartunk, melyen megismerkedhetnek a bölcsőde szakmai munkájával, szokásaival.
- **Közösen szervezett programok:** Évente több alkalommal közös programokat szervezünk a családokkal. Ezek a Tök jó nap, Mikulás, Karácsonyi ünnepség, Farsang, Gyermeknap és a bölcsődei ballagás.

8.2. Egészségvédelem

Bölcsődénk egészségvédelmi tevékenységének célja a gyermekek testi-, lelki egészségének megőrzése, az egészséges életmód, a helyes szokások megalapozása. Személyes példamutatásra építve derűs, elfogadó légkörben naponta biztosítjuk a folyamatos játékot, az elegendő szabadlevegőn tartózkodást, a gyermekek fejlettségének, állapotának megfelelő étrendet.

- **Mozgásfejlődés elősegítése:** Kisgyermeknevelőink tisztában vannak a mozgás fontosságával csecsemő és kisgyermekkorban, éppen ezért igyekeznek minél több mozgásos tevékenységet biztosítani a gyermekek számára. A csoportszobában lehetőség van a libikóka, kismotor, hintaló használatára. Az udvaron, a friss levegőn ugyancsak libikókázhatnak, kismotorral, labdával játszhatnak a gyermekek. A tornaterem és a műfüves pálya nyújtotta lehetőségeket szintén igénybe vesszük a gyermekek mozgásigényének kielégítése érdekében. A biztonságos mozgás érdekében a környezet balesetmentességéről, valamint állandó felügyeletről gondoskodnak kisgyermeknevelőink. A mozgás pozitívan hat az idegrendszerre, a növekedésre, az egészség fenntartására, a betegségek megelőzésére, valamint segíti az én-tudat fejlődését és az alkalmazkodást.
- **Lelki egészség megőrzése:** A kisgyermeknevelő meleg, szeretetteljes odafordulással, a gyermek életkori- és egyéni sajátosságait, fejlettségét, pillanatnyi fizikai és pszichés állapotát, hangulatát figyelembe véve segíti a gyermek fejlődését. Bölcsődénkben a kisgyermeknevelők tudják jól, hogy a gyermek személyi- és tárgyi környezetének állandósága („Saját kisgyermeknevelő” rendszer, felmenőrendszer, csoport- és helyállandóság) növeli az érzelmi biztonságot. Tapasztalatok szerint a személyi változás, a helyváltoztatás hosszú időre elbizonytalanítja, kizökkenti egyensúlyukból a gyermekeket, ezért nyugodt fejlődésük érdekében fontos az állandóság. Egy csoportban 10-12 hasonló korú gyermek van együtt 2 kisgyermeknevelővel, ugyanabban a szobában. Minden gyermeknek van „saját kisgyermeknevelője”, aki fokozottan felelős a csoportjába járó 5-6 gyermekért, ő az a személy, aki az anyától megismeri a gyermek otthoni

szokásait, a vele kapcsolatos fontosabb teendőket. A nap nagy részében ő gondozza a gyermeket, eteti, öltözteti, lefekteti, ha igényli, szeretgeti, ölebe veszi, dúdolgat, mesél neki, megvigasztalja őt, ha bánatos, s bölcsődei tartózkodása végéig ő kíséri, segíti fejlődését.

8.3. Érzelmi nevelés

Fontosnak tartjuk, hogy a gyermekek képessé váljanak a különböző érzelmek felismerésére, kifejezésére és megfelelő módon történő kezelésére. Az érzelmi fejlődésre kiváló lehetőséget biztosítanak a művészetek, legyen az irodalom, az alkotó tevékenység vagy a zene.

- **Vers, mese:** A vers, mese nagyhatással van a kisgyermek érzelmi-, értelmi (beszéd, gondolkodás, emlékezet, képzelet) és szociális fejlődésére. A mondóka, vers ritmusa, képes könyv nézegetése közbeni közelség, a mese tartalma az érzelmeken keresztül hat a gyermeki személyiségre. Kisgyermeknevelőink a gyermekek életkorának, fejlettségének megfelelően választanak az aktuális évszakhoz és a közelgő ünnephez kapcsolódó mondókákat, dalokat, verseket, amelyeket megismertetnek a gyermekekkel.
- **Alkotó tevékenység:** A tevékenység maga az örömforrás, érzelmek feldolgozása, önkifejezés. A kisgyermeknevelő életkornak megfelelő, változatos eszközökkel, játszóhely biztosításával, állandó felügyelettel segítik a tevékenységet. A gyermekeknek lehetőséget biztosítunk firkálásra, rajzolásra, só-liszt gyurmázásra, papír gyűrészre és tépésére, ujjfestésre, vastagecsettel történő festésre. Az elkészült alkotásokkal dekoráljuk a folyót, valamint a csoportszobát.
- **Zene:** A dalos játékok, a ritmikus mondókák, énekelgetés hatással van a gyermekek társas kapcsolatainak, mozgásának- és hangadásának alakulására. Az énekelgetés, dúdolás, a höcöggetés, az érintgetés a felnőtt, a gyermek érzelmeinek is pozitív irányultságát eredményezi. A versekhez, mondókákhoz hasonlóan a dalok kiválasztásánál is nagy szerepet játszik a csoporthoz tartozó gyermekek életkora, valamint a dal

témájának aktualitása. Kisgyermeknevelőink segítik, hogy a gyermekek megismerjék és kipróbálják a különböző zajkeltő eszközöket és hangszereket (pl. xilofon, cintányér, dob, csörgők...stb.).

8.4. Környezeti nevelés

Célunk, hogy a gyermekeket életkoruknak megfelelő szinten és mértékben megismertessük az őket körülvevő természettel (pl. állatok, növények, időjárás, stb.) és társadalommal (ünnepek, hagyományok, család, stb.), felkeltsük és fenntartsuk az érdeklődésüket, további játékos formában történő ismeretszerzésre ösztönözzük őket.

8.5 A játék:

A gyermekkor legfontosabb tevékenysége, amely segít a világ megismerésében és befogadásában, elősegíti a testi, értelmi, az érzelmi és szociális fejlődést.

A játék nemcsak azért kitűnő talaja a fejlesztésnek, mert általa szinte észrevétlenül tanul a gyermek, hanem azért is, mert a játék közben ismerkedik, ill. megismeri az őt körülvevő környezettel, majd időben előrehaladva kiélheti, kipróbálhatja, feldolgozhatja és gyakorolhatja az életben előforduló szituációkat, az őt érő élményeket. A játék tehát olyan komplex tevékenységforrás, melyet a kisgyermeknevelőnek tudatosan kell felhasználnia a nevelés folyamatában, célja eléréséhez.

Nagyon fontosnak tartjuk az olyan hangulatok, inger gazdag tárgyi lehetőségek megteremtését, melynek hatására a gyermek spontán játéka, tevékenysége önmagától beindul.

A kisgyermeknevelő feladatai a játékkal kapcsolatban:

- Nyugodt légkör biztosítása, az elmélyült játék feltételeinek megteremtése.
- A napirenden belül elegendő eszköz, idő, és hely biztosítása.
- Helyes nevelői magatartás a gyermek igénye szerinti kezdeményezés, és szerepvállalás a játékban.
- Az egyéni élményeken túl, közös élményszerzési lehetőségek (együttjátás) biztosítása.

- A gyermeki játék önállóságának biztosítás.

8.6 A bölcsődei nevelés- gondozás főbb helyzetein belül, 3 tevékenységi formát szeretnénk fejleszteni az elkövetkező 5 évben:

1. Mondóka, ének
2. Vers, mese
3. Alkotó tevékenység

A vers, mese, mondóka, ének érzelmi biztonság nyújtásának és az anyanyelvi nevelésnek egyaránt fontos eszköze. Pozitívan hatnak a gyermekek értelmi fejlődésére, gondolkodására, szókincsére.

Fő feladatunk az érdeklődés felkeltése a vers, a mondóka, a zene és az éneklés megszerettetésére. A kisgyermeknevelő a nap folyamán spontán adódó helyzetekben használja ki a lehetőséget az éneklésre, mondókázásra, gyermeki kérésre többször megismétli. A különböző mondókákat társítjuk mesekönyv képeihez és az ünnepek témáihoz (Mikulás, Karácsony, Húsvét, Anyák napja).

9. Szolgáltatást nyújtók szakmai felkészültségének biztosítása

9.1. Képzés, továbbképzés

A szociális, gyermekjóléti és gyermekvédelmi tevékenységet végző szakemberek számára kötelező a szakmai továbbképzés, melyet az 1993. évi III. tv. szabályoz, a részletes szabályokat a 9/2000. (VIII. 4.) SzCsM rendelet tartalmazza. Rendelet írja elő a személyes gondoskodást végzők továbbképzési kötelezettségét és a teljesítés lehetőségét. A képzési ciklus alatt felsőfokú végzettség esetén 80, egyéb szakképesítés esetén 60 továbbképzési pontot kell megszerezni. A kötelező továbbképzések tervezése a fentiek figyelembevételével, előre meghatározott ütemterv alapján történik.

9.2. Önképzés

A munkájára igényes szakember a továbbképzéseken való részvételen felül is rendszeresen képi önmagát. Kisgyermeknevelőink szakkönyvek és szakfolyóiratok olvasásával, valamint a munkájukhoz kapcsolódó internetes tartalmak böngészésével folyamatosan fejlesztik ismereteiket.

10. A bölcsőde kapcsolatrendszere

10.1. Bölcsődénk és óvodánk együttműködése

- Az együttműködést segíti, hogy nemcsak szervezeten, de fizikailag is összekapcsolódunk, ezért jól ismerik az intézmények dolgozói egymás szakmai munkájának sajátosságait.
- A két intézmény szoros, egymás munkáját segítő szakmai kapcsolatban áll.
- Lehetőség nyílik közös programok szervezésére, amelynek mindkét szervezeti egység gyermekeinek, szülőinek, dolgozóinak közös élményt adnak, de tiszteletben tartják az életkori sajátosságokból adódó különbségeket is.

10.2. Bölcsőde kapcsolatai

- A **védőnő** havonta látogatja az intézményt. Figyelemmel kíséri a gyermekek fejlődését.
- A bölcsőde kapcsolatot tart a **Gyermekjóléti Szolgálattal**.
- A **fenntartó Önkormányzattal**: Az intézményvezető rendszeresen beszámolót készít a fenntartó számára a bölcsőde működéséről, szakmai munkájáról.

11. A tájékoztatás helyi módja

A szolgáltatással kapcsolatos információ megismerhető:

- Újszentmargitai Hétszínvirág Óvoda és Bölcsőde zárt Facebook csoportja
- Újszentmargita Község Honlapja
- Intézményen belüli hirdetőtábla, amin kifüggesztésre kerül:
 - Beíratás időpontja
 - Érdekképviselői szerv
 - Szülői érdekképviselő

- Gondozási sorrend
- Felvételtől tájékoztatás
- Felvett gyermekek névsora
- Házi rend
- Gazdasági szabályzat
- A térítési díj megfizetésére vonatkozó szabályok
- Aktuális programok, tudnivalók

12. Jogvédelem

12.1. Az ellátottak általános jogainak védelme

- Szociális helyzetére, egészségi és mentális állapotára tekintettel a szolgálat biztosított teljes körű ellátásra, valamint egyéni szükségletei, speciális helyzete vagy állapota alapján az egyéni ellátás, szolgáltatás igénybevétele. Az alapszolgáltatásban részesülő számára az igénybe vett ellátáshoz kapcsolódó, általános és speciális jogokat kell biztosítani.
- A szolgáltatás során tilos a hátrányos megkülönböztetés bármely okból, így különösen az ellátott neme, vallása, nemzeti és etnikai hovatartozása, politikai, vagy más véleménye, kora, cselekvőképességének hiánya, vagy korlátozottsága, fogyatékosága, születési vagy egyéb helyzete miatt.
- A szociális szolgáltatás biztosítása során az egyenlő bánásmód elvét kell biztosítani. Az ellátást igénybe vevő jövedelmi helyzete csak a törvényben, illetve kormányrendeletben meghatározott esetekben és feltételek mellett lehet vizsgálni.
- Személyes adatok védelme, valamint magánéletével kapcsolatos titokvédelem illeti meg. Az ellátást igénylő adataihoz csak az arra jogosult személy férhet hozzá.

12.2. A szociális szolgáltatást végzők jogainak védelme

- A szociális ágazatban foglalkoztatottak vagy munkaviszonyban álló személyek esetében biztosítani kell, hogy a munkavégzéshez kapcsolódó megbecsülést megkapják, tiszteletben tartásuk emberi méltóságukat, és személyi jogukat elismerjék, valamint a munkáltató megfelelő munkavégzési körülményeket biztosítson számukra.

- A dolgozó eredményes munkájának feltétele saját egészsége, ezért kötelező a részvétel az időszakos foglalkozás egészségügyi orvosi vizsgálatokon. Fertőző betegségben szenvedő munkatárs a szolgálatnál nem tartózkodhat, munkát nem végezhet.

12.3. Érdekképviselési Fórum

Intézményünkben Érdekképviselési Fórum működik az igénybevevők jogainak, védelmének biztosítása érdekében. Az Érdekképviselési Fórum tagjai a szülők, az intézmény dolgozói és az önkormányzat képviselője.

Bölcsődénkben az Érdekképviselési Fórum összetétele a következőképpen alakul:

- az ellátásban részesülő gyermekek szülei vagy más törvényes képviselők közül 2 fő;
- az intézmény közalkalmazottai közül 1 fő;
- az intézményfenntartó Önkormányzat képviselésében 1 fő.

Erről a gondozási egység átadóójában faliújságon történik a szülők tájékoztatása. A szülők panasszal fordulhatnak a bölcsőde vezetőjéhez, az intézmény vezetőjéhez, valamint a fenti Fórumhoz.

Az Érdekképviselési Fórum – az 1997. évi XXXI. Törvény szabályainak alkalmazásával – megvizsgálja a hozzá benyújtott panaszokat és a hatáskörébe tartozó ügyekben dönt, intézkedéseket kezdeményezhet a fenntartó önkormányzatnál, a gyermekjogi képviselőnél, illetve más hatáskörrel rendelkező szervnél.

A Bölcsőde Szakmai Programjának MELLÉKLETE

Ikt.sz: /

MEGÁLLAPODÁS

Mely létrejött egyrészről az Újszentmargitai Hétszínvirág Óvoda és Bölcsőde, (Újszentmargita, Rákóczi út 134.) képviselőjében: Tóth Zsuzsanna intézményvezető, a továbbiakban Intézmény,

55

Másrészről

Név:.....

Születési hely, idő:.....

Anyja neve:.....

Lakóhely /tartózkodási hely:.....

.....(szül.idő:.....
anyjaneve:.....TAJ szám:.....) nevű gyermek szülője / törvényes képviselője között a gyermek napközbeni ellátása céljából, mely szolgáltatást az Intézmény aszámú,utca.....házsám alatt nyújtja.

1./ Az ellátás kezdetének időpontja:.....év.....hó.....nap

2./ Az ellátás várható időtartama:

határozott - határozatlan

3./ A bölcsőde szolgáltatásai:

- a családban nevelkedő 3 éven aluli gyermek napközbeni ellátása, szakszerű gondozása és nevelése, a mindenkori szakmai irányelveknek megfelelően,
- a gyermek – az ellátás napi igénybevételének idejétől függően – étkeztetésnek (reggeli, tízórai, ebéd, uzsonna) biztosítása.

4./ Térítési díj megállapítására, fizetésére vonatkozó szabályok:

- a bölcsődei ellátásért a szülői felügyeletet gyakorló szülőnek vagy más törvényes képviselőnek személyi térítési díjat kell fizetni,
- a személyi térítési díjat az községgondnokság vezetője állapítja meg,
- a szolgáltatások közül csak az étkeztetésért állapítható meg térítési díj,
- a normatív és egyéb kedvezmények köréről – a vonatkozó jogszabályok alapján – bölcsőde vezetője köteles tájékoztatást adni.

Amennyiben a kötelezett személy a megállapított személyi térítési díj összegét vitatja, az értesítés kézhezvételétől számított 8 napon belül a Szociális Bizottsághoz fordulhat.

A térítési díj fizetésére kötelezett neve:.....

lakcíme:.....

A térítési díj fizetésének kezdete:.....év.....hó.....nap

A személyi térítési díj összege: Ft/nap.

Az **14/2018. (XII.18)** sz. rendeletre hivatkozva ÖnnekFt/nap összeget kell megfizetnie.

A térítési díjat tárgyhó 10-ig, ill. az élelmezésvezető által kifüggesztett pótbefizetés időpontjában történik.

5./ A család körülményeinek a bölcsődei ellátásra (munkaviszony megszűnése, „TB” ellátások igénybevétele, stb.), vagy a kiskorú felügyeletének ellátásra való jogosultságot érintő, továbbá a természetes személyazonosító adatokban való megváltozását 8 napon belül írásban kötelesek bejelenteni az intézmény vezetőjének.

6./ Bölcsőde működésének részletes szabályait és rendjét a *Szervezeti és Működési Szabályzat*, valamint a *Házirend* tartalmazza.

7./ Az ellátás megszűnésére vonatkozó szabályok:

A bölcsődei ellátása gondozási-nevelési év végén (augusztus 31.) szűnik meg, ha a gyermek a 3. életévét betöltötte.

Ha a gyermek a 3. életévét betöltötte, de testi vagy szellemi fejlettségi szintje alapján még nem érett az óvodai nevelésre és óvodai jelentkezését az orvos nem javasolja, akkor a bölcsődében tovább gondozható.

Meg kell szüntetni annak a gyermeknek az ellátását, aki a bölcsőde orvosának szakvéleménye szerint egészségi állapota miatt bölcsődében nem gondozható, illetőleg magatartászavara veszélyezteti a többi gyermek fejlődését.

8./ A bölcsőde vezetőjének tájékoztatását

- a szolgáltatások rendjéről és tartalmáról,
- a gyermekről vezetett nyilvántartásokról,
- a bölcsődei ellátás megszűnéséről,
- a fizetendő térítési díjról,
- a panaszok gyakorlásának módjáról,
- a jogosult jogait és érdekeit képviselő Érdekképviselői Fórumról,
- a Házirendről

tudomásul veszem.

9./ Az intézményi nyilvántartásokhoz szükséges adatszolgáltatási kötelezettségemnek eleget teszek, hozzájárulok a szükséges adatok kezeléséhez.

Újszentmargita,év.....hó.....na

.....

Szülő/törvényes képviselő

.....

intézményvezető

Kapják:

1. Irattár
2. Személyi anyag

MELLÉKLET

Az Újszentmargitai Hétszínvirág Óvoda és Bölcsőde Pedagógiai Programjának melléklete

59

Nemzetiségi-Romá Óvodai Nevelés

Programja

ÚJSZENTMARGITAI HÉTSZÍNVIIRÁG ÓVODA ÉS BÖLCSŐDE

A PROGRAMOT KÉSZÍTETTE:

**Az Újszentmargitai Hétszínvirág Óvoda és Bölcsőde nevelőtestülete és
Tóth Zsuzsanna intézményvezető**

2022. szeptember 01.

TARTALOMJEGYZÉK

1. Bevezető	3
2. A nemzetiségi óvodai nevelés célja és feladata	3
3. A nemzetiségi óvodai nevelés megszervezése	4
4. A nemzetiségi óvodai nevelés formái	4
4.1. Játék	5
4.2. Verselés, mesélés.....	6
4.3. Ének-zene, énekes játék gyermektánc.....	7
4.4. Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka	7
4.5. Mozgás	8
4.6. A külső világ tevékeny megismerése	8
4.6.1. Környezet alakítás, védelem	8
4.6.2. Környezet mennyiségi és formai viszonyai	9
4.7. Munkajellegű tevékenység	10
4.8. A tevékenységekben megvalósuló tanulás.....	11
5. A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére	11
6. Felhasznált irodalom	12

1. BEVEZETŐ

A nemzetiségi óvodai nevelés az óvodáskorú gyermekek életkori sajátosságainak és egyéni fejlettségének megfelelően, kultúrájának megismerését és elsajátítását, a kulturális hagyományok átörökítését és fejlesztését szolgálja.

E program az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról szóló 363/2012.(XII.17.) Korm. rendelet, A nemzetiség óvodai nevelésének és a nemzetiség iskolai nevelés-oktatásának irányelve, valamint az intézmény Pedagógiai Programjával összhangban, azok szempontjainak figyelembe vételével készült.

2. A NEMZETISÉGI ÓVODAI NEVELÉS CÉLJA ÉS FELADATA

A nemzetiségi óvodai nevelés az óvodás korú gyermekek életkori sajátosságainak és egyéni fejlettségének megfelelően a kultúrájának megismerését és elsajátítását, a kulturális hagyományok átörökítését és fejlesztését szolgálja.

A nemzetiségi nevelés célja és feladata:

- a gyermekekben pozitív érzelmi viszony kialakítása a nemzetiség kultúrája iránt,
- a nemzetiségi identitástudat kialakítása, elmélyítése,
- a cigány kultúra és hagyományörzés iránti érdeklődés felkeltése, tudatos ápolása, a hagyományok értékes elemeinek feltárása, közvetítése,
- a gyermekek ismerkedjenek meg a cigány nemzetiségi szokásokkal, hagyományokkal és a tárgyi kultúra értékeivel, tanulják meg azok tiszteletét és megbecsülését,
- ismerkedjenek meg a cigány kultúrából merített dalokkal, mesékkel, mondókákkal, versekkel, népi játékokkal,
- sajátos szín-és formavilággal,
- cigány tánc kultúrával,
- a gyermekek örömmel vegyenek részt a kezdeményezéseken, kapcsolódjanak be a mindennapi tevékenységek során alkalmazott szituációs tevékenységekbe.

3. A NEMZETISÉGI ÓVODAI NEVELÉS MEGSZERVEZÉSE

Óvodánkban a nemzetiségi nevelés a gyermek óvodába lépésétől az iskola megkezdéséig tart.

A nemzetiségi óvodai nevelésben részt vevő óvodapedagógusainknak ismerniük kell a nemzetiség szellemi és tárgyi kultúráját, hagyományait, szokásait. Feladatuk a kultúrkinccs továbbörökítése. A nemzetiségi óvodai nevelést óvodánkban jellemzően a nemzetiség nyelvén kell szervezzük meg a gyermekek óvodai életét, bár a családok nem ápolják a nyelvet.

Nevelőmunkánkat kiegészíti a cigány nemzetiségi önkormányzatokkal, a családdal (szülőkkel, nagyszülőkkel stb.), a civil szervezetekkel való együttműködés, a hagyományápolás és a nemzetiségi identitástudat megalapozása.

4. A NEMZETISÉGI ÓVODAI NEVELÉS FORMÁI

Tevékenységi formáinkat az Óvodai nevelés országos alapprogramja szerint alakítjuk ki, a tartalmakhoz felhasználjuk a nemzetiségi irodalmi, zenei, szellemi és tárgyi kultúra értékeit. Az óvodai nevelés kiterjed a nemzetiségi hagyományok, szokások tovább örökítésére és a nemzetiségi identitás megalapozására és fejlesztésére.

A cigány nemzetiségi óvodai nevelés tartalmazza a cigány kultúra, művészetek és hagyományok értékeit. A tevékenységi formákban szerepeltetjük a cigány játékokat, verseket, meséket és dalokat. A vizuális nevelésben helyet kap a sajátos szín- és formavilág. A mozgáshoz kötődő tevékenységek között szerepel a cigány táncművelés megismertetése.

A cigány nemzetiségi óvodai nevelés oly módon készíti fel a gyermekeket a sikeres iskolai előre menetelre, hogy tudatosan épít a cigány kultúra és a többségi kultúra közötti különbözőségekre és hasonlóságokra.

AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGI FORMÁI A NEMZETISÉGI NEVELÉS JEGYÉBEN

4.1. JÁTÉK

Óvodánkban a gyermekek fő tevékenységi formája a játék, a gyermekeknek joga van a játékhoz. A napirendünk biztosítja a játékhoz elegendő időt, megfelelő helyet, nyugalmat és a játékhoz szükséges eszközt. Az óvodába érkezve a gyermekek ismerkedjenek meg a játékeszközökkel, tanulják meg azok nevét, és azt hogy miként lehet vele rendeltetésszerűen játszani. Ismerjék meg az óvoda rendjét, játékszokásait, alapvető szabályát, legyenek képesek nyugodtan játszani. A gyermekeket a játékeszközök elrakására és megbecsülésére neveljük. Megismerjük a gyermekek játékát, meghatározó részképességeket, fejlettségi szinteket pl. kezdeményező, együttműködő, szabályokat elfogadó, elutasító, aktív, ötletgazdag, irányító, visszahúzó, agresszív stb. A negatív viselkedés esetében megpróbáljuk feltárni a probléma okát és igyekszünk a helyes irányba terelni a gyermekek viselkedését.

AZ ÓVODAPEDAGÓGUS FELADATAI:

Az óvónő a gyermek játékát folyamatosan figyelemmel kíséri, ha olyan helyzet alakul ki amikor szükség van rá, akkor bekapcsolódik, a téma mélyebb átélésére ösztönzi a gyermekeket.

Játék közben beszélgetnek élményeikről, benyomásaikról, s eközben bővül szókincsük is. Fontos, hogy a gyermekek az őket körülvevő világról minél több tapasztalatot és élményt gyűjtsenek, ehhez igyekszünk hozzájárulni élményszerző –tapasztalatgyűjtő séták, kirándulások szervezésével.

Az óvónő a gyermekek játéka során megértő, tapintatos, segítőkész, próbálja felkelteni a gyermekek érdeklődését, fokozza aktivitásukat és növeli biztonságérzetüket.

A gyermekeknek biztosítjuk a játék során a sokféle szerepbe való beleélést és viselkedést pl. irányítás, engedelmesség, együttműködés, kitartás, szabályok betartása, problémák megoldása, a társas kommunikáció.

Változatos tevékenységek végzésére adunk lehetőséget pl. társasjáték, bábozás, barkácsolás, mesedramatizálás, mozgásos szabályjáték, szerepjáték stb.

Megismertetjük a gyermekekkel a hagyományos cigány játékokat is, mint pl. bigézés, pitykézés.

A játék során a problémák megoldása, a közösségi összetartozás érzése erősödik.

A drámajátékok fejlesztik a gyermekek kommunikációs készségét. Kapcsolatteremtő, érzelmkifejező, fantáziafejlesztő, bizalomépítő hatásuk van.

4.2. VERSELÉS, MESÉLÉS

Az óvodába érkező cigány gyermekek többségének kommunikációs készsége, beszédfejlettsége, szókincse negatív eltérést mutat a nem cigány kisebbséghez tartozó gyermekekéhez képest. A fejlett kommunikáció a sikeres iskolakezdés alapja, eredményesen szolgálja az iskolai alapképességek (írás-olvasás) elsajátítását. Az anyanyelvi kultúra fejlesztését jól szolgálják a kommunikációs játékok. Az irodalmi nevelés a nemzetiségi gyermekek identitástudatának kiaknázatlan lehetőségeit rejti magába. A gyermekek

fogékonyak az irodalmi élmények befogadására így a gyermekirodalomnak az érzelmi, értelmi, anyanyelvi nevelésben nagy szerepe van.

AZ ÓVODAPEDAGÓGUS FELADATAI:

A gyermekekkel a fejlesztési program során játékos beszédkapcsolatokat alakítunk ki, bővítjük szókincsüket. A mese, a vers része az egész óvodai életet átfogó nyelvi nevelésnek.

A magyar nyelven megjelent cigány meséket, verseket, eredetmondákat tartalmazó gyűjteménnyel rendelkezünk. Törekszünk arra, hogy a cigány gyermekek megismerhessék saját mondaviláguk értékes elemeit. A mese tanít, szórakoztat, érzelmekben gazdagít. A mese világában jártas gyermek pontosan tudja, hogy a mese nem a hétköznapi valóság, mégis konfliktusoldást, konfliktuskezelést tanul belőle.

Óvodánkban nagy hangsúlyt fektetünk arra, hogy biztosítsuk a gyermekeknek a mesehallgatás örömét. Azt nyújtjuk, ami sok családi nevelésből hiányzik, a gyermekre figyelő, neki szóló, a felnőttel és társakkal együtt átélt élményeket.

A nehezen megnyilatkozó gyermekeknél segítséget nyújt a bábozás, a dramatizálás. A közösségbe való beilleszkedést elősegíti azzal, hogy oldja gátlásait, növeli önbizalmát.

Lehetőséget nyújt a beszédkézség fejlesztésére, a szókincs gazdagítására, az önálló szereplésre. Kiemelt feladatunk még a vers megszerettetése, a gyermek szemléletének formálása, ritmusérzékének fejlesztése, értelmének, szókincsének gazdagítása. Ha a mese érzelmileg közel áll a gyermekhez, ha tetszik a vers csengése, ritmusa, akkor belső igényévé válik az irodalom szeretete.

Biztosítjuk azt, hogy a gyermekek a saját irodalmuk értékes alkotásait megismerhessék.
(Romamécs I., II)

4.3. ÉNEK-ZENE, ÉNEKES JÁTÉK, GYERMEKTÁNC

A zenei nevelés, az énekes játék fejleszti a gyermekek hallását, ritmusérzékét, zenei emlékezetét, alkotókedvét, elősegíti mozgáskultúrájának fejlődését. A gyermekek természetüknél fogva fogékonyak az ének-zenei tevékenységre. A hét minden napján énekelnek a gyermekek, ha mód nyílik arra, hogy a gyermekek táncoljanak, énekes Játékokat

játszanak, önmaguk és társaik örömeire. Még jobban mélyítik el ezt az élményt, ha zenei eszközöket, hangszereket is használnak. A cigány családok többsége szereti a zenét. Ez megmutatkozik a tiszta, szép éneklésben, a dallam gyors elsajátításában, a ritmusérzékben. Szeretnek énekelni és táncolni, talpraesetten adják elő tánclépéseiket, jól utánoznak.

AZ ÓVODAPEDAGÓGUS FELADATAI:

Folyamatosan fejlesztjük a gyermekek ének-zene képességét.

Az óvodai tevékenységek során komplex módon, illetve spontán is megjelennek az énekek, dalok.

Az óvodapedagógus gyakran használ autentikus zenei eszközöket, és ösztönzi a gyerekeket is.

4.4. RAJZOLÁS, FESTÉS, MINTÁZÁS, KÉZIMUNKA

Az óvoda életében gyakran kerül sor, manuális, vizuális élményt nyújtó foglalkozásokra.

Ennek fontos feltétele, hogy az eszközök sokfélék legyenek, megfelelő hely, nyugalom, élményanyag álljon a gyermekek rendelkezésére.

A nagyobb felület térkitöltése után a kisebb kézmozgást, a nagyobb koncentrációt igénylő technikák felé vezetjük a gyermekeket.

Vizuális élményük, tapasztalatuk gazdagítását, kézügyességük, rajzkészségük fejlődését segíti elő az egyénre szabott, szervezett, rendszeres foglalkozás, valamint az önként vállalt rajzolás, festés, kézimunka.

Az eltérő kultúra és élményvilág a színhasználatukban is megjelenik, élénk vibráló hatásban és a formai ábrázolásban jut kifejezésre.

4.5. MOZGÁS

Az óvodáskorú gyermekeknek nagy a mozgásigénye, az egészséges testi és lelki élet elengedhetetlen feltétele a harmonikus, jó mozgás. A mozgás karban tartja az izmokat, ízületeket, a vele együtt járó élettani feladatok oldják az idegrendszer feszültségét, fáradtságát. Felfrissíti az egész szervezetet, növeli a teherbíró képességet, a betegségekkel szembeni ellenálló képességet. Az etnikum alkati tényezői különbözőek. Gyakran előfordul

alultápláltság és emiatt a fizikai teljesítőképesség is gyenge. Fellelhető az összerendezetlen mozgás, a finommotorika hiánya. Fáradékonyabbak a gyermekek.

AZ ÓVODAPEDAGÓGUS FELADATAI:

A mozgás tanítás fontos feladatának tekintjük az érdeklődés felkeltését, mozgásformák kialakítását a cigány tánckultúra megismertetését.

Kiemelt területek a: járás, futás, kúszás-mászás-csúszás, gurulóátfordulás, egyensúlygyakorlatok, célbadobás, labdajáték, ügyességi játékok végzése.

4.6. A KÜLSŐ VILÁG TEVÉKENY MEGISMERÉSE

4.6.1. Környezet alakítás, védelem

A cigány gyermekek, családi és tágabb környezetének, közösségi életüknek a megismerése segít minket abban, hogy a gyermekek egyéni fejlődéséhez igazítva bővítsük ismereteiket a lakóhelyről, az óvodáról és annak környezetéről. Az élményszerző séták hozzájárulnak a gyermekek életterét meghatározó személyek, épületek, közlekedés, vásárlás, betegség kezelésének megismeréséhez, a tapasztalatok rendszerezéséhez.

Az évszakok változásai, az ünnepek, megemlékezések szokásai, a gyermekek térbeli, időbeli eligazodását segítik. Az állatok előfordulása, a környezetben, a természet megfigyelése az értékek megbecsülésére ösztönöz. A környezet megismerése tapasztalati úton a valóság és a gyermeki látásmód komplexitásának megfelelően történik. A környezetben irányított megfigyeléssel, gyakorlati feladatok megoldása közben szereznek benyomásokat, tapasztalatokat pl. állatok etetése, természetes környezetükben, magvak ültetése, csíráztatás stb.

Bővítjük a gyermekek ismereteit a testünk, a testápolás – tisztálkodás témakörben. A foglalkozások során az életszerűség elvét követjük pl. a babák fürdetése, babaruha mosása stb.

4.6.2. Környezet mennyiségi és formai viszonyai

A környezet megismerése közben kialakul a 3-5 éves gyermekeknél a matematikai érdeklődés, beállítódás, 5 éves kortól szervezett tanulás segíti a mennyiségi viszonyok, formák, irányok, sokrétű megtapasztalásán alapuló elemi matematikai ismeretek elsajátítását. A cigány gyermekek matematikai érdeklődésének és tudásának területén sok a hiányosság.

A cigány gyermekek családjainak eltérő életmódja miatt nagy jelentősége van az utánzásos, mintakövetéses tanuláshoz, a viselkedés, a szokásrend, az érzelmi élet elsajátításában. A gyakran ismétlődő, spontán és irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés maradandó hatása az emlékezeti teljesítményre felbecsülhetetlen. A gyakorlati feladatok megoldása a praktikus gondolkodást alapozza meg, még a gyermeki kérdésekre adott válaszokból a gyermek hallás útján szerez ismereteket.

AZ ÓVODAPEDAGÓGUS FELADATAI:

Az óvónőknek a gyermeket nap, mint nap el kell vezetni az ismeretlentől az ismert dolgok felé. Olyan helyzeteket próbálunk teremteni, amelyekben a gyermek akaratlanul is kapcsolatba kerül a számokkal (pl. számoljuk meg hány babát hívott meg Zsuzsi a születésnapjára, vagy épp használja ki a lehetőséget dalos játék közben, nézzük meg jutott minden kislánynak fiú pár? stb.)

A játékos tartalmú, vásárlás, terítés, matematikai igazságtartalmában rejlő lehetőségeket próbáljuk felhasználni.

4.7. MUNKAJELLEGŰ TEVÉKENYSÉG

A munkajellegű tevékenység a személyiségfejlesztés fontos eszköze. Ebben a folyamatban jól kihasználható a cigány gyermekek mozgásos aktivitása. A munka biztosításánál figyelembe vesszük a fokozatosság és a rendszeresség elvét.

A tevékenység végzéséhez szükséges fizikai képességek és a gyermekek motiválhatósága ebben az életkorban kedvező alapot szolgáltat a munkavégzésre szoktatáshoz. Az óvodai

munkafeladat mindig önkéntes és játékos tevékenység, biztosítja a tapasztalatszerzést, a környezet megismerését.

Az életkori és családi eltérésekre tekintettel a szokás és szabályrendszer kialakításának eszköze a munka. Kedvezően szolgálja a közösségi kapcsolatok alakítását is.

AZ ÓVODAPEDAGÓGUS FELADATAI:

A szervezést és a folyamatos értékelést a gyermek egyéniségéhez igazítjuk.

Egyes cigány családoknál eltérés tapasztalható a testápolás, öltözködés, környezet rendben tartása területén. Az óvodai szokások bevezetését – cselekvéses, utánzásos helyzetben fokozatosan végezzük, kellően rangsorolva először pl. a kézmosást és a WC használatot az egészségügyi követelmények miatt, amikor ezek megszilárdulnak, bővítjük a szokásrendszert.

A nevelés során bővítjük az egészségügyi szokások kialakítását pl. fogmosás, fésülködés, körömkefe használata stb. Ezekben a területeken a gyermekek számára a családi minták eltérőek lehetnek.

A naposi munkában (középső és nagycsoport, de egyéni megítélésű fejlettség szerint) fontos feladatnak tekintjük a rendszeresség betartását, a hely, idő, eszköz biztosítását, ismeretszerzést munka közben, a kitartás fokozását dicsérettel, buzdítással.

A növény és állatgondozás területén eltérő élmény és tapasztalati háttérrel jönnek óvodába a gyermekek, ezért az egyénekhez igazodva végezzük a képességek fejlesztését. Rendszeresen értékeljük és dicsérik, buzdítjuk őket.

4.8. TEVÉKENYSÉGEKBEN MEGVALÓSULÓ TANULÁS

A tanulás nem önálló tevékenységformaként jelenik meg a programban. A gyermek játékába ágyazott, változatos tevékenységek gyakorlása során tanul. Az óvodáskorú gyermek életkori sajátosságaiból következik, hogy a gyermek cselekvéseiben, érzékszervi, mozgásos, tapintásos észlelésein keresztül tanul.

A gyermeki tevékenység motorja a játékkedv, a mozgásigény, az utánzási vágy. A környezetében lévő ingerek aktivitásra készítik, kiváltják a hatékony viselkedés igényét, közben ismereteket szerez, készségei gyarapodnak, tanul. Ebben az önkéntelen tanulási

helyzetben a gyermek ismeretei bővíthetők. A gyermek a folyamatban többször átéli, tanulja, mikor, miként figyeljen a környező világra és belső jeleire. Érzékenységgel, érdeklődéssel fordul az őt körülvevő környezeti ingerek, hatások felé, tevékeny aktivitását a felnőtt megerősíti, elfogadó viselkedése befolyásolja, ismétlésre készíti. Az érzelem a gyermeki érdeklődés egyik irányítója, mozgató ereje, így az érzelmi állapot mindig a cselekvés akarásának elindítója. A gyermek ami iránt érdeklődik, törekszik megismerni, így indul a megismerési folyamat. Érzékszervein keresztül szerzi tapasztalatait, érzelmi benyomásokat.

A tanulás célja: ismeretek elsajátítása, jártasságok, készségek kialakítása.

5. A FEJLŐDÉS JELLEMZŐI AZ ÓVODÁSKOR VÉGÉRE

Az óvodai nevelési folyamat – kiegészítve a családi nevelést- eredményeként :

- a gyermekben kialakul a pozitív érzelmi viszony a nemzetiség kultúrája iránt,
- ismer a nemzetiségség kultúrájából merített dalokat, meséket, verseket,
- mondókákat és játékokat,
- ismer a helyi nemzetiségi szokásokat, hagyományokat és tárgyi kultúra értékeit,
- megtanulja azok tiszteletét és megbecsülését.

6. FELHASZNÁLT IRODALOM

1. Óvodai nevelés országos alapprogramja 363/2012. (XIII. 17.) Korm. rendelet

2. Nemzetiségi óvodai nevelés irányelve

3. Multikulturális értékeket közvetítő óvodai program 1998.

Szerző: Szemán Józsefné dr.

4. Cigány gyermekek szocializációja

Szerzők: Forray R. Katalin – Hegedűs T. András

Aula Kiadó Kft. 1998.

5. Cigány népismeret az óvodai nevelési program gyakorlatában

(Módszertani Levelek 2000/2.)

Szerző: Mészáros Csilla

Megyei Pedagógiai Intézet, Veszprém 2000.

Záradékok, hatályba lépés

1. A pedagógiai program módosítása történhet:

- Törvényi előírás következtében.
- Fenntartói rendelet következtében.
- Intézményi belső kezdeményezésre - a nevelőtestület több mint 50%-a kezdeményezi, - az intézmény vezetője kezdeményezi.

2. A módosítás:

- A módosító javaslatok elfogadásához a nevelőtestület 75 %-ának igenlő szavazata szükséges
- A módosított programot a törvény által előírt elfogadás után, mint többcélú intézmény, jóváhagyásra a fenntartónak nyújtjuk be.

3. A pedagógiai program felülvizsgálata:

- Évente össze kell vetni a törvényi változások módosító hatásával, és meg kell tenni a szükséges korrekciókat. Határidő: augusztus 31.
- Ez a pedagógiai program legfeljebb 2025. augusztus 31-ig érvényes.
- A pedagógiai program a fenntartó jóváhagyása után a vezetői irodába kerül, ahol a szülők és alkalmazottak számára a nyitvatartási időn belül – előre egyeztetett időpontban- szabadon megtekinthető. A pedagógiai program a település honlapján olvasható.

4. Az intézmény ezen pedagógiai programja 2022. szeptember 1-től hatályos.

5. Kijelentem, hogy az Újszentmargitai Hétszínvirág Óvoda és Bölcsőde Pedagógiai Programja olyan elemeket nem tartalmaz, melyek a fenntartóra nézve többletköltséget hárítanak.

6. A pedagógiai programot a mellékletben található „Legitimációs lap” tanúsága szerint az adott közösségek elfogadták.
7. A Pedagógiai Programot a mai napon elfogadjuk.

Újszentmargita, 2022. szeptember 01.

Tóth Zsuzsánna
intézményvezető

LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉK

A Pedagógiai Program elfogadása és jóváhagyása

1, A pedagógiai programot a nevelőtestület 2022..... hatállyal elfogadta és jóváhagyásra javasolta.

Kelt: Újszentmargita, 2022.....

.....

intézményvezető

A szülőknek lehetőséget biztosítunk a Pedagógiai Program megismerésére a vezetői irodájában és a település honlapján.

2, A fenntartó jóváhagyásra hivatalosan megkapja.

A fenntartósz. határozatával jóváhagyta.

.....

polgármester

3, A Nemzetiségi Roma Önkormányzat a Pedagógiai Programot elfogadta 2022.
hónapján.

.....

NRÖ elnök

